

สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต 3

STATE OF PROBLEMS AND NEEDS IN DEVELOPING STUDENT CARE SYSTEM
FOR THE 3rd - 4th LEVEL STUDENTS OF SCHOOLS UNDER
BURIRAM EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

วิทยานิพนธ์
ของ
คำไฉทิพย์ ราชแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

เมษายน 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ
นางสาวกัญญาภัค ราชแก้ว แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....ประธานกรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง กาญจนการุณ)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตติกง รัตกุล)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บรรยง ศรีตะวัน)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ฉะอองทอง)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3		
ผู้วิจัย	กำไลทิพย์ ราชแก้ว		
กรรมการควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง กาญจนการุณ	กรรมการ	
ปริญญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร
โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพปัญหา
และความต้องการพัฒนาการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้าน
การส่งต่อ โดยศึกษาจากประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 101 คน หัวหน้างานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 101 คน และกลุ่มตัวอย่าง ครูที่ปรึกษา จำนวน 180 คน
รวมทั้งสิ้น 382 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความ
ต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F - test)
ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา
มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้อง
กันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ ส่วนความต้องการพัฒนาระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริม
นักเรียน ตามลำดับ

2. ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา
มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกัน
และแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อ แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการ
คัดกรองนักเรียน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนกับครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา
ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหาร โรงเรียน กับครูที่ปรึกษา และหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับ
ครูที่ปรึกษา มีความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรอง
นักเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อ พบว่า หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
กับครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็น แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา
ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำนวน 170 คน ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แสดง
ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหามากที่สุด 3 อันดับแรก ดังนี้ 1) การดำเนินงาน
ระบบดูแล ช่วยเหลือ นักเรียนยังไม่เป็นระบบ 2) ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง
3) ครูมีภาระงานมาก ทั้งงานสอน งานพิเศษ และความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการ
พัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด 3 อันดับแรก ดังนี้ 1) ความร่วมมือ
ของครู ผู้ปกครอง ชุมชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) สนับสนุนงบประมาณ จัดหาวัสดุอุปกรณ์
เครื่องมืออย่างเพียงพอ 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการนิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ

TITLE State of Problems and Needs in Developing Student Care System for the 3rd - 4th Level Students of Schools Under Buriram Educational Service Area Office 3

AUTHOR Kamlaithip Rachkaew

ADVISORS Assistant Professor Sa-nguan Songwiwat, Ph.D. Chair
Assistant Professor Somsak Tessawadwong Co-advisor
Assistant Professor Prakong Kanjanakaroon Co-advisor

DEGREE Master of Education **MAJOR** Educational Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2009

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and compare the opinions of school administrators, heads of students care system, and students advisors regarding to the state of problems and needs in developing student care system for the 3rd - 4th level students of schools under Buriram Educational Service Area Office 3. The opinions were about the following 5 areas: the individual student knowing, the students selection, the students promotion, the protecting and solving problems, and the transferring. The total participants of this study were 382 people including 101 school administrators, 101 heads of students care system, and 180 teacher advisors. The instrument used in this research were a 5-rating scale questionnaire asking about the state of problems and needs in developing student care system and an interview form. The statistics employed in analyzing the collected data were percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by F-test. The results of the study were as follows:

1. The school directors, the heads of students care system, and the advisors pointed out that the problems about conducting student care system as a whole figure was at the 'moderate level'. The first 3 big problems were 1) individual student knowing, 2) the protecting and solving problems, and 3) the students promotion. For the needs of the system as a whole was at 'much level' which the first 3 most needs were 1) the protecting and solving problems, 2) individual student knowing, and 3) the students promotion.

2. The study found the statistical significant different opinions of all the participants at .05 level towards the state of problems in protecting and solving problems, and transferring students; and the different opinions of the directors and advisors about students selecting too.

3. The participants who had different years of experiences did not have different opinions in the state of problems on developing students care system.

4. The 2 pairs of the samples: administrators and advisors, the heads of students care system and the advisors, had different statistical significant different opinions at .05 level towards students selecting; and the heads of students care system and the advisors had different statistical significant different opinions at .05 level towards individual student knowing, protecting and solving problems, and the transferring students.

5. The participants who had different years of experiences did not have different opinions in the needs in developing students care system.

6. For the additional suggestions, 170 participants pointed out the most 3 problems of developing system: 1) the operating of the schools on developing the system has not been systematic, 2) lacking the continuous supervising, and 3) teachers had a lot of responsibilities such as teaching and special tasks. For the 3 most needs in developing the system were 1) the cooperation of teachers, parents, communities, and related working units, 2) supporting budgets and providing enough materials and equipment, and 3) the continuous supervising of relating working units.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สงวน ทรงวิวัฒน์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เทศสวัสดิวงศ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง กาญจนการุณ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตลอดจน ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตติกร รัตกุล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บรรยง ศรีตะวัน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำเพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นางจันทร์หอม ประทุมสันต์ ศึกษาานเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 นายสันติ นีรัมย์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านสุขสำราญ นายชนกชน ณะสีรุ่งอรุณ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนร่วมเกล้านูริรัมย์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความสอดคล้อง และความเที่ยงตรง ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ผู้บริหารโรงเรียนและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ แต่บิดา มารดา บุรพจารย์ คณาจารย์และผู้มีส่วนในการฟูมฟัก เกื้อกูลให้กำลังใจในการศึกษากับ ผู้วิจัยมาโดยตลอด

กำไลทิพย์ ราชแก้ว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่น	10
ความรู้เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	18
ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	20
วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	20
ประโยชน์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	20
กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	24
ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน.....	26
กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	28
องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	30
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	31
การคัดกรองนักเรียน.....	35
การส่งเสริมนักเรียน.....	38
การป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	41
การส่งต่อ.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การประกันคุณภาพการศึกษา.....	47
การประกันคุณภาพภายใน.....	49
การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	50
ขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
งานวิจัยภายในประเทศ.....	59
งานวิจัยต่างประเทศ.....	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
ประชากร.....	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	118
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	118
สมมติฐานของการวิจัย.....	118
ความสำคัญของการวิจัย.....	119
วิธีดำเนินการวิจัย.....	119
สรุปผลการวิจัย.....	122
อภิปรายผล.....	125
ข้อเสนอแนะ.....	134
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	134
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	136
บรรณานุกรม.....	137
ภาคผนวก.....	144
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	145
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	154
ภาคผนวก ค ค่าอำนาจจำแนก.....	159
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	170
ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	173
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	177

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	28
2 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควรทราบ	32
3 ตัวอย่างเกณฑ์การพิจารณาคัดกรองนักเรียน	36
4 การจัดกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียน	38
5 การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)	40
6 การให้การปรึกษาเบื้องต้น	41
7 การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน	43
8 ขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	55
9 จำนวนประชากรจำแนกตามอำเภอ	66
10 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ	67
11 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง	76
12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เป็นรายด้านและ โดยรวม	77
13 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	78
14 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน	79
15 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน	80
16 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	82
17 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ	83
18 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เป็นรายด้านและ โดยรวม จำแนกตามสถานภาพ	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
19	การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือและครูที่ปรึกษา จำเนกตามสถานภาพ	86
20	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เกี่ยวกับสภาพปัญหาดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษา ที่มีสถานภาพต่างกัน ด้านการคัดกรองนักเรียน	87
21	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เกี่ยวกับสภาพปัญหาดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษา ที่มีสถานภาพต่างกัน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	88
22	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เกี่ยวกับสภาพปัญหาดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษา ที่มีสถานภาพต่างกัน ด้านการส่งต่อ.....	89
23	การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษา จำเนกตามประสิทธิภาพในการทำงาน	90
24	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นรายด้านและโดยรวม	91
25	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	92
26	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน	93
27	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน	94
28	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
29	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ	97
30	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นรายด้านและ โดยรวมจำแนกตามสถานภาพ	98
31	การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำแนกตามสถานภาพ	99
32	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือและครูที่ปรึกษา ที่มีสถานภาพต่างกัน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	101
33	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน ด้านการคัดกรองนักเรียน	102
34	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา ที่มีสถานภาพต่างกัน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา....	103
35	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน ด้านการส่งต่อ	104
36	การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำแนกตามประสบการณ์	105
37	จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
38 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำแนกตามประสบการณ์	107
39 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3	108

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	22
2 ขั้นตอนและแนวปฏิบัติการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA	25
3 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา	27
4 กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนของครูแนะแนว / ฝ่ายปกครอง...	46
5 แนวคิด ทฤษฎีเชิงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	51
6 โครงสร้าง กระบวนการ ผลผลิต ทฤษฎีเชิงระบบ	52
7 แนวคิดระบบการประกันคุณภาพ PDCA	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ การสื่อสาร และ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ได้เข้ามามีบทบาทและส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของ ผู้คน ทุกเพศ ทุกวัย ในสังคมให้มีความซับซ้อนมากขึ้น หลายครอบครัวมีเวลาดูแลใกล้ชิดเพื่อ อบรมสั่งสอนลูกหลานน้อย ขาดเวลาใส่ใจกับลูกหลาน เนื่องจากต้องมีการะกับการทำมาหากิน เลี้ยงครอบครัว หรือครอบครัวที่หย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่หรือ ไปทำงานต่างถิ่น ทำให้บุตรหลาน อยู่กับญาติ หรือครอบครัวเกษตรกรกรม/รับจ้างที่ต้องประกอบอาชีพหาเลี้ยง ครอบครัวยุคใหม่ ส่งผลให้ เยาวชน ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน และมีประสบการณ์ชีวิต ไม่มากนักต้อง ได้รับผล กระทบเหล่านี้ตามมาด้วย ธรรมชาติของวัยรุ่นต้องการการยอมรับ ต้องการหาเอกลักษณ์ของตนเอง มีความอ่อนไหวทางจิตใจ หากรู้ไม่เท่าทันหรือปรับตัวไม่ได้ จะเป็นเหตุให้เสี่ยงต่อการเกิด อันตราย ทำให้เกิดความคับข้องใจ ขัดแย้งใจและวิตกกังวล (กรมสุขภาพจิต 2546 : คำนำ) ซึ่งหาก ปลดปล่อยไว้นานก็จะก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงได้ เช่น ปัญหาโรคจิต โรคประสาท โรคเครียด ปัญหา อาชญากรรม ฯลฯ และผลักดันให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ติดสารเสพติด ทะเลาะวิวาท ลักขโมย เบี่ยงเบนทางเพศ ฆ่าตัวตาย เป็นต้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็น ไปเพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ แนวการจัดการศึกษายึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งการ ประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ (มาตรา 24) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) (สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 : <http://www.panyathai.or.th/wiki/index.2551>) มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาประเทศและปฏิรูปความคิด

คุณค่าของสังคมไทย มุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เคารพความพร้อมของคนและระบบให้มีภูมิคุ้มกัน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์ ใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติ

วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงเป็นวัยแห่งการเสริมสร้าง เด็กวัยรุ่นจะมีความรู้สึกว่ายากมีความเป็นอิสระ เริ่มคิดพึ่งพาตนเอง ค่อด้านผู้ใหญ่ ยากลอง ได้เพียง ก้าวร้าว เป็นวัยที่ต้องเผชิญปัญหาหรือเรียกว่าเป็นวัยที่ "วิกฤติ" มีปัญหาขุ่นงาเกี่ยวกับการปรับตัว เกิดการขัดแย้งในใจเสมอ มีการตัดสินใจที่รวดเร็วด้วยอารมณ์รุนแรง ฉะนั้นวัยรุ่นจึงเป็นวัยพิเศษ เป็นวัยที่ผู้ใหญ่ต้องให้ความสนใจใส่ใจช่วยเหลือในพฤติกรรมทุกด้านอย่างใกล้ชิด (ประยูร มณีสาร. 2532 : 3)

นักเรียนมัธยมอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งจัดเป็นวัยวิกฤติเนื่องจากเป็นวัยที่มีภาวะอารมณ์แปรปรวนสูง วุฒิภาวะทางอารมณ์ยังไม่สมบูรณ์ มีความสับสนในการวางบทบาทของตนเอง ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหาของวัยรุ่น ประกอบกับการขาดแรงสนับสนุนที่เหมาะสมจากสังคม อาจทำให้วัยรุ่นมีปัญหาด้านสุขภาพจิต เช่น ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ความสับสนในการปฏิบัติตัวต่อกลุ่มเพื่อนเป็นต้น ซึ่งถ้าปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการป้องกัน แก้ไขอย่างเหมาะสม อาจก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตที่รุนแรงในอนาคตได้ (กรมสุขภาพจิต. 2546 : 1) จากรายงานสถิติของกรมสุขภาพจิต พบว่าปัญหาของเยาวชนในโรงเรียนร้อยละ 30 ของนักเรียน มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตที่แสดง ออกมาในลักษณะต่างๆ เช่นปัญหาทางอารมณ์ มีอาการซึมเศร้า ท้อแท้ และหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ 1 ใน 10 เท่านั้นที่ได้รับการช่วยเหลือให้เข้าใจปัญหาของตนเอง และสามารถใช้ศักยภาพของตนในการแก้ปัญหา (กรมสุขภาพจิต. 2543 : 2)

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูเป็นบุคลากรที่เป็นแรงสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญสำหรับวัยรุ่นไม่น้อยไปกว่าพ่อแม่ เปรียบเสมือนพ่อแม่ คนที่สอง ดังพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร นิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วันอังคารที่ 28 พฤศจิกายน 2515 ตอนหนึ่ง ความว่า

“... เขาทุกคนมิได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำ หรือเป็นปัญหาแก่สังคมประการใด แท้จริงต้องการจะเป็นคนดี มีความสำเร็จ มีฐานะ มีเกียรติ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์นั้นจำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำ ควบคุมให้ดำเนินไปโดยถูกต้อง ในฐานะหน้าที่ที่เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหารการศึกษา ท่านจะช่วยเขาได้มากที่สุด เพราะมีส่วนควบคุมดูแลใกล้ชิดอยู่ทุกๆด้าน รองลงมาจากบิดามารดา...”

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 63 กำหนดว่า โรงเรียนต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียน นักศึกษาตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครู-อาจารย์และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมแรงร่วมใจกันช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยยึดสายใยความผูกพันระหว่างครูและศิษย์

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิต จึงได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและยั่งยืน (กรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษา, 2546 ข : 2) และได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด สามารถ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้ รับการดูแลช่วยเหลือจากครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง โดยมีผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

บทบาทของครูที่กล่าวมานั้น มีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอและได้ดำเนินการมานานแล้วนับตั้งแต่อดีตจนได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล แต่เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้ว ความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ เกิดผลดีกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหรือสังคม

ผลการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนในจังหวัดบุรีรัมย์ (สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดบุรีรัมย์, 2548 : 11-22) พบว่า

นักเรียนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์เขต 3 มีพฤติกรรมเสี่ยงในอัตราที่สูง มีสถิติอยู่ในลำดับต้นๆของจังหวัด ซึ่งได้แก่
การหนีเรียน การสูบบุหรี่ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเสพยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์
ความเครียดและคิดฆ่าตัวตาย โดยอำเภอปะคำมีสถิตินักเรียนมีความเครียด และคิดฆ่าตัวตาย เป็น
อันดับที่ 2 ของจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 1.90 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสาร
เสพติด เป็นอันดับที่ 3 ของจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 84.50, 72.70 และ 98.10 ตามลำดับ พฤติกรรม
การมีเพศสัมพันธ์ เป็นอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 4.10 อำเภอโนนสุวรรณมีสถิติการสูบบุหรี่
เป็นอันดับที่ 1 ของจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 19.00 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นอันดับที่ 2
คิดเป็นร้อยละ 27.70 การเสพยาเสพติด เป็นอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 2.50 ปัญหาการหนีเรียน
เป็นอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 55.87 อำเภอหนองหงส์ ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ เป็นอันดับที่ 1
คิดเป็นร้อยละ 4.20

จากสภาพปัญหาดังกล่าว รวมทั้งบทบาทและภารกิจของผู้วิจัยที่ต้องรับผิดชอบต่อ
เยาวชนในฐานะผู้มีส่วนในการจัดการศึกษา จึงได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานและ
ความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ ไปวางแผน ปรับปรุง การดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อป้องกัน แก้ไข และส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี
ความสุข บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ.2544 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน และครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์
เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการดำเนินงาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตัวแปร สถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และครูที่ปรึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในการกำหนดวิธีการที่เหมาะสม เพื่อดูแล ช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมนักเรียน
3. เป็นแนวทางการกำหนดนโยบายและแผนงานในการพัฒนา ดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสร้างเสริมคุณภาพนักเรียนให้มีทักษะชีวิตที่ดี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา
 - การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่
 - 1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 1.2 การคัดกรองนักเรียน
 - 1.3 การส่งเสริมนักเรียน
 - 1.4 การป้องกัน และแก้ไขปัญหา
 - 1.5 การส่งต่อ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัด ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2550 จำแนก เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 101 คน ครู ผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 101 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 1,793 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใช้ ประชากรทั้งหมด ส่วนครูที่ปรึกษาได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่าง ตามเกณฑ์ ของจุมพล สวัสดิชยากร จำนวนร้อยละ 10 (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ 2542 : 149) ได้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างกระจายตามอำเภอ แล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รวมทั้งสิ้น 382 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 สถานภาพตำแหน่ง

3.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.1.2 หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1.1.3 ครูที่ปรึกษา

3.1.2 ประสบการณ์การทำงาน

3.1.2.1 น้อยกว่า 5 ปี

3.1.2.2 5 - 10 ปี

3.1.2.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 5 องค์ประกอบ คือ

3.2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2.2 การคัดกรองนักเรียน

3.2.3 การส่งเสริมนักเรียน

3.2.4 การป้องกันและแก้ไข ปัญหา

3.2.5 การส่งต่อ

นิยามศัพท์ เฉพาะ

1. **สภาพปัญหา** หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

2. **ความต้องการ** หมายถึง ความต้องการพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

3. **การดูแลช่วยเหลือนักเรียน** หมายถึง การส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

4. **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน** หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ใน 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อ อย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน

4.1 **การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** หมายถึง การจัดทำข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่จำเป็น เป็นรายบุคคลและสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน

4.2 **การคัดกรองนักเรียน** หมายถึง การพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน

4.3 **การส่งเสริมนักเรียน** หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไม่ว่าจะ เป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยมีวิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

4.4 การป้องกันและแก้ไขปัญา หมายถึง การดูแลนักเรียน ให้ความเอาใจใส่กับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 และหาวิธีการช่วยเหลือ รวมถึงการป้องกันและการแก้ไขปัญา โดยมีวิธีการและเครื่องมือเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญาให้กับนักเรียน

4.5 การส่งต่อ หมายถึง การส่งต่อนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ส่งต่อยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

5. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ ผู้รักษาราชการแทน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3

6. ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้างาน มีหน้าที่และรับผิดชอบในการกำกับ ดูแลและติดตามผลการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นุริรัมย์ เขต 3 ใน 5 องค์ประกอบคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง นักเรียน การส่งเสริม นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญา การส่งต่อ

7. ครูที่ปรึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นที่มีหน้าที่ในการดูแลนักเรียนที่รับผิดชอบ ตามที่ได้รับมอบหมายตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นุริรัมย์ เขต 3 ใน 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญา การส่งต่อ

8. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3

9. ระดับช่วงชั้นที่ 3 หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3

10. ระดับช่วงชั้นที่ 4 หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3

11. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3

12. ประสิทธิภาพในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่เริ่มปฏิบัติงานในหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียน หรือครูหัวหน้างานผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือครูที่ปรึกษาในโรงเรียนจนถึงปัจจุบัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด หลักการต่างๆ ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีหัวข้อสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่น
2. ความรู้เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.1 กรอบแนวคิด ความเป็นมาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.2 ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.3 วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.4 ประโยชน์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.5 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.6 กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.7 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 3.2 การคัดกรองนักเรียน
 - 3.3 การส่งเสริมนักเรียน
 - 3.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา
 - 3.5 การส่งต่อ
4. การประกันคุณภาพการศึกษา
 - 4.1 การประกันคุณภาพภายใน
 - 4.2 การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 4.3 ขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการหาเอกลักษณ์ของตนเอง อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ต้องการอิสระ มีอารมณ์รุนแรง จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นวัย “พายุบูแคม” มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ยังไม่สมบูรณ์ มีความสับสนในการวางบทบาทของตนเอง ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหา ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน บางครั้งให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ ผู้ปกครอง เหล่านี้เป็นธรรมชาติของวัยรุ่น ที่อาจเป็นเหตุให้เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายต่อตัววัยรุ่นเองได้ ถ้าไม่ได้รับการป้องกัน แก้ไขอย่างเหมาะสม

โรเจอร์ (Rogers, 1972 : 6-7) กล่าวว่า “วัยรุ่น” หมายถึงการก้าวไปสู่วุฒิภาวะ (To grow into maturity) เมื่อมีความหมายดังนี้ เรื่องของวัยรุ่นจึงควรเน้นการศึกษากระบวนการพัฒนาการด้านทัศนคติ ความเชื่อและการปรับตัวทางด้านสังคมของบุคคลจากวัยเด็ก ไปสู่วัยผู้ใหญ่

สุชา จันทน์เอม (2540 : 136) ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า เป็นวัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็กเป็นวัยที่เป็นสะพานไปหาผู้ใหญ่ ไม่มีเส้นขีดขึ้นที่แน่นอนว่าเริ่มเมื่อใดและสิ้นสุดเมื่อใด แต่กำหนดเอาการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและรูปร่างเป็นสำคัญ ถ้าจะกำหนดว่าเริ่มเมื่อใดก็ถือเอาตอนที่เด็กหญิงเริ่มมีประจำเดือน (Menstruation) มาเป็นครั้งแรก ส่วนเพศชายจะมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ได้

กรมสุขภาพจิต (2546 : คำนำ) ให้ความหมายของวัยรุ่น ว่า หมายถึง ช่วงชีวิตระหว่างวัยเด็กกับผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญยิ่ง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงอันซับซ้อนและสับสนร่วมกันหลายด้าน ในระบบต่างๆของร่างกาย รวมทั้งระบบเพศ ด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจริยธรรม ซึ่งมีจุดเริ่มต้นและการเปลี่ยนแปลงต่างกันไปในแต่ละบุคคล

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสำคัญมากที่สุดช่วงหนึ่งของชีวิต เพราะเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ ระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ มีอารมณ์หุนหันพลันแล่น เป็นวัยวิกฤติ ที่ต้องการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ดูแล เป็นพิเศษ นับว่าเป็นวัยที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าและมีคุณภาพในอนาคต

ลักษณะของวัยรุ่นหรือเด็กมัธยมศึกษา

โดยเฉลี่ยแล้ววัยรุ่นจะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 10 – 19 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ กรมสุขภาพจิต (2546 : 6 – 10)

วัยรุ่นตอนต้น จะมีอายุระหว่าง 10 – 13 ปี เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายมาก จึงมีความคิดหมกมุ่นกังวลกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายทำให้อารมณ์หงุดหงิดแปรปรวนง่าย

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ที่เห็นได้ชัดเจน มีดังนี้

1.1 การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายต่างๆ ไป สอริโมนเกี่ยวกับการเจริญเติบโตเพิ่มมากขึ้น ทำให้เด็กเติบโตสูงใหญ่ได้รวดเร็ว โดยเฉพาะที่คอ แขน ขา มากกว่าลำตัว ทำให้รู้สึกตัวเองมีรูปร่างแข็งแรง น่ารำคาญ ในชั้นประถมตอนปลายหรือมัธยมตอนต้น วัยรุ่นหญิงจะมีร่างกายสูงใหญ่เป็นสาวน้อย ในขณะที่ผู้ชายยังคงเป็นเด็กชายตัวเล็กๆ ทำให้เด็กมีความรู้สึกสับสนและวิตกกังวล

การเจริญเปลี่ยนแปลงของร่างกายมีผลต่อการสร้างบุคลิกภาพในวัยนี้ได้ เนื่องจากการโตเร็วเกินไปหรือโตช้าเกินไปทำให้แตกต่างจากเพื่อนส่วนใหญ่ มีผลกระทบต่อภาพพจน์ของตนเอง ต่อความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่น ผู้เชี่ยวชาญบางท่านให้ความเห็นว่า เด็กชายที่เติบโตเป็นหนุ่มเร็วกว่าเพื่อนจะมีภาคภูมิใจ มีความสามารถในการกีฬา การทำงาน พึ่งตนเองและมีความเป็นผู้นำได้ดีกว่า วัยรุ่นชายที่โตช้ากว่าเพื่อน อาจมีความไม่มั่นใจ มักถูกกลั่นแกล้ง ถูกล้อเลียนจากเพื่อน มีความภาคภูมิใจในตนเองในระดับต่ำ ตรงกันข้ามกับวัยรุ่นหญิงที่โตเร็วกว่าเพื่อนวัยเดียวกัน มักรู้สึกอึดอัด เอะอวย ประหม่าอายุต่อสาวตาและคำพูดของผู้ชายที่พูดจาทะเยอ โลม โดยที่เข้าตัวยังมีความคิดและกระทำตัวเป็นเด็กๆ จิตใจยังไม่ยอมรับสภาพความเป็นสาว เด็กผู้หญิงที่โตเร็วกว่าเพื่อนวัยเดียวกัน จึงมักมีลักษณะขี้อาย สมยอม ชอบที่จะเป็นผู้ตามมากกว่า

1.2 การเปลี่ยนแปลงทางเพศ การเติบโตเป็นสาววัยรุ่น การมีรอบเดือนครั้งแรก หมายถึงการเป็นสาวอย่างเต็มตัวของผู้หญิง อาจทำให้รู้สึกพอใจหรือภูมิใจที่เป็นผู้หญิงเต็มตัว หรืออาจรู้สึกในทางลบ หวาดหวั่น ตกใจได้เช่นกัน วัยรุ่นอาจหมกมุ่นกังวลกับรูปร่างได้ มักใช้เวลาอยู่หน้ากระจกนานๆ เพื่อสำรวจ รูปร่างส่วนเว้าโค้งของร่างกาย

การแตกเนื้อหนุ่ม เด็กชายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นในช่วงอายุ 14 – 16 ปีเต็มตัว จะมีการฝันเปียก และจะมีอารมณ์เพศสูงสุดและรุนแรงในช่วงอายุ 17 – 18 ปี มีการตื่นตัวทางเพศได้ง่ายและรวดเร็ว มีการแข็งตัวของอวัยวะเพศ มากกว่าร้อยละ 90 ของวัยรุ่นชายปลดปล่อยอารมณ์เพศด้วยการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง (กรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษา 2546 ข : 7) ส่วนใหญ่ไม่มีผลเสียหายนต่อร่างกายอย่างไร ก็ตามการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองนั้นควรทำในปริมาณที่เหมาะสม ไม่หมกมุ่นจนเสียการทำกิจวัตรตามปกติ

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์

การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ของวัยรุ่นส่วนใหญ่มีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย กล่าวคือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย วัยรุ่นบางคนรู้สึกวิตกกังวลกลัวว่ามีความผิดปกติในร่างกายหรือรู้สึกหงุดหงิด หงุดหงิด อารมณ์ความรู้สึกหรือความวิตกกังวลของวัยรุ่นเกี่ยวกับร่างกายและเพศมีหลายด้าน ดังนี้

- 2.1 วิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายว่าเกิดอะไรขึ้นตามร่างกาย ผิดปกติหรือไม่
- 2.2 วิตกกังวลกับอารมณ์เพศที่สูงขึ้นและรู้สึกไม่แน่ใจในความเป็นชายหรือหญิงของตนเอง
- 2.3 กังวลกับพฤติกรรมทางเพศ ได้แก่ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ความอยาก رؤية อยากเห็น อยากทดลองหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศต่างๆ
- 2.4 กลัวการเป็นผู้ใหญ่ กลัวความรับผิดชอบ บางครั้งอยากเป็นเด็ก บางครั้งอยากเป็นผู้ใหญ่ ทำให้มีอาการผื่นผวน หงุดหงิด

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

วัยรุ่นตอนต้น ชอบที่จะคลุกคลีกับเพื่อนเพศเดียวกัน ต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ มีพฤติกรรมลอกเลียนแบบกัน ดังนั้นลักษณะของเพื่อนที่วัยรุ่นคบ บอกถึงความรู้สึกหรือภาพพจน์ต่อตนเอง เพราะวัยรุ่นจะเลือกคบเพื่อนที่คล้ายๆตนเอง เช่นเด็กเรียนดีก็จะอยู่ในกลุ่ม หนองหนังสือ ด้วยกัน หรือเด็กเรียนอ่อน จะมีภาพพจน์ต่อตนเองในทางลบ ก็จับกลุ่มพวกเรียนไม่เอาไหน เหมือนกับการคบเพื่อนจะทำให้วัยรุ่น

- เริ่มเรียนรู้ที่จะคำนึงถึงความรู้สึกความต้องการของคนอื่น รู้จักแสร้งความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งแสดงถึงการบรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์
- เรียนรู้การวางตัวในบทบาทที่เหมาะสมกับเพศของตน ช่วยให้เขาเชื่อมั่นในความเป็นชายหรือหญิงของตัวเอง ไม่ประหม่าและอึดอัดหรือปรับตัวไม่ได้เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อนต่างเพศ
- เรียนรู้บทบาทหรือสถานะของเขาในสังคม เช่น เป็นผู้นำกลุ่ม หรือเป็น ผู้ตาม หรือมีบทบาทอย่างไร ช่วยให้มีความภาคภูมิใจ มั่นใจและมีความนับถือตนเอง ซึ่งสำคัญยิ่งต่อสุขภาพจิตหรืออนาคตของวัยรุ่น

วัยรุ่นตอนกลาง จะมีอายุระหว่าง 14 – 16 ปี เป็นวัยที่ยอมรับสภาพร่างกายที่เป็นหนุ่มเป็นสาวได้แล้ว มีความคิดลึกซึ้งจึงหันมาใฝ่หาอุดมการณ์และเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อความเป็นตัวของตัวเอง และพยายามเอาชนะความผูกพันเกาะยึดพึ่งพิงบิดามารดา วัยนี้จะให้ความสำคัญกับเพื่อน

มากขึ้น การคบเพื่อนจะขยายกว้างขึ้นเพื่อสร้างมิตรภาพกับเพื่อนใหม่ๆ เช่น จับกลุ่มตั้งชมรมดึงดูควัยรุ่นที่มีความสนใจ มีความคิดเจตนาารมณ์คล้ายๆกันเข้าด้วยกัน พัฒนาการที่เด่นชัดของวัยรุ่นตอนกลางมีดังนี้

1. การพัฒนาทางสติปัญญา มีความนึกคิดที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถจินตนาการและเข้าใจความคิดรวบยอดที่ลึกซึ้งได้ กระตุ้นให้เขามีความคิดสร้างสรรค์ เริ่มเขียน โคลงกลอน นิยาย บทความ ฯลฯ ทุ่มเทาให้ความสนใจอย่างจริงจังในสิ่งที่เขาชอบ เช่น คนครี กีฬาวิทยาศาสตร์ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม พลังความคิดอาจชักนำให้วัยรุ่นคิดหรือมองทุกๆสิ่งรอบตัวเขาในแง่ลบ คิดเล็กคิดน้อย ความไม่รู้ว่าไม่ลองที่มีในตัวอาจชักนำให้เขาลองเสี่ยงในสิ่งต่างๆได้ง่ายๆ หากจิตใจไม่หนักแน่นพอ

2. การพัฒนาภาพพจน์แห่งตน ภาพพจน์แห่งตน ประกอบด้วยความนับถือตนเอง (Self-esteem) และมีความมั่นคงในจิตใจเนื่องจากรู้ความต้องการของตนเอง รู้นิสัยใจคอ ข้อดีข้อบกพร่องของตน ความนับถือตนเอง คือการยอมรับและเห็นคุณค่าของตนซึ่งปลูกฝังและสร้างเสริมโดยการได้รับความรักและการยอมรับจากบิดามารดา วัยรุ่นที่รู้สึกว่าคุณค่าตนเองไม่มีเสน่ห์ ไม่มีความสวยงาม เรียบไม่เก่ง ฐานะยากไร้ ครอบครัวแตกแยก จะมีความนับถือตนเองในระดับต่ำ ภาพพจน์ในด้านลบหรือความนับถือตนเองระดับต่ำนี้เอง เป็นปัจจัยสำคัญให้วัยรุ่นแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หรือต่อต้านสังคมในรูปแบบต่างๆ เช่น เกร่ ก้าวร้าว ซึมเศร้า แยกตัว ดิคสุรา ยาเสพติด และฆ่าตัวตาย เป็นต้น

วัยรุ่นตอนปลาย มีอายุระหว่าง 17-19 ปี เป็นเวลาของการศึกษาวิชาชีพ ตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมและสามารถมีความรักใคร่ผูกพันกับผู้อื่นได้ วัยรุ่นจำเป็นต้องรู้จักโลกภายนอกนอกเหนือจากครอบครัวด้วย และต้องมีการสำรวจตนเอง เพื่อให้ตระหนักถึงสมรรถภาพ ศักยภาพของตนเอง ทั้งทางด้านดีและด้านบกพร่อง เพื่อนำมาปรับปรุงและตัดสินใจเลือกทางเดินชีวิตให้เหมาะกับตนเอง

ในกระบวนการสร้างเอกลักษณ์ วัยรุ่นมักจะเริ่มวิเคราะห์พิจารณา "วิชาชีพ" ที่เหมาะสมกับตัวเอง และสามารถวางแผนการอนาคตได้ตามสภาพความเป็นจริง เพราะหนุ่มสาวส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะมีชีวิตคู่ ยังไม่มีความรับผิดชอบที่จะรับภาระของการเป็นบิดามารดา แม้จะมีการเจริญเต็มทีทางด้านร่างกาย แต่ยังไม่มีความวุฒิภาวะทางอารมณ์เพียงพอ จึงต้องใช้เวลาในการพัฒนาด้านจิตใจและสังคมต่อไป เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่เต็มตัว สามารถรับผิดชอบหน้าที่การงานหรือครอบครัว

สุชา จันทน์เอม (2540 : 138) ได้กล่าวถึงลักษณะของวัยรุ่นไว้ ดังนี้

1. เป็นวัยแห่งการเสริมสร้าง (Period of Reconstruction) ในวัยนี้ความเจริญเติบโตทางร่างกายจะรวดเร็วและจะช้าลงในตอนปลาย

2. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง (Period of Transformation) เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับชีวิตของวัยรุ่นมากมายทั้งในด้านร่างกาย จิตใจและความรู้สึกนึกคิด

3. เป็นวัยที่มีความคิดอยากเป็นอิสระ (Period of Independence) โดยเริ่มคิดพึ่งพาตนเอง อยากเรียนรู้ความผิดพลาดด้วยตนเองมากกว่าที่จะเรียนรู้ด้วยคำสั่งสอน ชอบโต้เถียงถ้าได้รับการขัดขวางอย่างรุนแรง มักมีความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจและหาทางออกในทางผิดๆ เช่น หนีออกจากบ้าน

4. เป็นวัยที่ต้องเผชิญกับปัญหา (Period of Problems) เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตซึ่งเรียกว่า วัยวิกฤต ปัญหาต่างๆ ในการปรับตัวมักเกิดขึ้นเสมอ มีการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว วู่วาม แสดงออกทางด้านอารมณ์อย่างรุนแรงอาจเรียกอีกอย่างว่า “วัยพายุแคะและความเครียด”

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2544 : 92 – 93) สรุปพัฒนาการของวัยรุ่น (อายุ 12 – 18 ปี) ไว้ดังนี้

1. สามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมวัย ทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ ได้อย่างมีวุฒิภาวะหรือแบบผู้ใหญ่
2. สามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้เหมาะสมกับเพศของตน
3. ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและสามารถปรับตัวได้
4. มีอิสระทางด้านจิตใจและอารมณ์จากพ่อแม่และผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด
5. เลือกและเตรียมตัวที่จะเลือกอาชีพในอนาคต
6. เตรียมตัวเพื่อการแต่งงานและการมีครอบครัว
7. พัฒนาทางทักษะหาวิธีปัญหาและความคิดรวบยอดต่างๆที่จำเป็นสำหรับเป็นสมาชิกของชุมชนที่มีสมรรถภาพ
8. มีความต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

ความต้องการของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง มีความต้องการในด้านต่างๆหลายประการ ซึ่งสุชา จันทน์แอม (2540 : 155 – 156) ได้แบ่งความต้องการของวัยรุ่น ไว้ดังนี้

1. ความต้องการทางเพศ เด็กวัยรุ่นจะคบหาเพื่อนต่างเพศซึ่งมักได้รับการกีดกันจากผู้ใหญ่ก่อให้เกิดแรงกดดันทางธรรมชาติ ทำให้วัยรุ่นพยายามหาทางออกเพื่อผ่อนคลายอารมณ์
2. ความต้องการได้รับอิสระ และพยายามยืนหยัดด้วยลำแข้งของตนเอง และทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ความต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและพิสูจน์ให้ผู้อื่นเห็นว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว
4. ความต้องการที่จะได้รับการนับถือจากสังคม เด็กต้องการให้สังคมยอมรับนับถือว่าตนเป็นผู้ใหญ่แล้ว

5. ความต้องการในปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ เด็กวัยรุ่นจะถามเรื่องราวที่ตนอยากรู้อย่างมีเหตุผล ดังนั้นเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องส่งเสริมเด็กให้สร้างปรัชญาชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพของสังคม รู้จักวิธีการแนะแนวส่วนบุคคล เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักสร้างมาตรฐานของศีลธรรมให้แก่ตนเองได้

พฤติกรรมของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน และมีการพัฒนาพฤติกรรมไปตามธรรมชาติอย่างรวดเร็วในแต่ละช่วงวัย ซึ่งทรงพล ภูมิพัฒน์ (2541 : 242-243) กล่าวว่า วัยรุ่นทั้งเพศชายและเพศหญิงเริ่มต้องการความเป็นอิสระ แต่ก็ยังต้องการความช่วยเหลือจากบิดามารดาในการปฏิบัติตนในสังคม วัยรุ่นต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นเรียนรู้เกี่ยวกับการผูกมิตรและการกระทำคนให้เพื่อนฝูงพอใจ วัยรุ่นจะรับเอาแบบอย่างของผู้ใหญ่มาเป็นแบบฉบับของตนเองแทบทั้งสิ้น เช่นความคิด การแต่งกาย ค่านิยมต่างๆ อย่างไรก็ตาม กลุ่มเพื่อนก็ยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กมาก

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545 : 10) ได้แบ่งความสำคัญของพฤติกรรมวัยรุ่นออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ระดับตัวเด็ก คือ พฤติกรรมวัยรุ่นเป็นพื้นฐาน ของชีวิตในวัยผู้ใหญ่
2. ระดับประเทศ คือ พฤติกรรมวัยรุ่นเป็นเครื่องชี้อนาคตของชาติ

ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น จึงต้องมีหน้าที่ช่วยกันดูแลส่งเสริมและสนับสนุนให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่ดีงาม ถูกต้อง เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมตามศักยภาพสูงสุด เพื่อให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นเสี่ยงต่อการเกิดปัญหา

โดยปกติวัยรุ่นจัดเป็น "วัยวิกฤติ" นับเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตด้วย พัฒนาการตามวัยเป็นพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว เป็นช่วงเวลาที่มีความสับสนทางจิตใจมากกว่าวัยอื่นๆ ดังนั้นวัยรุ่นที่อยู่ในภาวะเสี่ยงสูง เช่นมีสภาพครอบครัวแตกแยก มีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน หรือมีความพิการทางด้านร่างกายจะยิ่งมีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดปัญหามากขึ้น

สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นเสี่ยงต่อการเกิดปัญหา

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็ว เนื่องจากฮอร์โมนเพศ ทำให้วัยรุ่นเกิดความวิตกกังวลว่า จะเกิดการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในส่วนไหนบ้าง ทำไมจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงสาเหตุจากอะไร จะผิดปกติหรือไม่ และวัยรุ่นคนอื่นๆจะมีการเปลี่ยนแปลงแบบนี้เหมือนกันหรือไม่
2. วัยรุ่นเป็นช่วงที่มีระดับอารมณ์ไม่มั่นคง ไม่ว่าจะอารมณ์ทางลบหรือทางบวก

ทั้งโกรธ อิจฉา กลัวหรือมีความสุข วัยรุ่นจะตกอยู่ในภาวะอารมณ์แบบใดแบบหนึ่งนานกว่าที่เคยเป็นในวัยเด็ก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์นี้ไม่อาจปิดบังซ่อนเร้นได้ โดยอาจแสดงออกเป็นพฤติกรรมต่างๆ เช่น เก็บตัวเงียบ อ่านหนังสือคนเดียว หงุดหงิดอารมณ์เสีง่าย เพลิดเพลินกับการกินไม่ยั้ง ทะเบาะเบาะแว้งกับผู้อื่น ระเบิดอารมณ์ออกมา เช่น ขว้างปาข้าวของ ฯลฯ

ความไม่มั่นคงทางอารมณ์นี้มีระดับสูงสุดเมื่ออายุราว 11 - 12 ปี และจะเกิดอีกครั้งในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย โดยช่วงดังกล่าวเปรียบเสมือนขาดสมดุล จิตใจไม่มั่นคง เครียดและตัดสินใจไม่ค่อยได้ บางครั้งอาจควบคุมตนเองไม่ได้ และอาจสร้างพฤติกรรมสร้างปัญหาให้ผู้อื่นมากกว่าปกติหรือปรับตัวไม่ได้

3. ความอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ชอบความตื่นเต้น ทำทนาย วัยรุ่นมักจะสนใจในสิ่งที่ท้าทายความสามารถ เช่น การหักขั้บรด ทดลองดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ลองหนีเรียนออกไปเที่ยวกับเพื่อนๆ หรือแม้แต่นั่งรถเที่ยวหญิงโสเภณี ซึ่งพฤติกรรมการอยากลองนี้ มักจะพบสูงสุดในวัยรุ่นตอนกลาง อายุ 14 - 16 ปี ที่จะเป็นเด็กก็ไม่ใช่ ผู้ใหญ่ก็ไม่เชิง แนวคิดในการยับยั้งตนยังมีไม่มากพอ และมักจะละเลยหรือไม่คำนึงถึงผลเสียต่อสภาพร่างกาย การเรียน อาชีพหรือปัญหาอื่นๆที่จะตามมา

4. ความต้องการเป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ทำให้วัยรุ่นมักไม่ค่อยยอมทำตามคำสั่งของพ่อแม่ เพราะถ้าเขาทำตามก็เท่ากับขัดความต้องการที่จะเป็นเด็กโต เป็นอิสระของตนเอง สิ่งเหล่านี้จะเป็นทางนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่าง วัยรุ่นกับพ่อแม่ได้ง่ายขึ้น ถ้าพ่อแม่ไม่เข้าใจในพัฒนาการของลูก

5. ความต้องการยอมรับ ทั้งจากคนในบ้านและจากกลุ่มเพื่อน เพราะการมีเพื่อนทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองมีพรมากกว่าที่จะเข้ากลุ่มด้วย มีความรู้สึกเป็นที่ยอมรับและมีความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ทำให้เสริมความเข้มแข็ง มั่นใจ และมีอำนาจในตนเอง

6. ต้องการความถูกต้อง ยุติธรรมอย่างมาก วัยรุ่นส่วนใหญ่จะแสวงหาอุดมคติ อุดมการณ์ทางการเมืองให้ความสำคัญจริงจังกับความถูกต้องและยุติธรรม จึงมักพบว่าวัยรุ่นจะมีการชุมนุมประท้วงสิ่งที่ไม่เป็นธรรมต่างๆอยู่เสมอ จนบางครั้งมีข่าวคราวรุนแรง จนถึงขั้นเสียชีวิตก็มี

ปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความเครียดและเสี่ยงต่อการเกิดปัญหา

ความตึงเครียดของวัยรุ่น เกิดจากการเปลี่ยนแปลงต่อมต่างๆภายในร่างกาย รวมถึงปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางสังคมจะเป็นสาเหตุให้เกิดความเครียดต่อวัยรุ่นมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย (กรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษา 2546 ข : 13 - 16) ซึ่งปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นต้องประสบปัญหาในการปรับตัวมากขึ้น ได้แก่

1. ความเครียดภายในร่างกาย (Internal Stress) ซึ่งเกิดจากความเครียดทางทางพัฒนาการ
ได้แก่

- 1.1 การเปลี่ยนแปลงทางสรีระ ทำให้วัยรุ่นส่วนใหญ่มักจะวิตกกังวลถึงรูปร่างหน้าตาที่เปลี่ยนแปลงไป
- 1.2 ความวิตกกังวลกับอารมณ์เพศที่สูงขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงระดับฮอร์โมนทางเพศ
- 1.3 ความกังวลกับพฤติกรรมทางเพศ เช่นการเรียนรู้ที่จะสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง การอยากหรืออยากเห็นกิจกรรมทางเพศ

2. ความเครียดจากภายนอก (External Stress) หรืออาจเรียกว่า ความเครียดจากสิ่งแวดล้อมเกิดได้จาก ความคาดหวังจากสังคม วัยรุ่นจะต้องแสดงพฤติกรรมที่เป็นผู้ใหญ่ขึ้น เมื่อวัยรุ่นมีรูปร่างเป็นผู้ใหญ่ขึ้น ก็จะถูกคาดหวังให้ทำตัวเป็นผู้ใหญ่ด้วย การทำตามความคาดหวังของสังคม เช่นนี้ในขณะที่วัยรุ่นยังไม่มีความพร้อมด้านอารมณ์ ทำให้วัยรุ่นเกิดความกดดันได้

สมชาย ชัญชนกุล (2526 : 178-181) ให้แนวทางในการป้องกันและช่วยเหลือเด็กวัยรุ่นที่กระทำผิดหรือมีปัญหาทางพฤติกรรม ไว้ดังนี้

1. การแก้ไขที่ชุมชน สิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขที่สุดคือ โรงเรียนและสถานพักก่อนหย่อนใจ โดยจัดให้เด็กพยายามทำกิจกรรมต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อเด็กหรือจัดกิจกรรมของเยาวชนปรับปรุงให้มีการประสานชุมชนเพื่อป้องกันอาชญากรรม โดยร่วมมือกันวางแผนในการป้องกันอาชญากรรมที่เด็กกระทำขึ้น อาจเป็นไปในรูปของการให้คำปรึกษาหรือสนับสนุนกิจกรรมของเด็กและปรับปรุงแหล่งสลับ

2. การแก้ไขสภาพครอบครัว เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันที่สร้างบุคลิกภาพและนิสัยของเด็ก เพราะฉะนั้นหัวหน้าครอบครัวต้องมีสุขภาพจิตที่ดีเสียก่อนจึงจะไปสอนเด็กได้

3. แก้ไขอารมณ์และจิตใจ เด็กบางคนกระทำผิดเพราะความเครียดและความขัดแย้งทางอารมณ์ จึงควรมีคลินิกจิตแพทย์คอยให้คำแนะนำ หรือไม่ก็ควรมีครูไปเยี่ยมบ้านเพื่อแก้ไขเด็กและผู้ปกครอง

4. ปลูกฝังให้เด็กมีศีลธรรมและยึดมั่นในศีลธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

5. โรงเรียน โรงเรียนสามารถช่วยแก้ไขการกระทำผิดของเด็กได้มาก โดยโรงเรียนต้องรู้ความประพฤติของเด็กเป็นรายบุคคล เอาใจใส่ต่อปัญหาของเด็กอยู่เสมอ

6. การไปค่ายพักแรม ช่วยให้เด็กซึ่งอยู่ในกรอบความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดของทางบ้านหรือทางโรงเรียน ได้มีโอกาสออกไปสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกทางสังคมโดยไม่ต้องถูกควบคุม ตรวจสอบ เด็กต้องรับผิดชอบการกินอยู่ของตนเอง ช่วยตนเอง ได้ร่วมกิจกรรมกับ

เพื่อนๆที่ไปด้วยกัน เช่นการประกอบอาหาร การประชุม การแสดงที่สร้างความสนุกสนาน ความบันเทิง ให้รู้จักการระวังอันตรายให้แก่ตนเอง เป็นต้น

7. การใช้อิทธิพลของกลุ่มในการเปลี่ยนนิสัยบุคคล กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่วัยรุ่นให้ความสำคัญเหนืออื่นใด ในวัยนี้เด็กจะคบอยู่ได้อิทธิพลของเพื่อนได้ง่าย กลุ่มเพื่อนย่อมมีอำนาจชักจูงให้วัยรุ่นไปในทางเสื่อมเสีย เช่น เพื่อนชักชวนยกพวกไปตี กันกับอีกกลุ่มหนึ่ง แต่งกายตามสมัยนิยมในกลุ่มของตน การใช้กิริยาและภาษาเฉพาะภายในกลุ่ม และที่สำคัญคือ วัยรุ่นชอบทำตามความคิดเห็นของเพื่อนมากกว่าคนอื่น ในโอกาสเช่นนี้เราควรใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติให้เป็นประโยชน์ในการแก่นิสัยของเด็กวัยรุ่น

8. การฝึกเยาวชนที่ดีให้เข้ากลุ่มเด็กวัยรุ่น โดยส่งเด็กที่ได้รับการฝึกอบรมให้ทำหน้าที่ชักจูงกลุ่มวัยรุ่น เข้าไปทำตัวให้คุ้นเคย และค่อยๆดึงกิจกรรมของกลุ่มให้หันเหไปสู่แนวทางที่สังคมยอมรับ

9. สื่อมวลชน ควรมีการขอความร่วมมือจากสื่อมวลชนในการเสนอข่าวอาชญากรรมให้รัดกุม เช่น

9.1 ไม่ควรมีการสอนเทคนิคทางอาชญากรรมทางสื่อมวลชน

9.2 ป้องกันไม่ให้สื่อมวลชน แสดงความเห็นอกเห็นใจอาชญากรรมว่าเป็นเรื่องน่าพอใจและตื่นเต้น

9.3 ป้องกันไม่ให้สื่อมวลชนส่งเสริมอาชญากรรม โดยการยกย่องอาชญากรว่าเป็นบุคคลสำคัญ

9.4 ป้องกันไม่ให้สื่อมวลชน แสดงความเห็นอกเห็นใจอาชญากรรมว่าทำไปเพราะความจำเป็น

9.5 ป้องกันไม่ให้สื่อมวลชนส่งเสริมอาชญากรรม โดยการล้อเลียนกระบวนการยุติธรรม

ความรู้เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรอบแนวคิด ความเป็นมาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาเนื่องจากสภาพสังคม

ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่างๆซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของยาเสพติด ปัญหาการแข่งขันในทุกรูปแบบ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่นๆที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกาย

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าในปัจจุบันนักเรียนในแต่ละโรงเรียนจะมีความหลากหลายแตกต่างกันในหลายด้าน เป็นต้นว่า สภาพครอบครัว พื้นฐานความรู้ความสามารถ ภูมิหลังของนักเรียน โรงเรียนจึงต้องพัฒนาระบบที่จะช่วยให้รู้จักและสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล ในเรื่องการเรียน การปรับตัว การเข้าสังคมและการดำรงชีวิตในปัจจุบัน

กรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษาจึงได้ร่วมมือกันจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนำร่องขึ้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา 7 โรงเรียน ซึ่งได้แก่ โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม โรงเรียนวัดสังเวช โรงเรียนสาขปัญญาในพระบรมราชินูปถัมภ์ โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย และโรงเรียนย่านตาขาวรัฐชนูปถัมภ์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีเครื่องมือที่ช่วยคัดกรองนักเรียน มีกิจกรรมที่จะช่วยให้ครูได้มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนอย่างใกล้ชิด ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดสายใยที่ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง โดยมีครูแนะแนวและฝ่ายปกครอง ทำหน้าที่ประสานและสนับสนุนการดำเนินงานของครูที่ปรึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : คำนำ) ดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักในการดำเนินงานต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถเรียนรู้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิตร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและยั่งยืน (กรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษา 2546 ข : 2) ความสำคัญที่จะต้องมียุทธศาสตร์ดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนรวมทั้งมีวิธีการ กิจกรรม และเครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จโดยมีความเชื่อและแนวคิด (กรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษา (2546 ก : 3) ดังนี้

1. ทุกคนต้องการความรัก ความเข้าใจ การให้อภัย การให้โอกาส อยากเป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข

2. ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน

3. ความสำเร็จของงานต้องอาศัยการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร โรงเรียน ในทุกระดับ ผู้ปกครอง ชุมชน

ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544 : 15) ได้กล่าวถึงความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

การดูแลช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม ป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 1)

วัตถุประสงค์และประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544 : 13) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชน มีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบ หรือรับการประเมินได้

ประโยชน์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักเรียน

1. ได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง

2. ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ

3. ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัวมีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

4. มีทักษะชีวิตและมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครูและผู้ปกครอง

ครู

1. ตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน
3. มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา
4. ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู

ผู้บริหาร

1. รู้ศักยภาพของครู ในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้
2. ได้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียน

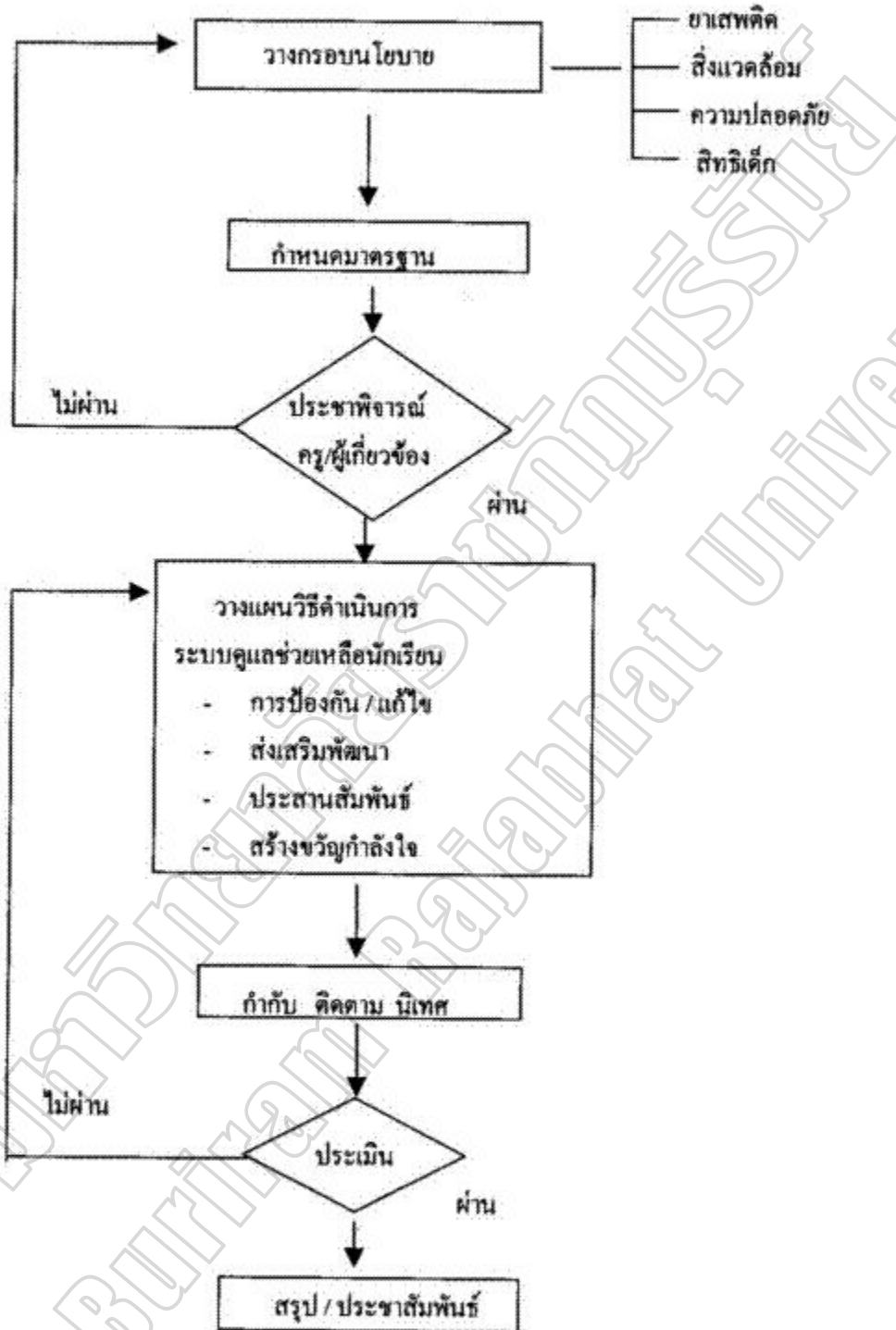
หลักสูตรและคุณภาพการจัดการศึกษา

3. มีรูปแบบกระบวนการพัฒนาและการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วม

ผู้ปกครอง ชุมชน

1. ตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
2. เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน
3. เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลานและบุคคลในชุมชน
4. มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรหลาน เป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ภาพประกอบ 1 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ที่มา ; กรมสุขภาพจิต, กรมสามัญศึกษา. 2546 ก : 4)

การวางกรอบนโยบาย

กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิต และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ร่วมกันวางรากฐาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็น
ระบบ ค่อยเนื่องและยั่งยืน โดยให้สถานศึกษามีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ (กรมสุขภาพจิตและ
กรมสามัญศึกษา 2546 ข : 2) ศึกษา นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา
ความต้องการของ โรงเรียน ผู้ปกครองและนักเรียน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและ
การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

จุดเน้น

สถานศึกษาทุกแห่งควรตรวจสอบมาตรฐานและตัวชี้วัด และปรับเปลี่ยนให้มีมาตรการ
สนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนและมาตรการป้องกัน แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติด ความ
ปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ความสัมพันธ์ทางสังคมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดย
ตระหนักเรื่องการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยใช้การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานเป็นหลัก

มาตรการ

1. สร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนมีมาตรฐานในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. เร่งแก้ปัญหาสารเสพติด ความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคม สิทธิ
เด็กและเพศศึกษาในโรงเรียน โดยประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครอง วัด ชุมชนและ
องค์กรในท้องถิ่น
3. ควบคุมและป้องปรามไม่ให้นักเรียนเข้าไปมั่วสุมในสถานบันเทิงและแหล่งเรีงรมย์
โดยชี้เบาะแสให้แก่ผู้รับผิดชอบ
4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรเอกชน สื่อมวลชน
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น
5. พัฒนาระบบการแนะแนวในโรงเรียน โดยพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรในโรงเรียน
ให้มีความรู้ มีทักษะในการให้การปรึกษาแนะแนว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้พัฒนาอย่างรอบด้าน
6. ประสานการจัดทำระบบข้อมูล สารสนเทศเด็กและเยาวชนเพื่อการพัฒนาส่งเสริม
แก้ไขและส่งต่อผู้เรียนในทุกระดับและทุกประเภท

กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. การบริหารเชิงระบบ

การวางแผน (Plan) เป็นการวางระบบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด จะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานเป็นกระบวนการ แต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติเป็นมาตรฐาน และการบันทึกการทำงานเป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบประเมินตนเอง และให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ และเป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของระบบย่อย ส่งผลถึงคุณภาพรวมของโรงเรียนทั้งระบบ

การดำเนินงาน (Do) เป็นการปฏิบัติร่วมกันของทุกคน โดยใช้กระบวนการ วิธีการ และบันทึกบุคคลภายในองค์กรที่รับผิดชอบในระบบย่อยต่างๆ จะปฏิบัติและบันทึกต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน

การตรวจสอบ/ประเมินผล (Check) เป็นการประเมินตนเอง ร่วมกันประเมิน หรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินภายในระหว่างบุคคล ระหว่างทีมย่อยในโรงเรียน

การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไขพัฒนางาน ซึ่งอาจจะแก้ไขพัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ วิธีการ ปัจจัยหรือการบันทึกให้ดีขึ้นจนระบบคุณภาพหรือวงจรคุณภาพเป็นวัฏธรมการทำงานขององค์กรอย่างยั่งยืน

2. การทำงานเป็นทีม

ทีมนำ ได้แก่ คณะผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง จัดทำแผนกลยุทธ์ ควบคุม กำกับ ติดตาม และสนับสนุน เสริมสร้างพลังร่วม (Empowerment) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ทีมสนับสนุน เป็นทีมหลักในการสนับสนุนประสานงานด้านวิชาการและอื่นๆ ให้เกิดการสร้างระบบคุณภาพขึ้น ทีมสนับสนุนจะเป็นใครขึ้นกับการพัฒนาระบบว่ามีจุดเน้นที่ระบบใด เช่น ทีมสนับสนุนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้าทีมคือ รองผู้บริหาร โรงเรียนที่ได้รับมอบหมาย

ทีมทำ เป็นทีมสมาชิกรับผิดชอบการทำงาน โดยตรง เช่น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ทีมระดับชั้นครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา มีบทบาทในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ให้มีคุณภาพ

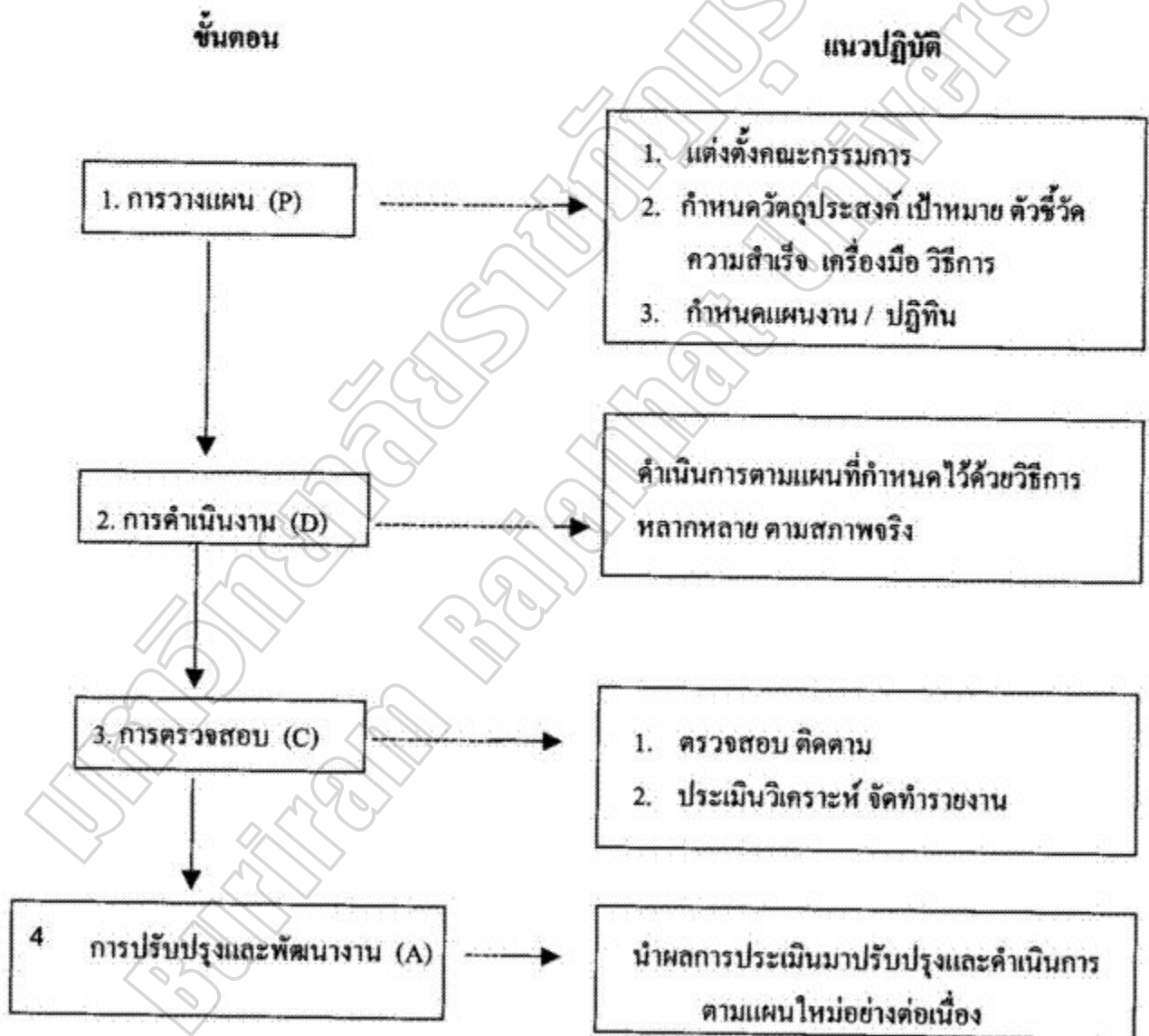
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะทำให้ได้รับทราบจุดอ่อน จุดแข็งในการดำเนินงานของตน เพื่อให้เกิดแนวทางที่จะพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำได้ทั้งภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน โดยมีบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเอง ไม่ใช้การสั่งการหรือบังคับบัญชา ทำให้ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละส่วนเกิดความรู้สึที่ดีต่อกัน ไม่ต้องกังวลเรื่องการประเมินตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา

4. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

การนิเทศ ติดตามและประเมินผล เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนางานช่วย ส่งเสริม สนับสนุน และให้ข้อมูลย้อนกลับที่จะนำไปใช้ปรับปรุงงานต่อไป

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้บรรลุ เป้าหมายอย่างมีคุณภาพ ควรดำเนินการให้เป็นระบบ ดังภาพประกอบ 2 (กรมสุขภาพจิต, กรมสามัญศึกษา. 2546 ก : 23)

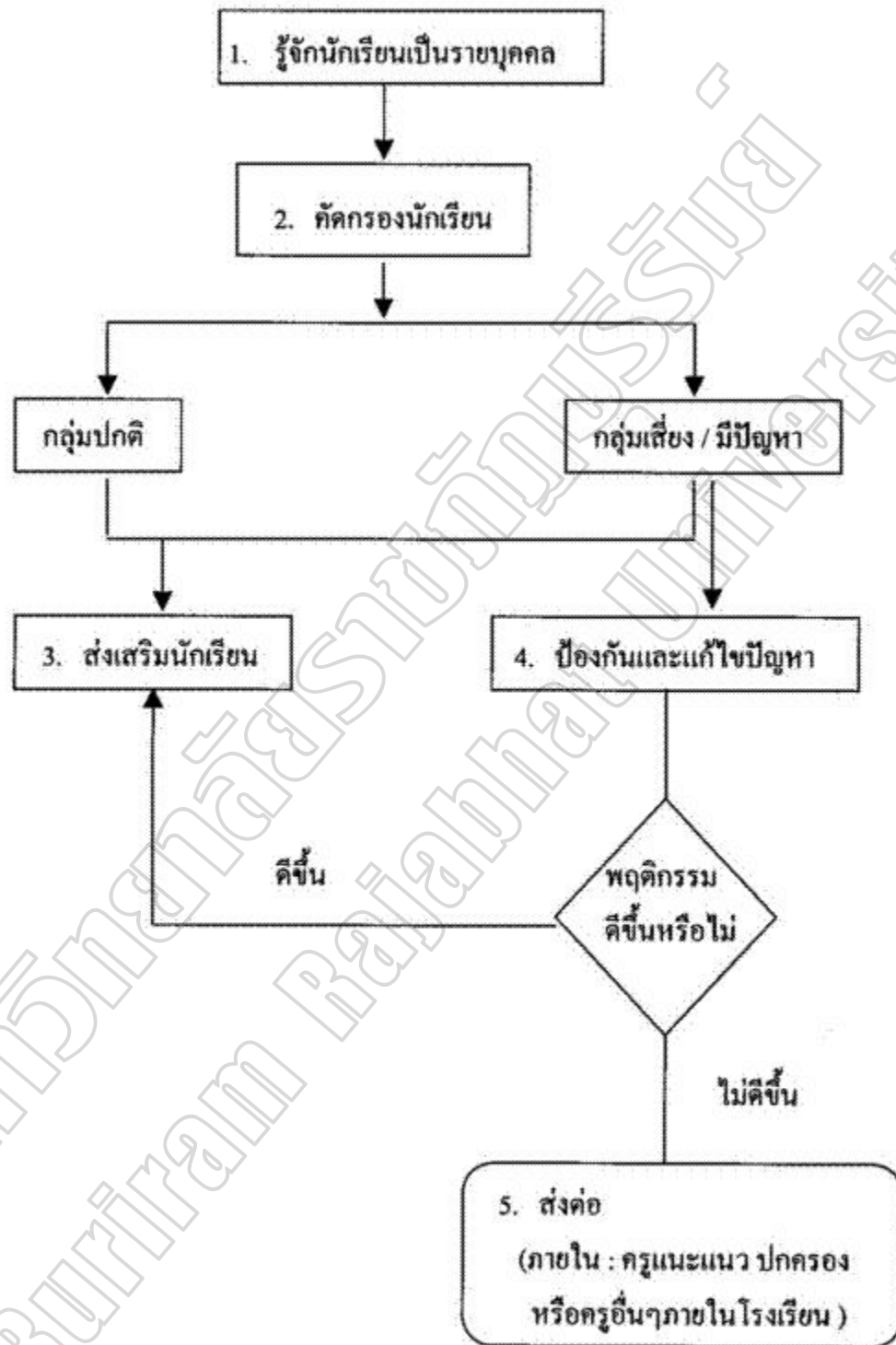

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนและแนวปฏิบัติการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ผู้บริหาร โรงเรียน รวมทั้งรองผู้อำนวยการทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องมีความตระหนัก ในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะ อย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่างๆจากโรงเรียน
5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา หรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆของนักเรียน ซึ่ง โรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา

ภาพประกอบ 3 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา
ที่มา ; กรมสุขภาพจิต, กรมสามัญศึกษา. (2546 ข : 8)

กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

รายการที่แสดงในภาพประกอบ 3 เป็นความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาตลอดกระบวนการ โดยมีการประสานงานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ปกครอง ซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือตัวอย่างสรุปได้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล		
1.1 ด้านความสามารถ	ศึกษาข้อมูลจาก	
- การเรียน	1. ระเบียบสะสม	1. ระเบียบสะสม
- ความสามารถอื่นๆ	2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ	2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ
1.2 ด้านสุขภาพ	3. อื่นๆ เช่น	3. อื่นๆ เช่น
- ร่างกาย	- แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.)	- แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.)
- จิตใจ	- การสัมภาษณ์นักเรียน	- การสัมภาษณ์นักเรียน
- พฤติกรรม	- การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	- แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และ การเยี่ยมบ้านนักเรียน
1.3 ด้านครอบครัว	- การเยี่ยมบ้านนักเรียน	- แบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง
- เศรษฐกิจ		ฯลฯ
- การคุ้มครองนักเรียน		
1.4 ด้านอื่นๆ		
2. การคัดกรองนักเรียน		
2.1 กลุ่มปกติ	วิเคราะห์ข้อมูลจาก	1. เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน
2.2 กลุ่มเสี่ยง	1. ระเบียบสะสม	2. แบบสรุปผลการคัดกรองและ

ตาราง 1 (ต่อ)

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>3. การส่งเสริมนักเรียน (สำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม)</p>	<p>จัดกิจกรรมต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) 2. ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom- Meeting) หรือ 3. กิจกรรมอื่นๆที่เหมาะสมในการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียน 2. แนวทางการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนของโรงเรียน 3. แบบบันทึก/สรุปประเมินผลการดำเนินกิจกรรม <ul style="list-style-type: none"> - โฮมรูม - ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน - อื่นๆ
<p>การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา (จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้การปรึกษาเบื้องต้น 2. ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆเพื่อการจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน <ol style="list-style-type: none"> 2.1 กิจกรรมในห้องเรียน 2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.3 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) 2.4 กิจกรรมซ่อมเสริม 2.5 กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน 5 กิจกรรม 2. แบบบันทึกสรุปผลการ คัดกรองและช่วยเหลือ นักเรียนเป็นรายบุคคล 3. แบบบันทึกรายงานผล การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตาราง 1 (ต่อ)

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
4. การส่งต่อ 4.1 ส่งต่อภายใน 4.2 ส่งต่อภายนอก	1. บันทึกการส่งนักเรียน ไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไปเช่น ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา ครูพยาบาล เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งต่อภายใน 2. บันทึกการส่งนักเรียน ไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก โดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง เป็นผู้ดำเนินการ	1. แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน 2. แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

ทั้งนี้ โรงเรียนสามารถพิจารณาเลือกใช้วิธีการ และเครื่องมืออื่นๆเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ระบุเพื่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามความเหมาะสมของสภาพโรงเรียน

องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ

5 ประการ (กรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษา 2544 : 3) คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

แต่ละองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว มีความสำคัญ มีวิธีการ และเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องซึ่งกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กรมสุขภาพจิต (2545 : 20) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ว่าความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอม ให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับ ตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูล มาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะ ในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อย ที่สุด ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ๆ คือ

1. ด้านความสามารถ แยกเป็น

1.1 ด้านการเรียนรู้

1.2 ด้านความสามารถอื่นๆ

2. ด้านสุขภาพ แยกเป็น

2.1 ด้านร่างกาย

2.2 ด้านจิตใจ – พฤติกรรม

3. ด้านครอบครัว แยกเป็น

3.1 ด้านเศรษฐกิจ

3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน

ด้านอื่นๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควทรทราบ มีรายละเอียด ดังตาราง 2

(กรมสุขภาพจิต. 2544 : 21-22)

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควรทราบ

ข้อมูลนักเรียน	รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ
1. ด้านความสามารถ 1.1 ด้านการเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา - ผลการเรียนเฉลี่ย ในแต่ละภาคเรียน - พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียน เป็นต้น - ฯลฯ
1.2 ด้านความสามารถ อื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน - ความสามารถพิเศษ - การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน - ฯลฯ
2. ด้านสุขภาพ 2.1 ด้านร่างกาย	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนสูง น้ำหนัก - โรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย เช่นการได้ยิน การมองเห็น - ฯลฯ
2.2 ด้านจิตใจ พฤติกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - อารมณ์ซึมเศร้า / วิตกกังวล - ความประหลาด - พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น - บุคลิกภาพเก็บตัว / ซ้ำๆ - ฯลฯ
3. ด้านครอบครัว 3.1 ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้ของบิดา มารดา/ ผู้ปกครอง - อาชีพของผู้ปกครอง - ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับในการมาโรงเรียน - ฯลฯ

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลนักเรียน	รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ
3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนพี่น้อง / บุคคลในครอบครัว - สถานภาพของบิดามารดา - บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน - ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว - ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม - ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การติดสุรา การพนัน เป็นต้น - ฯลฯ

วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กรมสุขภาพจิต (2544 : 22-24) ได้กล่าวถึงวิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ที่ครูที่ปรึกษาควร ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ที่สำคัญ คือ

1. ระเบียบสะสม
2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ
3. วิธีการและเครื่องมืออื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงาน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย เป็นต้น

1. ระเบียบสะสม

ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสังเกตบางประการ ก็ควรรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียน โดยตรง การสอบถามจากครูอื่นๆหรือเพื่อนๆของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่างๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้

รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละ โรงเรียนมีความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียนด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

ระเบียบสะสม เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างคิ มิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่นๆมาเรียกค้นได้หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษา และมีผู้เก็บ ระเบียบสะสมให้เรียบร้อย ควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 ปีการศึกษาหรือ 6 ปี การศึกษา และส่งต่อระเบียบสะสม ไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนจบมัธยมศึกษาในแต่ละตอน หรือจนจบ 6 ปีการศึกษาก็ได้

2. ประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) (โรงเรียนอาจนำเครื่องมืออื่นมาใช้แทนได้)

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือ สำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัว ที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้ ครูที่ปรึกษามีแนวการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนา จาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลาย ในประเทศยุโรป เพราะมีความเที่ยงและความตรง จำนวนข้อ ไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของ กรมสุขภาพจิต โดยแพทย์หญิงพรหมพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทย

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก มี 3 ชุดคือ

1. ชุดที่ครูประเมิน
2. ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินเด็ก
3. ชุดที่เด็กประเมินตนเอง

ทั้ง 3 ชุดมีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อเท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียน ประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมิน ทั้ง 3 ชุดพร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

3. วิธีการและเครื่องมืออื่นๆ

ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่ พอเพียงหรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม ครูที่ปรึกษาก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่นๆในห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน มีความสำคัญ เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน เป็น 2 กลุ่ม (กรมสุขภาพจิต 2544 : 25) คือ

1. กลุ่มปกติ คือนักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2. กลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา คือนักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขตามแต่กรณี

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหามาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหามา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหามาของ นักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีต้องจำเป็นแก้ไขโดย เร่งด่วน

ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่า ขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไร หรือประสบกับปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้น ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษา มีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความ รู้สึกว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติ แตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่นๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้

กรมสุขภาพจิต (2544 : 25-26) ได้กล่าวถึง แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนว่าการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประชุมครู เพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูใน โรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่า ความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา

สำหรับประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน มีตัวอย่างตาม ตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 ตัวอย่างเกณฑ์การพิจารณาคัดกรองนักเรียน

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
1.ด้านความสามารถ		
1.1 ด้านการเรียน	1. ผลการเรียนรู้ได้และความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียน 2. ความเอาใจใส่ ความพร้อมในการเรียน 3. ความสามารถในการเรียน 4. ความสม่ำเสมอในการมาโรงเรียน เวลาที่มาโรงเรียน การเข้าชั้นเรียน	- ระเบียบสะสม - วิธีการอื่นๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การได้ข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เป็นต้น
1.2 ด้านความสามารถอื่นๆ	1. การแสดงออกถึงความสามารถพิเศษที่มี 2. ความถนัด ความสนใจและผลงาน ในอดีตที่ผ่านมา 3. บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน 4. การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ	
2. ด้านสุขภาพ		
2.1 ด้านร่างกาย	1. ความปกติ ความพิการหรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่นการมองเห็น การได้ยิน เป็นต้น 2. โรคประจำตัว 3. ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูง 4. ความสะอาดของร่างกาย	- ระเบียบสะสม - วิธีการอื่นๆ เช่นการสังเกต การสอบถามจากครูพยาบาล จากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองสำหรับนักเรียน
2.2 ด้านจิตใจ-พฤติกรรม	1. สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวล หรือซึมเศร้า 2. ความประพฤติ 3. พฤติกรรมต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อ การเรียน ความสามารถพิเศษและการปรับตัวของนักเรียน เช่น พฤติกรรมที่ไม่อยู่นิ่ง สมาธิสั้น 4. ความสัมพันธ์กับเพื่อน/ครู/ผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น	ม.1 – ม.6 เป็นต้น

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
<p>3. ด้านครอบครัว</p> <p>3.1 ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน</p>	<p>1. ผู้หารายได้ให้ครอบครัว</p> <p>2. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ภาระหนี้สิน</p> <p>3. ความเพียงพอของรายรับการรายจ่าย</p> <p>4. จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน</p> <p>1. ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียน ได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสมของผู้ปกครอง</p> <p>2. ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม</p> <p>3. ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เช่น อบอุ่น หรือนักทะเลาะเบาะแว้ง ใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจ ปัญหา ซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ซึม เหม่อลอย แสกดอกถึงการ ไม่อยากกลับบ้าน เป็นต้น</p> <p>4. การใช้สารเสพติด สุรา หรือเล่นการพนัน รวมถึงความเจ็บป่วยเรื้อรัง/รุนแรงของสมาชิกในครอบครัว</p>	<p>- ระเบียบสะสม</p> <p>- วิธีการอื่นๆ เช่น การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน หรือจากนักเรียน โดยตรง เป็นต้น</p> <p>- ระเบียบสะสม</p> <p>- วิธีการอื่นๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียน โดยตรง หรือจากกลุ่มเพื่อน เป็นต้น</p>
<p>4. ด้านอื่นๆ เช่น ด้านเพศ เป็นต้น</p>	<p>พฤติกรรมอื่นๆ ที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมซึ่งอาจเป็นไปในทางที่ดีขึ้น หรือมีความไม่เหมาะสมที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถ สุขภาพ และการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน</p>	<p>- การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน</p> <p>- การสัมภาษณ์นักเรียน</p> <p>- จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น เพื่อนนักเรียน เป็นต้น</p>

การส่งเสริมนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544 : 29) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการส่งเสริมนักเรียนไว้ว่า

การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง โดยมีวิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียนหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาเนนการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room)
2. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

ซึ่งมีสาระความรู้และแนวดำเนินการ ดังตาราง 4 และตาราง 5

ตาราง 4 การจัดกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียน

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>* กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม ก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นคั้งสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัว และการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควร มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน</p> <p>* ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม จะช่วยให้ครูที่ปรึกษา รู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถ ส่งเสริมความ สามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียน ได้อีกด้วย</p>	<p>แนวดำเนินการจัดกิจกรรม โฮมรูม มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดกิจกรรมโฮมรูม โดยยึดตามความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม 1.2 พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้นๆ เป็นเรื่องที่ทันสมัย 1.3 การจัดกิจกรรมโฮมรูมในแต่ละครั้ง ควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนดำเนินการและหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียน ในรูปแบบของบันทึกการจัดกิจกรรม หรืออื่นๆรวมทั้งให้มีการบันทึก สรุปผลที่

ตาราง 4 (ต่อ)

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
	<p>เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังการจัด กิจกรรมทุกครั้ง ซึ่งการบันทึกอาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรมหรือในแบบฟอร์มที่แยกออกมาต่างหากก็ได้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.4 ประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน 2. โรงเรียนกำหนดแนวทาง การจัดกิจกรรมโฮมรูม หรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาที่ดำเนินการตามนั้น แต่ให้มีความยืดหยุ่น ในการกำหนดหัวข้อ และวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและทันสมัยได้ด้วย 3. วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามหลักความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม 4. วิธีการอื่นๆตามความเหมาะสม

ตาราง 5 การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>* การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนเป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครอง นักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และร่วมมือกันดูแล ช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและ ผู้ปกครองด้วยกัน</p> <p>* การประชุมผู้ปกครองดังกล่าวจะทำให้ นักเรียน ได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพ ความสามารถมากยิ่งขึ้น หรือร่วมมือกันทางโรงเรียนการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหานักเรียน</p>	<p>ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มีใช้การรายงานสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดประชุมก็คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเตรียมการ ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและ กิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน 2. การสื่อสาร ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุมใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน 3. การจัดกิจกรรมในการประชุมการที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมนั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่างๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อน จึงจะมีกิจกรรมอื่นๆให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4. การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครองในการประชุมแต่ละครั้ง ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐาน เพื่อประโยชน์ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 4.1 เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง 4.2 เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป 4.3 เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้ สอดคล้องความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

กรมสุขภาพจิต (2544 : 32) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการป้องกันและแก้ไข้ไว้ว่า ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่ สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไข้ปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนกลายเป็น ปัญหาของสังคม การป้องกันและการแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมาก ในการพัฒนานักเรียนให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป โดยมีวิธีการ และเครื่องมือเพื่อการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครู ที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ มี 2 ประการ คือ

1. การให้การปรึกษาเบื้องต้น
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

โดยมีสาระความรู้และแนวทางการดำเนินกิจกรรม ดังตาราง 6 และตาราง 7

ตาราง 6 การให้การปรึกษาเบื้องต้น

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>* การให้การปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนเป็นการช่วยเหลือ ผ่อนคลายปัญหาให้ลดน้อยลง ทั้งด้านความรู้สึก ความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์</p> <p>* ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้ และทักษะพื้นฐาน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จิตวิทยาวัยรุ่น 2. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ทั้งร่างกายและจิตใจ 	<p>ครูที่ปรึกษาควรมีความพร้อมในการให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ การปรึกษาโดยมีกระบวนการ ในการปรึกษาดังนี้</p> <p>กระบวนการให้คำปรึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างสัมพันธภาพ - พิจารณาทำความเข้าใจ - กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไข้ปัญหา - ยุติการปรึกษา

ตาราง 6 (ต่อ)

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>3. กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญๆ คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างสัมพันธภาพ - การใช้คำถาม - การรับฟังทั้งเนื้อหาและความรู้สึก <p>4. แนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียนในแต่ละลักษณะปัญหา เช่น ด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น ซึ่งศึกษาค้นคว้าได้จากเอกสารของหน่วยงานต่างๆ</p>	<p>การเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี มีคุณภาพนั้น ครูที่ปรึกษา ควรจะปฏิบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกหรือโรงเรียนจัด อบรมให้ 2. หมั่นศึกษาค้นคว้าทักษะกระบวนการปรึกษาและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ 3. ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ หรือความรู้ที่เกี่ยวกับการปรึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตาราง 7 การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>* ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากจะให้การรักษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนและผู้ปกครอง</p>	<p>ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน ได้หลายแนวทางซึ่งในที่นี้ สรุปไว้ 5 แนวทางที่จับเป็นคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2. การใช้กิจกรรมในห้องเรียน 3. การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 4. การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม 5. การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง <p>สำหรับข้อ 2.3 และ 5 ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการด้วยตนเอง ส่วนข้อ 1 และ 4 จำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากครูอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสนับสนุนของผู้บริหาร โรงเรียนด้วย แต่อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือทั้ง 5 กิจกรรมดังกล่าว ครูที่ปรึกษาสามารถขอคำแนะนำความคิดเห็นจากครูอื่นๆ ในการจัดกิจกรรมให้ได้ผลยิ่งขึ้น</p>

ข้อที่หึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

1. การรักษาความลับ

1.1 เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไขไม่ควรนำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อ- สกุลจริงของนักเรียน และการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ไม่ให้เกียรตินักเรียน

1.2 บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้

1.3 การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การแก้ไข้ปัญหา

2.1 การช่วยเหลือแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้นๆ เพราะปัญหามิได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

2.2 ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกัน และวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง ก็อาจไม่เหมาะกับ นักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผักผ่อน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับ แต่ละปัญหา ให้นักเรียนแต่ละคน

ข้อสังเกต การแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนหรือการส่งต่อนั้น ในบางกรณีครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการ ได้ตั้งแต่กระบวนการการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้ โดยขึ้นอยู่กับกรณีปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

การส่งต่อนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544 : 36) กล่าวถึงความสำคัญของการส่งต่อนักเรียนว่า ในการป้องกัน และแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาคณะกรรมการในข้อ 4 นั้น อาจมีบางกรณีที่ปัญหา มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อ ยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียน ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ย่ำเยิ่นเย้อเป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา หรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือถูกกลายกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข้

การส่งต่อ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

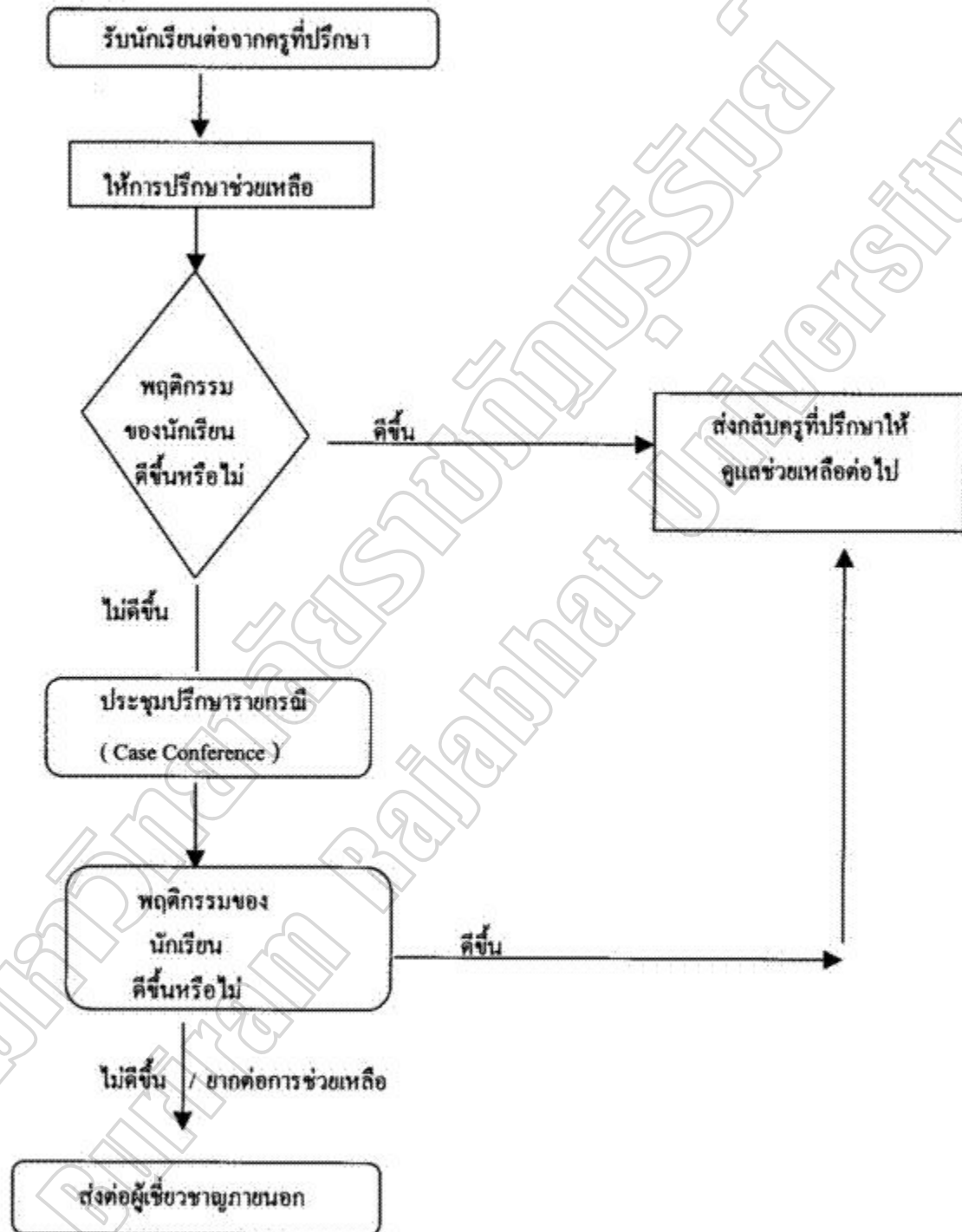
1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือ นักเรียน ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไข ปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรม ที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงาน กับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียาก ต่อการช่วยเหลืออีก ก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน ดังแผนภูมิภาพประกอบ 4 (กรมสุขภาพจิต, กรมสามัญศึกษา. 2546 ข : 27)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

แผนภูมิแสดงกระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา
ของครูแนะแนว / ฝ่ายปกครอง

ภาพประกอบ 4 กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา
ของครูแนะแนว / ฝ่ายปกครอง

การประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 47 ระบุให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก และได้กำหนดไว้ในมาตรา 48 ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก นอกจากนี้ มาตรา 49 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี และต้องเสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคมมีความสำคัญยิ่ง ในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ระบุไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ มาตรา 81 ระบุไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คุณธรรม เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาจึงมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ “เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6)

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนดังกล่าว สถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจนเหมาะสม วางแผนพัฒนาคุณภาพและดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งตรวจสอบทบทวนปรับปรุงแก้ไข และรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จึงเน้นความรับผิดชอบของสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้ผู้เรียน โดยตรง โดยสถานศึกษาร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเขตพื้นที่การศึกษาภายใต้การกำกับ ดูแลและสนับสนุน ส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วยภาระงานที่สถานศึกษาต้องดำเนินการร่วมกัน อย่างเป็นระบบใน 8 เรื่อง

1. การจัดระบบบริหารสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

โลกยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ท่ามกลางภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ ความผันผวนทางการเมือง ทางวัฒนธรรมและศีลธรรม เป็นเหตุสำคัญที่ต้องเรียนรู้ในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายของกระแสโลก ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ คุณภาพของคน

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่ยึดถือคิควิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทย จำเป็นที่จะต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้นๆ โดยจะต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อให้เด็กไทยเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข สร้างสรรค์สังคมให้มีความสันติ สันติ สันติ สันติ สันติ เศรษฐกิจมั่นคง สามารถร่วมมือแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลก การประกันคุณภาพภายในจึงเป็นงานสำคัญของสถานศึกษาโดยสถานศึกษา เพื่อผู้เรียนและสังคมโดยรวม ดังนั้นเพื่อเป็นหลักประกันว่าโรงเรียนมีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยดูจากคุณภาพของนักเรียนเป็นหลัก โรงเรียนจำต้องมีระบบประกันคุณภาพที่ชัดเจน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของชุมชนและสังคม

1. โรงเรียนมีคุณภาพมาตรฐานทางการศึกษาและได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากองค์กรการประกันคุณภาพการศึกษาที่รัฐกำหนด
2. ชุมชน องค์กรต่างๆ มีส่วนร่วมรับผิดชอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทย
3. โรงเรียนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนจบการศึกษาจากโรงเรียนที่มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษา จึงเป็นที่ยอมรับของสังคม

การประกันคุณภาพภายใน

การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ

การที่สถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพดี เพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพนั้น ก็เปรียบเหมือนกับการสร้างบ้าน โดยที่คนในบ้านจะต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่า ต้องการสร้างบ้านนั้นเพื่อประโยชน์อะไร แล้วจึงออกแบบแปลนให้เหมาะสม ค่อยจากนั้นจึงลงมือวางรากฐานและดำเนินการก่อสร้างตามแบบแปลน ในระหว่างการก่อสร้าง ก็จะต้องตรวจสอบว่าตรงกับแบบแปลนหรือไม่ วัสดุที่ใช้เป็นไปตามข้อกำหนดหรือไม่ มีความมั่นคงเพียงใด ระบบน้ำไฟเป็นอย่างไร ถ้าพบสิ่งใดเป็นข้อบกพร่องก็ปรับปรุงแก้ไขได้ในทุกขั้นตอน ซึ่งจะทำให้บ้านที่ก่อสร้างขึ้นมา มีความแข็งแรง สวยงาม มั่นคง ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ

กระบวนการพัฒนาคนในสถานศึกษาก็เหมือนกับการสร้างบ้าน เพียงแต่การสร้างบ้านนั้นต้องใช้สถาปนิก ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมาดำเนินการ และเมื่อสร้างเสร็จแล้วก็เสร็จเลย ไม่ต้องทำต่อ แต่กระบวนการสร้างคนนั้น ผู้ที่เป็นสถาปนิกคือครู และผู้บริหาร ซึ่งเป็นบุคลากรภายในจะต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ว่าต้องการพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติเป็นอย่างไร และถ้าจะให้เด็กมีคุณสมบัติดังกล่าวแล้วจะต้องช่วยกันคิดและช่วยกันวางระบบ (Plan) ว่าต้องทำอะไร แล้วช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงการดำเนินการต่อไป (Act) เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่บุคคลทุกฝ่ายในสถานศึกษา ร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูล เพื่อตรวจสอบผลงานหาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดการทำงานที่เป็นระบบเช่นนี้ จะช่วยสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันภายในสถานศึกษา เกิดความรู้สึกว่างานเป็นปกติเป็นการมองคน และประเมินตนเอง ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีฐานข้อมูลที่มั่นคง เป็นจริง พร้อมเสมอต่อการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายในคือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคคลเสียหน้า โดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคนใน สถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนการพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีความ โปร่งใส และมีจิตสำนึก ในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ครู-อาจารย์และบุคลากรอื่นๆในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่นผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุงช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษา มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียน ได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็น ไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

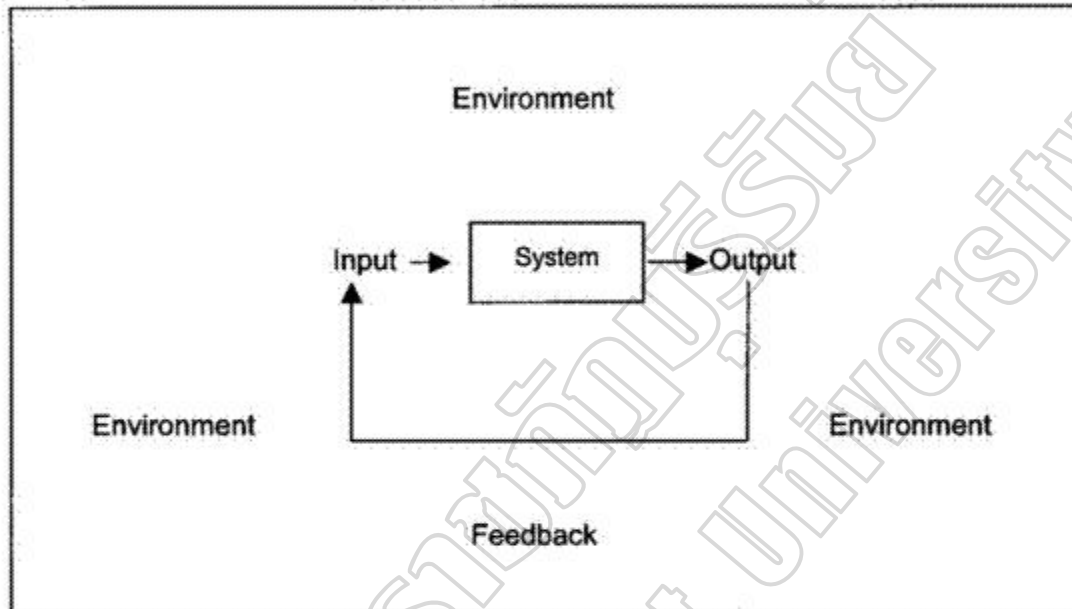
การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีสาระบัญญัติว่าด้วยการให้ สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพภายใน และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็น ส่วนหนึ่งของการบริการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็น ไปตามมาตรฐาน

การประกันคุณภาพทางการศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการจัดกระบวนการ ดูแลช่วยเหลือ (การส่งเสริม ป้องกัน การแก้ไขปัญหา) โดยมีวิธีการ เครื่องมือที่มีขั้นตอน การดำเนินการพร้อมเอกสาร หลักฐานการทำงานของครูที่ปรึกษาในการประสานความร่วมมือ อย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องพร้อมบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรูปธรรม โดยกำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

1. มีระบบการช่วยเหลือดูแลนักเรียนเชิงคุณภาพ
2. มีโครงสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน
3. ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและมีทักษะการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
5. นักเรียนอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ประสบความสำเร็จตามศักยภาพ

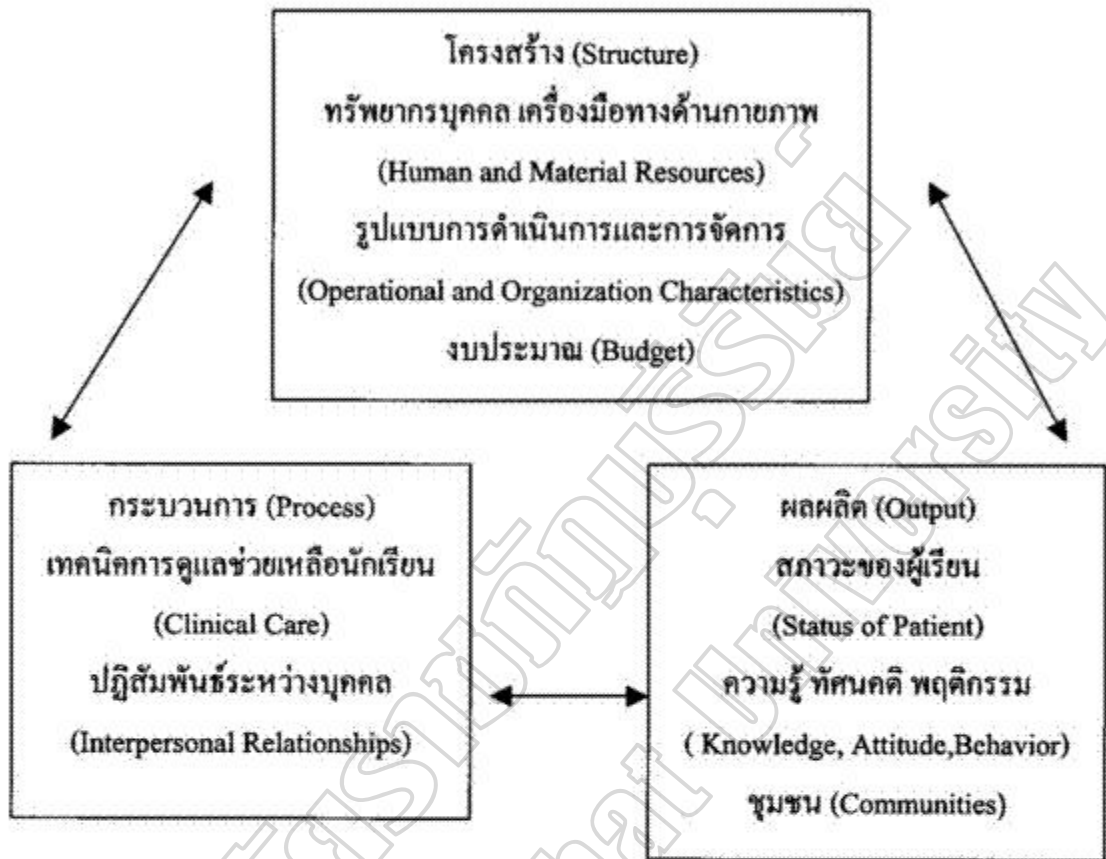
การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ใช้
แนวความคิดทฤษฎีเชิงระบบ ดังภาพประกอบ 5 (กรมสุขภาพจิต, กรมสามัญศึกษา. 2546 ก : 30)

ภาพประกอบ 5 แนวคิด ทฤษฎีเชิงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ทฤษฎีเชิงระบบนี้ถูกนำประยุกต์ในระบบของมนุษย์และองค์กรด้วยหลักการความเป็น
องค์รวม (Wholeness) เป็นขั้นเป็นตอน (Hierarchical Order) มีการแลกเปลี่ยนสารข่าวสาร
(Exchange of Information and Matter) มีการเปลี่ยนแปลงแบบพัฒนา (Progressive Differentiation)
ที่เริ่มต้นจากความหลากหลายแต่มีเป้าหมายร่วมกัน (Equality) และต้องคำนึงถึงลักษณะของ
มนุษย์/ุชาน (Teleology)

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นสามารถดำเนินการบนพื้นฐานของทฤษฎีเชิงระบบ
จำแนกได้เป็น 3 ส่วนประกอบ คือ โครงสร้าง (Structure) กระบวนการ (Process) ผลผลิต
(Output) ดังภาพประกอบ 6 (กรมสุขภาพจิต, กรมสามัญศึกษา. 2546 ก : 31)

ภาพประกอบ 6 แสดงโครงสร้าง กระบวนการ ผลผลิต ทฤษฎีเชิงระบบ

แนวคิดการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีการพัฒนากันอยู่ในขณะนี้ มีแนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การดูแลคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน
2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ถึงแม้จะเป็นบุคคลภายนอก แต่ก็ยังถือว่า

เป็นการประเมินภายใน เพราะดำเนินการโดยหน่วยงานที่อยู่ในสายการบริหารของการศึกษา ซึ่งจะดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ความช่วยเหลือและส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรอง มาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นองค์กรมหาชน

จากแนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพที่ประกอบด้วย การควบคุม และการตรวจสอบคุณภาพกับหลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) ซึ่งประกอบด้วย การร่วมกันวางระบบร่วมกัน (P) ปฏิบัติตามระบบ (D) ร่วมกันตรวจสอบ (C) และร่วมกันปรับปรุงระบบ (A) จะเห็นว่ามี ความต่อเนื่องกันดังภาพประกอบ 7 (กรมสุขภาพจิต, กรมสามัญศึกษา. 2546 ก : 32)

ภาพประกอบ 7 ระบบประกันคุณภาพแบบครบวงจร PDCA

นอกจากนี้ การพัฒนาคุณภาพ โรงเรียนควรมีระบบงานที่เป็นมาตรฐานและมีระบบการตรวจสอบงานเองที่น่าไว้วางใจ กลไกกระตุ้น และส่งเสริมโดยมีการพัฒนาคุณภาพทั้งองค์กรด้วย กิจกรรมหลัก 3 ขั้นตอน คือ พัฒนาคุณภาพ ประเมินคุณภาพ และรับรองคุณภาพ การรับรองคุณภาพโรงเรียน จะส่งผลดังต่อไปนี้

1. การกระตุ้น ให้โรงเรียนเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
2. การสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Accountability) ซึ่งโรงเรียนทั้งรัฐและเอกชนจะต้องแสดงออก เพื่อให้สังคมมีความมั่นใจต่อระบบบริหารของโรงเรียน ด้วยการยินยอมให้องค์กรภายนอก ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้าไปประเมินตามกรอบที่ตกลงกันได้
3. การให้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ปกครอง
4. การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการที่ผู้บริหารของโรงเรียนต่างทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและเป็นผู้ประเมินในลักษณะของอาสาสมัคร

ขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในการจัดการเพื่อประกันคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ได้จัดวางการ
ดำเนินการเป็น การเตรียมการ การดำเนินการและการรายงาน ดังตาราง 8

ตาราง 8 ขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การเตรียมการ	การดำเนินการ	การรายงาน
1. การเตรียมความพร้อมของ บุคลากร * สร้างความตระหนัก * พัฒนาความรู้และทักษะ	1.วางแผนการปฏิบัติงาน (P) * กำหนดเป้าหมายหรือ มาตรฐานการดูแลช่วยเหลือ * จัดลำดับความสำคัญของ เป้าหมาย * กำหนดแนวทางการ ดำเนินงาน * กำหนดระยะเวลา * กำหนดงบประมาณ * กำหนดผู้รับผิดชอบ 2. ดำเนินการตามระบบ (D) * ส่งเสริม สนับสนุน * จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุน ทรัพยากร * กำกับ ติดตาม * ให้การนิเทศ 3.ตรวจสอบประเมินผล (C) * วางกรอบการประเมิน * จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ * เก็บข้อมูล * วิเคราะห์ข้อมูล * แปลความหมาย * ตรวจสอบ / ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน 4. นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) * ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร * วางแผนในระยะต่อไป * จัดทำข้อมูลสารสนเทศ	จัดทำรายงานประเมิน ตนเอง หรือรายงาน ประจำปี * รวบรวมผลการดำเนินงาน และผลการประเมิน * วิเคราะห์ตามมาตรฐาน * เขียนรายงาน

มาตรฐานกลางการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเมินเพื่อทบทวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นมาตรฐานกลางกำหนดขึ้นโดยกรมสามัญศึกษาร่วมกับกรมสุขภาพจิต มีจำนวน 12 มาตรฐาน 28 ตัวชี้วัด โดยมีรายละเอียดของแต่ละมาตรฐาน ดังนี้ (กรมสุขภาพจิต. 2544 : 75 – 78)

1. ด้านผลผลิต (Output)

คุณลักษณะของนักเรียน

มาตรฐาน 1.1 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม มีตัวชี้วัด ดังนี้

- 1.1.1 มีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานเด็กไทย
- 1.1.2 มีความฉลาดทางอารมณ์
- 1.1.3 ไม่เสพติดสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา รวมทั้งไม่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

มาตรฐาน 1.2 สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการทำงาน มีตัวชี้วัด ดังนี้

- 1.2.1 รู้ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง พร้อมทั้งจะปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- 1.2.2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรทุกรายวิชา
- 1.2.3 นักเรียนมีกระบวนการทำงานและได้ผลงานที่มีคุณภาพ

มาตรฐานที่ 1.3 มีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและสังคมที่พอเหมาะกับตนเอง มีตัวชี้วัด ดังนี้

- 1.3.1 มีค่าใช้จ่ายเพียงพอในการศึกษาเล่าเรียน
- 1.3.2 สามารถหลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองให้พ้นภัย

2. ด้านกระบวนการ (Process)

การบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ 2.1 มีการบริหารและการจัดการด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีตัวชี้วัด ดังนี้

- 2.1.1 จัดทำแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนและปฏิบัติตามแผนซึ่งได้กำหนดไว้

2.2.2 นิเทศ ติดตามและประเมินคุณภาพภายในเพื่อทบทวนคุณภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.2.3 จัดทำรายงานผลการประเมินและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเผยแพร่

การพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานที่ 2.2 มีการพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีตัวชี้วัด และมีทักษะในการ ดังนี้

2.2.1 มีแผนการพัฒนาที่มุ่งให้ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์และดำเนินการตามแผนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.2 นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานที่ 2.3 ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการประชาสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีตัวชี้วัด ดังนี้

2.3.1 มีการติดต่อ ประสานสัมพันธ์ระหว่างครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มาตรฐานที่ 2.4 มีกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมีตัวชี้วัด ดังนี้

2.4.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.4.2 การคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา

2.4.3 การส่งเสริมนักเรียน

- การจัดกิจกรรมโฮมรูม - การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

2.4.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา

- การให้การปรึกษาเบื้องต้น - การจัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน

2.4.5 การส่งต่อ

3. ด้านปัจจัย (Input)

ฝ่ายบริหาร

มาตรฐานที่ 3.1 ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารและการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีตัวชี้วัด ดังนี้

3.1.1 ให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือนักเรียน

3.1.2 สามารถนิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อการทบทวนคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ครูที่ปรึกษา

มาตรฐานที่ 3.2 ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีในบทบาทหน้าที่การดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีตัวชี้วัด ดังนี้

3.2.1 มีความรู้ ความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.2.2 มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครูที่ปรึกษา มีความรัก ความเอื้ออาทรและเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน

ผู้ปกครอง

มาตรฐานที่ 3.3 ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือบุตรหลานของตน มีตัวชี้วัด ดังนี้

3.3.1 มีการติดต่อสื่อสารและให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน

เอกสาร เครื่องมือในการปฏิบัติงานและสถานที่จัดเก็บ

มาตรฐานที่ 3.4 มีข้อมูล เอกสารและเครื่องมือต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีสถานที่จัดเก็บ มีตัวชี้วัด ดังนี้

3.4.1 มีเครื่องมือต่างๆ สำหรับครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.4.2 มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีระบบการจัดเก็บข้อมูล เอกสารและ เครื่องมือต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีมาตรฐาน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้ร่วมกันได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวข้องและนำมาประกอบการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ดังต่อไปนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

วิสิทธิ์ คลังสิน (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสาเหตุของการทะเลาะวิวาทของนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษา ประเภทช่างอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านสภาพความเป็นอยู่ภายในครอบครัว ครู-อาจารย์ ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่สารวัตรนักเรียน เจ้าหน้าที่ตำรวจกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ให้ความเห็นว่าผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลานอย่างเพียงพอ ตามใจบุตรหลานมากเกินไป ให้ความสำคัญในด้านการให้สิ่งของมากกว่าความรักและการเอาใจใส่ ขาดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด และไม่สนใจในการคบเพื่อนของบุตรหลาน ขาดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างบ้านกับสถานศึกษาในการร่วมมือแก้ปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน / นักศึกษา

ศรียรรณา เจียรวัฒน์ชัย (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษานโยบายของครอบครัวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชน พบว่า แนวโน้มการแพร่ระบาดของยาเสพติดของ ยาเสพติดในชุมชนแออัดและชุมชนเมืองใหญ่ๆ ซึ่งพบว่ากลุ่มที่ติดยาเสพติดเป็นกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 - 18 ปี มีการศึกษาค่ำ ภูมิหลังครอบครัวส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดาแต่เป็นครอบครัวที่มีปัญหา คือบิดามารดาไม่เข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู ไม่มีเวลาให้ความสนใจแก่บุตรเท่าที่ควร มีสมาชิกในครอบครัวเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี โดยใช้ยาเสพติดอยู่ก่อน นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนที่มีความประพฤติดีเสียหยาและคลุกคลีด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน

กรมสามัญศึกษา (2545 : 1) ได้สรุปผลการจัดประชุมสมัชชากรรมการนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ปัญหาสิ่งเสพติดมีสาเหตุ 2 ประการที่สำคัญ คือ ผู้ผลิตและผู้เสพ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มาจากสังคม สิ่งแวดล้อมและครอบครัว ซึ่งนักเรียนจะต้องมีจิตสำนึก ครูจะต้องสนใจนักเรียน ช่วยกำจัดมุมมืดของสถานศึกษา ดูแล แนะนำและแก้ปัญหาโดยอาศัยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรมมาใช้ในรูปของกิจกรรมสนับสนุน เช่น ค่าขุพุทธธรรม กิจกรรมเสริมหลักสูตร ลานกีฬาต้านยาเสพติด เป็นต้น

โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2545 : 1 – 4) ได้บริหารจัดการดำเนินการเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากผลการประเมินการช่วยเหลือนักเรียน สรุปว่า นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการทำงาน มีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจและสังคมที่พอเหมาะกับตนเอง โดยนักเรียนกลุ่มปกติได้รับการส่งเสริมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและด้านวิชาการ ส่วนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและหรือมีปัญหาด้านสิ่งเสพติดได้รับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พัฒนากิจกรรมในการส่งเสริมนักเรียน มีหลักฐานการทำงานที่สามารถตรวจสอบและประเมินจากภายนอกได้ โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ได้รับความรู้และแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จำลอง สายใจ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาบุคลากรด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแก่งเหืองพิทยาคม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่ได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่วนใหญ่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีความรู้ความเข้าใจในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอน ได้ครบถ้วน มีการวิเคราะห์ข้อมูล ไปใช้ในกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน มีข้อมูลประกอบในการตัดสินใจในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิม คือสนใจการเรียนมากขึ้น เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดมากขึ้น

ประหยัด ดีเพ็ช (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาบุคลากรด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาหลังจากดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามขั้นตอนของหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง บุคลากรได้พัฒนาตนเอง มีความรู้ความเข้าใจและดำเนินกิจกรรมด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน นักเรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพที่ดี มีจิตใจร่าเริง รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ ความรักสามัคคี ด้านกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน เน้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข ส่งผลให้โรงเรียนมีระบบการนิเทศภายในอย่างมีประสิทธิภาพ

ภิรมย์ ลีกุล (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง พบว่าครูที่ปรึกษาขาดความรู้

ความเข้าใจกระบวนการทำงาน ขั้นตอนในการทำงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเห็นความสำคัญในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อย ขาดการประสานงานระหว่างคณะกรรมการที่มประสานงานและคณะกรรมการที่มดำเนินการ ครูมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก และปัญหาด้านขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงาน

กิตติภพ เกาแก้ว (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยดำเนินการจัดฝึกอบรม การศึกษาเอกสารและการนิเทศ กำกับติดตาม ผลการพัฒนาครูทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานของครูที่ปรึกษา คือครูมีความตระหนักมีการทำงานเป็นระบบ นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือทันทั่วถึงและตรงกับปัญหา แต่ยังมีบางประเด็นที่เป็นจุดอ่อนที่จะต้องพัฒนาและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง คือการจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองควรต้องทำอย่างสม่ำเสมอ และจัดให้มีการนิเทศ กำกับติดตาม

ศรיתה วาดโลกสูง (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานสารสนเทศตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนพระทองคำ กิ่งอำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา พบว่าปัญหาการขาดข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวนักเรียนอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่นครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา ฝ่ายปกครอง ขาดข้อมูลในการที่จะช่วยเหลือแก้ไข จึงดำเนินการพัฒนาจัดอบรมสัมมนา การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การประชุมเชิงปฏิบัติการและการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ทำให้บรรลุปเป้าหมายและมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวนักเรียนในด้านต่างๆ รวบรวมจัดเป็นหมวดหมู่ สะดวกต่อการนำไปใช้งาน

ธวัชชัย จันทร์ผ่อง (2549) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของครูที่ปรึกษา นักเรียน และ ผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านนาจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านการจัดองค์กร โครงสร้างบริหาร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลและนำผลมาปรับปรุงพัฒนา ปัญหาที่สำคัญในการดำเนินงาน คือขาดการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบมีน้อย การกำกับ ติดตามไม่ต่อเนื่อง ควรมีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานเพิ่ม มีการกำกับ ติดตาม และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

ประคิษฐ์ แสนขันธุ์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนศูนย์เครือข่าย เครือข่ายโรงเรียนชุมแพศึกษา พบว่า การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) มีปัญหาในการปฏิบัติมาก เนื่องจากรายละเอียดของแบบประเมินมีมาก นักเรียนให้รายละเอียดที่ไม่สมบูรณ์ การแปลค่าของแบบประเมินมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ตลอดจนมีบุคลากรน้อย มีภาระงานมาก จึงทำให้การนำแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)

ไปใช้ประโยชน์น้อย โรงเรียนมีการประชุมชี้แจง วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน เครื่องมือ วิธีการเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอเพื่อ สร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้อง เห็นความสำคัญ

ชาญชัย กาศักดิ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนอินทร์บุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี พบว่า โดยรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ครูผู้ปฏิบัติงานยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ตัวชี้วัดต่างๆ รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ ครูมีภาระงาน สอนมาก บุคลากรที่เชี่ยวชาญในงานด้านนี้ยังมีน้อย ยังไม่มีการจัดระบบดูแลนักเรียนที่ดี การ จัดกิจกรรมต่างๆให้กับนักเรียนไม่ค่อยสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการดำเนินการน้อย โรงเรียน จึงจัดอบรมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถทั้งด้านการสอนและงานแนะแนว เพื่อให้ สามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาผลการประชุมทางวิชาการ การดำเนินการและการวิจัย พบว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนใหญ่ครูที่ปรึกษาหรือบุคลากรในโรงเรียน มีภาระงาน มาก ขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน การใช้เครื่องมือต่างๆในการประเมิน รวมถึงการเก็บ รวบรวมข้อมูลของนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ทำให้การดำเนินงานยังไม่เป็นระบบ จึงมีการจัดอบรม พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น และมีการประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ

งานวิจัยในต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร และรวบรวมเพื่อนำเสนอได้ดังนี้

บลอคท์ (Blodt, 1968 : 2492-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองและครูที่มี ต่อ โรงเรียนในระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความพอใจใน การให้คำบรรยาย คำติชม การกวดขันในเรื่องระเบียบวินัย การให้ความร่วมมือกับทาง โรงเรียนเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติ ตามระเบียบ การประชุมเกี่ยวกับปัญหาด้านต่างๆ แต่ปรากฏว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมี ทัศนคติต่อ โรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ครอว์ลีย์ (Crawley, 1983 : 2840 - A) ได้ศึกษาทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อ สภาพห้องเรียน วิธีการดำเนินงานและพฤติกรรมนักเรียนในชั้นของครูที่ได้รับการฝึกอบรม เกี่ยวกับวิธีการรักษาระเบียบวินัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของครู ที่ได้รับการฝึกอบรม กับครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมและทัศนคติของนักเรียนในชั้นเรียนของครู

ที่ได้รับการฝึกอบรมกับนักเรียนในชั้นของครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม พบว่า ครูส่วนหนึ่งยอมรับในโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการรักษาระเบียบวินัย และนักเรียนในชั้นของครูที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการรักษาระเบียบวินัยมาแล้ว มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนมากกว่านักเรียนในชั้นของครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาก่อน

โฮบาน (Hoban. 1998 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องผลการฝึกทักษะพื้นฐานทางสังคมกับนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม พบว่าโรงเรียนขนาดกลางประสบปัญหานักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตนให้เข้ากับทักษะพื้นฐานทางสังคม ซึ่งทักษะพื้นฐานทางสังคมจะช่วยให้นักเรียนปฏิบัติตนได้เหมาะสมตามกฎระเบียบของโรงเรียน แต่หลังจากจัดทักษะทางสังคมให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร พบว่าการฝึกทักษะทางสังคมช่วยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการด้านพฤติกรรมและคะแนนทดสอบหลังฝึกทักษะพื้นฐานทางสังคมดีขึ้น

เอนไซโซ (Enciso. 2000 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการตระหนักถึงระเบียบวินัยของนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร ครูและนักเรียน จากผลการศึกษาพบว่าครูและนักเรียนมีความเห็นว่า ระเบียบวินัยมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เหมาะสม ส่วนผู้บริหารให้ความเห็นว่า ครู คือตัวจักรสำคัญในการดำเนินนโยบายด้านวินัยนักเรียนให้สำเร็จและขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของครูในการจัดการเรียนการสอน ส่วนนักเรียนเชื่อว่าผู้ปกครองมีส่วนสำคัญที่สุดในการดูแลบุตรหลานด้านการมีระเบียบวินัย

โนเบิล (Noble. 2001 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินความเข้าใจของครู และนักเรียนที่สัมพันธ์กับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อระบบข้อบังคับพฤติกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาและความสัมพันธ์กับทฤษฎีการจัดการ TQM (Total Quality Management) พบว่าทั้งครูและนักเรียนเข้าใจการทำงานเป็นหมู่คณะ การเอาใจใส่ ความสอดคล้องและการสื่อสารซึ่งล้วนเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญสำหรับระบบข้อบังคับ ระเบียบวินัยที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา

แซนเดอร์ส (Sanders. 2001 : บทคัดย่อ) ได้สำรวจความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการควบคุมการรายงานพฤติกรรมตนเองและการให้ความช่วยเหลือด้านพฤติกรรมกรณีวินัยของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมนั้นจัดอยู่ในภาวะเสี่ยงจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือ นักเรียนที่ถูกลงโทษทัณฑ์บนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมในเชิงลบ ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องจัดโปรแกรมให้คำปรึกษาและคัดกรองนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาต้องมีข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายเพื่อหาทางป้องกันที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังพบว่าเพศชายควรได้รับความช่วยเหลือด้านพฤติกรรมมากกว่าเพศหญิง

จากการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าวัยรุ่นมักมีปัญหาในด้านต่างๆ เช่น การมีวินัยและความรับผิดชอบ ปัญหาติดสิ่งเสพติด ปัญหาการปรับตัว การเรียน การคบเพื่อน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่จัดอยู่ในภาวะเสี่ยง ดังนั้นสถานศึกษาหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงได้มีการดำเนินการด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังๆที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหรือบุตรหลาน ทำให้สามารถลดปัญหาดังๆที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน คือไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียนช่วงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวนเป็นผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 101 คน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 101 คน และครูที่ปรึกษา จำนวน 1,793 คน รวมทั้งสิ้น 1,995 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใช้ประชากรทั้งหมด ครูที่ปรึกษาได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ของ จูมพล สวัสดิชยากร จำนวนร้อยละ 10 (อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ 2542 : 149) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) กระจายตามอำเภอ แล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รวมทั้งสิ้น จำนวน 382 คน โดยแยกตามอำเภอ ดังตาราง 9 และ 10

ตาราง 9 จำนวนประชากรจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ผู้บริหาร โรงเรียน	หัวหน้างาน ระบบการดูแลฯ	ครูที่ปรึกษา	รวม
นางรอง	22	22	517	563
หนองกี่	15	15	323	349
โนนสุวรรณ	5	5	105	115
หนองหงส์	15	15	129	159
ปะคำ	14	14	161	189
ละหานทราย	19	19	306	344
โนนดินแดง	4	4	81	91
เฉลิมพระเกียรติ	7	7	171	185
รวม	101	101	1,793	1,995

ตาราง 10 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ผู้บริหาร โรงเรียน	หัวหน้างาน ระบบการดูแลฯ	ครูที่ปรึกษา	รวม
นางรอง	22	22	52	96
หนองกี่	15	15	32	62
โนนสุวรรณ	5	5	11	21
หนองหงส์	15	15	13	43
ปะคำ	14	14	16	44
ละหานทราย	19	19	31	69
โนนดินแดง	4	4	8	16
เฉลิมพระเกียรติ	7	7	17	31
รวม	101	101	180	382

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนซึ่งพัฒนาและดัดแปลงจากแบบสอบถามที่กรมสุขภาพจิตร่วมกับกรมสามัญศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 50 ข้อและแบบสอบถามปลายเปิด และแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการดำเนินงาน และความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 50 ข้อ มีระดับความคิดเห็นและความต้องการ เป็น 5 ระดับ คือ สภาพปัญหา/ความต้องการมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขอคำแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ศึกษาเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย จากเอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. นำข้อมูลจากการศึกษา ค้นคว้ามาพัฒนาและคิดแปลงจากแบบสอบถามของกรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษา สร้างเป็นแบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามปลายเปิด โดยเป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และแบบสัมภาษณ์

4. นำแบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามปลายเปิด และ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอประธานกรรมการและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ได้ตรวจสอบ ปรับปรุงให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสม

5. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและความสอดคล้องของแบบสอบถามกับเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านคือ

- 5.1 นางจันทร์หอม ประทุมสันต์ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3

- 5.2 นายสันติ นิริรัมย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสุขสำราญ

- 5.3 นายชนก วัฒนศิริรังกูร รองผู้อำนวยการโรงเรียนร่มเกล้านูริรัมย์

ปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วเสนอประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการทดสอบด้วย t -test แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ที่นัยสำคัญที่ระดับ .05 หรือถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป แสดงว่ามีอำนาจจำแนกสูง ผลปรากฏว่าได้ค่า t ด้านสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระหว่าง 2.178 – 12.394 และค่า t ด้านความต้องการพัฒนา ระหว่าง 2.111 – 11.023 สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัยได้

7. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ฉบับด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha – coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ถ้าค่า r มีค่า 0.8 ขึ้นไปถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น .968 สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้
8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. ประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัย ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ไปถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยกับครูและผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และให้โรงเรียนรวบรวมส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วส่งคืนผู้วิจัย
2. ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองจาก โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 จำนวนข้อมูลที่ได้รับ
แบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือวิจัย ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 382 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.00 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบ 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.00
 - 2.2 การจัดกระทำข้อมูล
เมื่อได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้วมีการจัดกระทำข้อมูล ดังนี้
 - 2.2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
 - 2.2.2 จัดแยกแบบสอบถามตามสถานภาพของผู้ตอบ ตรวจสอบและให้คะแนนแบบสอบถามเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งการวิเคราะห์ดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 สถานภาพของกลุ่มประชากรวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
- 3.2 ศึกษาความคิดเห็นสภาพปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นสภาพปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว

3.4 ศึกษาความคิดเห็นความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา วิเคราะห์ด้วย ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นความต้องการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาจำแนกตาม สถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

3.6 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการแจกแจงความถี่ คำร้อยละ การจัดอันดับ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3.7 การกำหนดคะแนนของแบบสอบถามตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำมาตรวจให้คะแนน ดังนี้

สภาพปัญหาหรือความต้องการมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
สภาพปัญหาหรือความต้องการมาก	ให้	4	คะแนน
สภาพปัญหาหรือความต้องการปานกลาง	ให้	3	คะแนน
สภาพปัญหาหรือความต้องการน้อย	ให้	2	คะแนน
สภาพปัญหาหรือความต้องการน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

3.8 เกณฑ์ในการแปลความหมาย

การแปลความหมายข้อมูลของค่าเฉลี่ย (Mean) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 ได้ กำหนดตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	ระดับสภาพปัญหา/ความต้องการพัฒนามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	ระดับสภาพปัญหา/ความต้องการมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	ระดับสภาพปัญหา/ความต้องการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	ระดับสภาพปัญหา/ความต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	ระดับสภาพปัญหา/ความต้องการน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1.1 การวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร

(กาญจนา วัฒนะ, 2545 : 183) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t - test ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{N}}}$$

เมื่อ \bar{X}_H แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง

\bar{X}_L แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

S_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนสูง

S_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนต่ำ

N แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อ

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. ค่าสถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	\sum	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคน

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคน

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา แยกตามสถานภาพตำแหน่ง และประสิทธิภาพในการทำงาน โดยทดสอบค่าเอฟ (F-test) ใช้สูตร ดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F
 MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วจะใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ใช้สูตร ดังนี้

$$CV_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS)_{within}(2/n)}$$

เมื่อ K แทน จำนวนกลุ่มในกลุ่มตัวอย่าง
 F^* แทน ค่า F ที่เปิดจากตาราง(Critical Value)
 MS_{within} แทน ค่า Mean Square Within Group ที่คำนวณไว้แล้ว
 ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

N แทน จำนวนคน

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)

Df แทน ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

SS แทน ผลบวกกำลังสอง

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง

* แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้น ตามวิธีการทางสถิติด้วย
เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่ง
และประสิทธิภาพในการทำงาน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา วิเคราะห์ด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ตามสถานภาพ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา วิเคราะห์ด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ตามสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงาน และความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ การจัดอันดับ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 7 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงาน และความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามที่ได้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ สถานภาพ
ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏตามตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (N=340)	ร้อยละ 100
กลุ่มตัวอย่าง		
1. สถานภาพตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหาร	89	26.17
1.2 หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	90	26.48
1.3 ครูที่ปรึกษา	161	47.35
2. ประสบการณ์ในการทำงานด้านการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน		
2.1 น้อยกว่า 5 ปี	62	18.23
2.2 5 - 10 ปี	106	31.18
2.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	172	50.59

จากตาราง 11 พบว่า สถานภาพตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นครูที่
ปรึกษาจำนวน 161 คน (ร้อยละ 47.35) มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน
172 คน (ร้อยละ 50.59)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของ ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่
3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปรากฏตามตาราง 12 - 18
ดังนี้

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมและรายด้าน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.32	0.63	ปานกลาง	1
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.21	0.68	ปานกลาง	4
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.23	0.66	ปานกลาง	3
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.30	0.68	ปานกลาง	2
5. ด้านการส่งต่อ	2.89	0.85	ปานกลาง	5
รวม	3.18	0.70	ปานกลาง	

จากตาราง 12 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตาม
ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา
โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย
เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.32$) ด้านการป้องกัน
และแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.30$) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 3.23$) ด้านการคัดกรองนักเรียน
($\bar{X} = 2.89$) และด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 2.89$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การวางแผนงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.10	0.94	ปานกลาง	9
2. การจัดทำระเบียบสะสม	3.08	0.95	ปานกลาง	10
3. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก	3.35	0.89	ปานกลาง	4
4. การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์	3.53	0.97	มาก	1
5. การวิเคราะห์ความสามารถเกี่ยวกับพหุปัญญา	3.47	0.90	ปานกลาง	2
6. ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียน	3.45	0.88	ปานกลาง	3
7. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านอารมณ์ของนักเรียน	3.34	0.89	ปานกลาง	5
8. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสติปัญญาของนักเรียน	3.34	0.91	ปานกลาง	5
9. การจัดทำข้อมูลการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.19	0.99	ปานกลาง	7
10. การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนสำหรับนำไปใช้งาน	3.14	0.84	ปานกลาง	8
รวม	3.32	0.63	ปานกลาง	

จากตาราง 13 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ($\bar{X} = 3.53$) การวิเคราะห์ความสามารถเกี่ยวกับพหุปัญญา ($\bar{X} = 3.47$) ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียน ($\bar{X} = 3.45$) ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การกำหนดเกณฑ์ของ โรงเรียนเพื่อการคัดกรอง	3.03	0.97	ปานกลาง	9
2. การกำหนดแนวทาง และวิธีการคัดกรองนักเรียน	3.04	0.94	ปานกลาง	7
3. การจัดแผนการทำปฏิทินงานการคัดกรองนักเรียน	3.04	0.93	ปานกลาง	7
4. การเผยแพร่และการรับทราบแนวทางวิธีการคัดกรองนักเรียน	3.27	0.88	ปานกลาง	5
5. การจัดหา หรือสร้างเครื่องมือคัดกรองนักเรียนและการใช้ เครื่องมือคัดกรอง นักเรียน	3.46	0.92	ปานกลาง	1
6. การแปลผลและสรุปผลจากเครื่องมือคัดกรอง	3.40	0.88	ปานกลาง	2
7. การคัดกรองและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นกลุ่มๆเพื่อดำเนิน งานต่อไป	3.39	0.82	ปานกลาง	3
8. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนด้านสุขภาพ	3.01	0.84	ปานกลาง	10
9. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	3.31	0.87	ปานกลาง	4
10. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนแยกตาม ลักษณะครอบครัว	3.22	0.90	ปานกลาง	6
รวม	3.21	0.68	ปานกลาง	

จากตาราง 14 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดหา หรือสร้างเครื่องมือคัดกรองนักเรียน และการใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.46$) การแปลผลและสรุปผลจากเครื่องมือคัดกรอง ($\bar{X} = 3.40$) การคัดกรองและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นกลุ่มๆเพื่อดำเนินงานต่อไป ($\bar{X} = 3.39$) ตามลำดับ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การจัดหา สร้าง ฝึกทักษะการใช้เครื่องมือหรือวิธีการ วัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน	3.58	0.86	มาก	1
2. การใช้เครื่องมือวัดศักยภาพ หรือความสามารถพิเศษ ของนักเรียน	3.58	0.89	มาก	1
3. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือ ความสามารถพิเศษ	3.33	0.94	ปานกลาง	4
4. การนำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือ ความสามารถพิเศษ ไปใช้ในคาบกิจกรรมโฮมรูม	3.15	0.90	ปานกลาง	7
5. การนำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความ สามารถพิเศษ ไปใช้ในคาบกิจกรรมแนะแนว	3.16	0.86	ปานกลาง	5
6. การจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพนักเรียน ตามผลการคัดกรอง เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา ฯลฯ	3.16	0.85	ปานกลาง	5
7. การจัดแผนกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียน	2.93	1.01	ปานกลาง	9
8. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	3.04	0.96	ปานกลาง	8
9. การนำเสนอ ประชาสัมพันธ์ผลงานและยกย่องเชิดชู เกียรติ นักเรียน	2.84	0.88	ปานกลาง	10
10. การส่งเสริม สนับสนุนค่านิยมประมาณเพื่อพัฒนา ศักยภาพนักเรียน	3.55	1.00	มาก	3
รวม	3.23	0.66	ปานกลาง	

จากตาราง 15 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่
ปรึกษา ด้านการส่งเสริมนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณา

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดหา สร้าง ฝึกทักษะ การใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน และ การใช้เครื่องมือวัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน ($\bar{X} = 3.58$) การส่งเสริม สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน ($\bar{X} = 3.55$) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกัน และแก้ไข้ปัญหาตามสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน	3.24	0.86	ปานกลาง	5
2. การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาเกี่ยวกับ การเรียน	3.51	0.86	มาก	3
3. การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาเกี่ยวกับสารสนเทศและเรื่องเพศ	3.53	1.00	มาก	2
4. การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาเกี่ยวกับวินัยและความประพฤติ	3.75	1.01	มาก	1
5. การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล	3.08	0.93	ปานกลาง	9
6. การประชุมกลุ่มเพื่อแก้ไข้ปัญหานักเรียนเป็นรายกรณี	3.22	0.90	ปานกลาง	6
7. การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	3.11	0.91	ปานกลาง	8
8. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับทักษะชีวิต	3.06	0.88	ปานกลาง	10
9. การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	3.20	0.90	ปานกลาง	7
10. การประเมินและติดตามผลการป้องกันและแก้ไข้	3.36	0.90	ปานกลาง	4
รวม	3.30	0.68	ปานกลาง	

จากตาราง 16 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครู ที่ปรึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาเกี่ยวกับวินัยและความประพฤติ ($\bar{X} = 3.75$) การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาเกี่ยวกับสารสนเทศและเรื่องเพศ ($\bar{X} = 3.53$) การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาเกี่ยวกับ การเรียน ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การจัดระบบการส่งต่อ	3.11	1.01	ปานกลาง	2
2. การส่งต่อภายในโรงเรียนและการบันทึกการส่งต่อ	3.12	0.94	ปานกลาง	1
3. การพิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อการส่งต่อภายนอก	2.89	1.02	ปานกลาง	5
4. การประสานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อการส่งต่อ ภายนอก	2.80	1.09	ปานกลาง	6
5. การประสานเครือข่ายภายนอก ในกรณีที่ต้อง ส่งต่อภายนอก	2.78	1.14	ปานกลาง	8
6. การจัดทำข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่ช่วยเหลือ	3.03	0.87	ปานกลาง	3
7. การส่งตัวนักเรียน ไปยังหน่วยงานองค์กรภายนอก	2.71	1.15	ปานกลาง	10
8. การบันทึกและรายงานการส่งต่อ	2.79	0.97	ปานกลาง	7
9. การติดตามผลการส่งต่อ และการสรุปผลการส่งต่อ	2.94	1.00	ปานกลาง	4
10. การร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและนักเรียน ภายหลังการส่งต่อ	2.77	1.09	ปานกลาง	9
รวม	2.88	0.85	ปานกลาง	

จากตาราง 17 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครู ที่ปรึกษา ด้านการ ส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ การส่งต่อภายในโรงเรียนและการบันทึกการส่งต่อ ($\bar{X} = 3.12$) การจัดระบบการส่งต่อ ($\bar{X} = 3.11$) การจัดทำข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่ช่วยเหลือ ($\bar{X} = 3.03$) ตามลำดับ

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน
 ด้านคุณภาพตำแหน่ง

รายการ	สถานภาพตำแหน่ง											
	ผู้บริหารโรงเรียน					หัวหน้างานฯ					ครูที่ปรึกษา	
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อื่น คืบ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อื่น คืบ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อื่น คืบ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.17	0.64	ปานกลาง	1	3.26	0.59	ปานกลาง	1	3.40	0.63	ปานกลาง	2
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	2.97	0.72	ปานกลาง	4	3.15	0.69	ปานกลาง	4	3.40	0.63	ปานกลาง	2
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.10	0.65	ปานกลาง	3	3.17	0.70	ปานกลาง	2	3.31	0.68	ปานกลาง	4
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.17	0.72	ปานกลาง	1	3.17	0.70	ปานกลาง	2	3.45	0.65	ปานกลาง	1
5. ด้านการส่งต่อ	2.73	0.89	ปานกลาง	5	2.63	0.88	ปานกลาง	5	3.11	0.75	ปานกลาง	5
รวม	3.02	0.72	ปานกลาง		3.07	0.71	ปานกลาง		3.33	0.66	ปานกลาง	

จากตาราง 18 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรกได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.17$) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 3.10$) และด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 2.97$)

ความคิดเห็นของหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.26$) ด้านการส่งเสริมนักเรียนและการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.17$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.15$)

ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.45$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.40$) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 3.31$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว ปรากฏตามตาราง 19 - 23

ตาราง 19 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา
 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	ระดับนัย สำคัญ
ระหว่างกลุ่ม	5.659	2	2.829	8.70*	.000
ภายในกลุ่ม	109.090	336	0.325		
รวม	114.749	338			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 และครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 แตกต่างกัน

ตาราง 20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการ
ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 – 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3

รายการ	สภาพปัญหา						F	Sig
	ผู้บริหาร		หัวหน้างานฯ		ครูที่ปรึกษา			
	X	S.D	X	S.D	X	S.D		
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.17	0.64	3.26	0.59	4.40	0.63	2.276	.104
ด้านการคัดกรองนักเรียน	2.97	0.72	3.15	0.69	3.40	0.63	9.875*	.000
ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.10	0.65	3.17	0.70	3.31	0.68	2.365	.096
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.17	0.72	3.17	0.70	3.45	0.65	7.054*	.001
ด้านการส่งต่อ	2.73	0.89	2.63	0.88	3.11	0.75	10.791*	.000
รวมเฉลี่ย	3.02	0.72	3.07	0.71	3.33	0.66		

จากตาราง 20 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมนักเรียน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ่ ดังตาราง 21 - 23

ตาราง 21 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เกี่ยวกับสภาพปัญหาดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษา ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน ด้านการคัดกรองนักเรียน

ค่าเฉลี่ย	\bar{X}	สถานภาพ		
		ผู้บริหารโรงเรียน	หัวหน้างานฯ	ครูที่ปรึกษา
		2.97	3.15	3.40
ผู้บริหารโรงเรียน	2.97	-	0.18	0.43*
หัวหน้างานฯ	3.15	-	-	0.25
ครูที่ปรึกษา	3.40	-	-	-

จากตาราง 21 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน กับ ครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 22 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เกี่ยวกับสภาพปัญหาคำเนิงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษา ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ค่าเฉลี่ย	\bar{X}	สถานภาพ		
		ผู้บริหาร โรงเรียน	หัวหน้างานฯ	ครูที่ปรึกษา
		3.17	3.17	3.45
ผู้บริหาร โรงเรียน	3.17		0.0	0.28*
หัวหน้างานฯ	3.17		-	0.28*
ครูที่ปรึกษา	3.45		-	-

จากตาราง 22 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน กับ ครูที่ปรึกษา และหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กับครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 23 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เกี่ยวกับสภาพปัญหาดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษา ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน ด้านการส่งต่อ

ค่าเฉลี่ย	\bar{X}	สถานภาพ		
		ผู้บริหาร โรงเรียน	หัวหน้างานฯ	ครูที่ปรึกษา
		2.73	2.63	3.11
ผู้บริหาร โรงเรียน	2.73		-0.10	0.38*
หัวหน้างานฯ	2.63			0.48*
ครูที่ปรึกษา	3.11			-

จากตาราง 23 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน กับ ครูที่ปรึกษา และหัวหน้างานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 24 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษา
จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	ระดับนัย สำคัญ
ระหว่างกลุ่ม	.869	3	.434	1.270	.282
ภายในกลุ่ม	113.880	335	.342		
รวม	114.749	338			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่าผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการ
ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 ปรากฏตามตาราง 25 - 30

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.96	0.65	มาก	2
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.86	0.71	มาก	4
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.90	0.65	มาก	3
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.97	0.66	มาก	1
5. ด้านการส่งต่อ	3.49	0.94	ปานกลาง	5
รวม	3.83	0.72	มาก	

จากตาราง 25 พบว่า ความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษารายด้านและโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.97$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.96$) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 3.90$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.86$) และด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 3.49$)

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การวางแผนงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.87	1.06	มาก	9
2. การจัดทำระเบียบสะสม	3.75	1.02	มาก	10
3. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก	4.01	0.90	มาก	4
4. การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์	4.21	0.84	มาก	1
5. การวิเคราะห์ความสามารถเกี่ยวกับหตุปัญหา	4.01	0.84	มาก	4
6. ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียน	4.04	0.88	มาก	3
7. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านอารมณ์ของนักเรียน	3.92	0.89	มาก	7
8. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสติปัญญาของนักเรียน	3.93	0.89	มาก	6
9. การจัดทำข้อมูลการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.88	1.08	มาก	8
10. การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนสำหรับนำไปใช้งาน	4.07	0.88	มาก	2
รวม	3.96	0.65	มาก	

จากตาราง 26 พบว่า ความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ($\bar{X} = 4.21$) การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนสำหรับนำไปใช้งาน ($\bar{X} = 4.07$) ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียน ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงาน ระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การกำหนดเกณฑ์ของโรงเรียนเพื่อการคัดกรอง	3.71	1.02	มาก	8
2. การกำหนดแนวทาง และวิธีการคัดกรองนักเรียน	3.72	1.01	มาก	7
3. การจัดแผนการทำปฏิทินงานการคัดกรองนักเรียน	3.68	1.00	มาก	10
4. การเผยแพร่และการรับทราบแนวทางวิธีการคัดกรองนักเรียน	3.84	0.83	มาก	5
5. การจัดหา หรือสร้างเครื่องมือคัดกรองนักเรียนและการใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียน	4.08	0.86	มาก	1
6. การแปลผลและสรุปผลจากเครื่องมือคัดกรอง	4.01	0.86	มาก	4
7. การคัดกรองและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นกลุ่มๆเพื่อดำเนินงานต่อไป	4.04	0.83	มาก	3
8. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนด้านสุขภาพ	3.69	0.96	มาก	9
9. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.05	0.82	มาก	2
10. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนแยกตามลักษณะครอบครัว	3.81	0.96	มาก	6
รวม	3.86	0.71	มาก	

จากตาราง 27 พบว่า ความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดหา หรือสร้างเครื่องมือคัดกรองนักเรียน และการใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.08$) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศกลุ่มเสี่ยง ($\bar{X} = 4.05$) การคัดกรองและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นกลุ่มๆเพื่อดำเนินงานต่อไป ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ

ตาราง 28 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การจัดหา สร้าง ฝึกทักษะการใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัด ศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน	4.03	0.75	มาก	3
2. การใช้เครื่องมือวัดศักยภาพ หรือความสามารถพิเศษของ นักเรียน	4.14	0.72	มาก	2
3. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความ สามารถพิเศษ	3.94	0.84	มาก	5
4. การนำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความ สามารถพิเศษไปใช้ในคาบกิจกรรมโฮมรูม	3.82	0.90	มาก	6
5. การนำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความ สามารถพิเศษไปใช้ในคาบกิจกรรมแนะแนว	3.82	0.92	มาก	6
6. การจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพนักเรียนตาม ผลการคัดกรอง เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา ฯลฯ	3.96	0.86	มาก	4
7. การจัดแผนกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียน	3.65	1.04	มาก	9
8. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	3.73	1.02	มาก	8
9. การนำเสนอ ประชาสัมพันธ์ผลงานและยกย่องเชิดชู เกียรติ นักเรียน	3.63	0.98	มาก	10
10. การส่งเสริม สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนา ศักยภาพนักเรียน	4.21	0.85	มาก	1
รวม	3.90	0.65	มาก	

จากตาราง 28 พบว่า ความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริม สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน ($\bar{X} = 4.21$) การใช้เครื่องมือวัดศักยภาพ หรือความสามารถพิเศษของนักเรียน ($\bar{X} = 4.14$) การจัดหา สร้าง ฝึกทักษะการใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาดตาม สารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน	3.86	0.84	มาก	6
2. การป้องกันและแก้ไขปัญหากี่ยวกับ การเรียน	4.11	0.83	มาก	3
3. การป้องกันและแก้ไขปัญหากี่ยวกับสารเสพติดและเรื่องเพศ	4.20	0.90	มาก	2
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหากี่ยวกับวินัยและความประพฤติ	4.39	0.78	มาก	1
5. การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล	3.80	0.94	มาก	9
6. การประชุมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายกรณี	3.93	0.90	มาก	5
7. การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.82	0.98	มาก	8
8. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับ ทักษะชีวิต	3.76	0.94	มาก	10
9. การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	3.86	0.94	มาก	6
10. การประเมินและติดตามผลการป้องกันและแก้ไข	4.01	0.85	มาก	4
รวม	3.97	0.66	มาก	

จากตาราง 29 พบว่า ความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างาน ระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ การป้องกันและแก้ไขปัญหาก ี่ยวกับวินัยและความประพฤติ ($\bar{X} = 4.39$) การป้องกันและแก้ไขปัญหากี่ยวกับสารเสพติดและ เรื่องเพศ ($\bar{X} = 4.20$) การป้องกันและแก้ไขปัญหากี่ยวกับ การเรียน ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ

ตาราง 30 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การจัดระบบการส่งต่อ	3.74	0.99	มาก	1
2. การส่งต่อภายใน โรงเรียนและการบันทึกการส่งต่อ	3.74	0.96	มาก	1
3. การพิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อการส่งต่อภายนอก	3.43	1.09	ปานกลาง	6
4. การประสานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อการส่งต่อ ภายนอก	3.35	1.20	ปานกลาง	8
5. การประสานเครือข่ายภายนอก ในกรณีที่จะต้องส่งต่อ ภายนอก	3.31	1.22	ปานกลาง	9
6. การจัดทำข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่ช่วยเหลือ	3.74	0.92	มาก	1
7. การส่งตัวนักเรียน ไปยังหน่วยงานองค์กรภายนอก	3.26	1.25	ปานกลาง	10
8. การบันทึกและรายงานการส่งต่อ	3.39	1.08	ปานกลาง	7
9. การติดตามผลการส่งต่อ และการสรุปผลการส่งต่อ	3.51	1.05	มาก	4
10. การร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครองและนักเรียน ภายหลังการส่งต่อ	3.44	1.27	ปานกลาง	5
รวม	3.49	0.94	ปานกลาง	

จากตาราง 30 พบว่าความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และครูที่ปรึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดทำข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่ช่วยเหลือ การส่งต่อภายใน โรงเรียนและการบันทึกการส่งต่อ การจัดระบบการส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ทั้ง 3 ข้อ ($\bar{X} = 3.74$)

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

รายการ	สถานภาพตำแหน่ง														
	ผู้บริหาร โรงเรียน						หัวหน้างาน						ครูที่ปรึกษา		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อื่น ตัว	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อื่น ตัว	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อื่น ตัว			
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.87	0.67	มาก	3	3.85	0.68	มาก	1	4.08	0.60	มาก	1			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.73	0.78	มาก	4	3.74	0.74	มาก	4	4.00	0.63	มาก	3			
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.80	0.63	มาก	2	3.83	0.60	มาก	2	3.99	0.68	มาก	4			
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.92	0.64	มาก	1	3.83	0.70	มาก	2	4.07	0.64	มาก	2			
5. ด้านการส่งต่อ	3.40	1.04	ปานกลาง	5	3.22	0.96	ปานกลาง	5	3.67	0.82	มาก	5			
รวม	3.74	0.62	มาก		3.69	0.73	มาก		3.96	0.67	มาก				

จากตาราง 31 พบว่า ความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 3.80$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ

หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล ($\bar{X} = 3.85$) ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา มีค่าเฉลี่ย เท่ากัน ($\bar{X} = 3.83$)

ครูที่ปรึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.08$) ด้านการ ป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ($\bar{X} = 4.07$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.00$) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีสถานภาพ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบ ทางเดียว ปรากฏตามตาราง 32 - 38

ตาราง 32 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน
และครูที่ปรึกษา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	ระดับนัย สำคัญ
ระหว่างกลุ่ม	4.764	2	2.764	7.31*	.002
ภายในกลุ่ม	123.603	336	0.378		
รวม	128.366	338			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 พบว่าผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน แตกต่างกัน

ตาราง 33 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนา
การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 – 4 ของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

รายการ	ความต้องการพัฒนา						F	Sig
	ผู้บริหาร		หัวหน้างาน		ครูที่ปรึกษา			
	X	S.D	X	S.D	X	S.D		
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.87	0.67	3.85	0.68	7.08	0.60	4.813*	.009
ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.73	0.78	3.74	0.74	4.00	0.63	5.846*	.003
ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.80	0.63	3.83	0.60	3.99	0.68	2.947	.054
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.92	0.64	3.83	0.70	4.07	0.64	4.261*	.015
ด้านการส่งต่อ	3.40	10.4	3.22	0.96	3.67	0.82	7.158*	.001
รวมเฉลี่ย	3.74	0.62	3.69	0.73	3.96	0.67		

จากตาราง 33 พบว่าผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา มีความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ดังตาราง 34-37

ตาราง 34 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล

ค่าเฉลี่ย	\bar{X}	สถานภาพ		
		ผู้บริหาร โรงเรียน	หัวหน้างานฯ	ครูที่ปรึกษา
		3.87	3.85	4.08
ผู้บริหาร โรงเรียน	3.87	-	-0.02	0.21
หัวหน้างานฯ	3.85	-	-	0.23*
ครูที่ปรึกษา	4.08	-	-	-

จากตาราง 34 พบว่า หัวหน้างานกับครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 35 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือและครูที่ปรึกษา ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน ด้านการคัดกรองนักเรียน

ค่าเฉลี่ย	\bar{X}	สถานภาพ		
		ผู้บริหาร โรงเรียน	หัวหน้างานฯ	ครูที่ปรึกษา
		3.73	3.74	4.00
ผู้บริหาร โรงเรียน	3.73	-	0.01	0.27*
หัวหน้างานฯ	3.74	-	-	0.26*
ครูที่ปรึกษา	4.00	-	-	

จากตาราง 35 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนกับครูที่ปรึกษา และหัวหน้างานกับครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 36 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือและครูที่ปรึกษา ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา

ค่าเฉลี่ย	\bar{X}	สถานภาพ		
		ผู้บริหารโรงเรียน	หัวหน้างานฯ	ครูที่ปรึกษา
		3.92	3.83	4.07
ผู้บริหารโรงเรียน	3.92	-	-0.09	0.15
หัวหน้างานฯ	3.83	-	-	0.24*
ครูที่ปรึกษา	4.07	-	-	-

จากตาราง 36 พบว่า หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กับครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 37 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษา ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน ด้านการส่งต่อ

ค่าเฉลี่ย	\bar{X}	สถานภาพ		
		ผู้บริหาร โรงเรียน	หัวหน้างานฯ	ครูที่ปรึกษา
		3.40	3.22	3.67
ผู้บริหาร โรงเรียน	3.40	-	0.18	0.27
หัวหน้างานฯ	3.22	-	-	0.45*
ครูที่ปรึกษา	3.67	-	-	-

จากตาราง 37 พบว่า หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กับครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 38 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และครูที่ปรึกษา จำแนกตามประสบการณ์

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	ระดับนัย สำคัญ
ระหว่างกลุ่ม	1.354	2	.677	1.781	.170
ภายในกลุ่ม	127.013	336	.380		
รวม	128.367	338			

จากตาราง 38 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และ ครูที่ปรึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3

ตาราง 39 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนและครูที่ปรึกษา แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3

ข้อความ	จำนวน (N=170)	ร้อยละ 100	ลำดับ ที่
ความคิดเห็นเพิ่มเติมสภาพปัญหา			
1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่เป็นระบบ ไม่ชัดเจน	51	30.00	1
2. ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง	38	22.35	2
3. บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	14	8.23	7
4. บุคลากร ไม่เห็นความสำคัญ และไม่ให้ความร่วมมือ	18	10.58	4
5. ครูมีภาระงานมาก	21	12.35	3
6. ขาดข้อมูลของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ	16	9.41	5
7. นักเรียน ไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหา ขาดวินัย ความรับผิดชอบ	9	2.35	12
8. การวิเคราะห์ข้อมูลยังไม่ถูกต้อง ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง	8	4.70	8
9. การดำเนินงาน ไม่ครบทุกด้าน	7	4.11	9
10. การออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ทำได้ไม่ครบ ทุกคน	6	3.52	11
11. สภาพสังคม สิ่งแวดล้อมไม่ดี	7	4.11	9
12. ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ไม่เพียงพอ	16	9.41	5
ความต้องการพัฒนา			
1. มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง	33	19.41	4
2. ความร่วมมือของครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	45	26.47	1
3. จัดโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาศักยภาพนักเรียน	11	6.47	9
4. จัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	31	18.23	5
5. มีการวางแผนการทำงาน มีเอกสาร ข้อมูลอย่างเป็นระบบและ รวดเร็ว	18	10.58	7

ตาราง 39 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (N=170)	ร้อยละ 100	ลำดับ ที่
6. สนับสนุนงบประมาณ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ อย่างเพียงพอ	41	24.11	2
7. สร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	21	12.35	6
8. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการนิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ	38	22.35	3
9. มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน พบปะผู้ปกครองอย่างทั่วถึงและดำเนินการให้ครบทุกด้าน	4	2.35	10
10. จัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องให้เป็นแนวเดียวกัน	14	8.23	8

จากตาราง 39 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำนวน 170 คน แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่เป็นระบบ ไม่ชัดเจน ร้อยละ 30.00 ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 22.35 และครูมีภาระงานมาก ร้อยละ 12.35 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ความร่วมมือของครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 26.47 สนับสนุนงบประมาณ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ อย่างเพียงพอ ร้อยละ 24.11 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการนิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 22.35

ตอนที่ 7 การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาซึ่งได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 คน ดังนี้

คนที่ 1 ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง โดยมีนักเรียนในความดูแลประมาณ 500 คน ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ได้มอบหมายให้ครูที่ปรึกษาทำหน้าที่ เป็นพ่อครู แม่ครู โดยในแต่ละห้องจะมีครูที่ปรึกษาจำนวน 2 คน ช่วยกันดูแลรับผิดชอบนักเรียนที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา โรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมทั้งด้านวิชาการ คือการสอนพิเศษ จัดกิจกรรมกีฬา ส่วนนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเก่งโรงเรียนดำเนินการส่งเสริมในด้านการสอนเสริม ส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่หน่วยงานจัดและสนับสนุนกิจกรรมที่นักเรียนต้องการปฏิบัติ นอกจากนี้ยังได้มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์โดยการให้ครูที่ปรึกษาดูตามนักเรียนถึงบ้าน ติดต่อทางโทรศัพท์และการมีหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งให้ทราบ

คนที่ 2 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียน ฝ่ายบริหารงานบุคคล โรงเรียนขนาดกลาง ประสบการณ์ในการทำงาน 23 ปี รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน ปัญหาที่พบในการดำเนินงานของโรงเรียน คือการป้องกันและแก้ไขปัญหา เพราะต้องใช้เทคนิคการบริหารจัดการแตกต่างกันและบางคนใช้อย่างหลากหลาย ส่วนปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นการหนีเรียน แต่งกายไม่ถูกระเบียบ ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ชู้สาว คีฬา เต้นรำและเล่นการพนัน ซึ่งเป็นนักเรียนในทุกระดับชั้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุมาจาก ตัวนักเรียนเองที่ไม่มี วินัย ขาดความรับผิดชอบ สภาพครอบครัวที่แตกแยก หย่าร้าง ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี สภาพแวดล้อมของชุมชนที่อาศัย และครูผู้สอน การแก้ปัญหาเด็กนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ใช้วิธีการให้ความรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม การพัฒนาและส่งเสริมวินัย การเชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา

คนที่ 3 ตำแหน่ง ครู ชำนาญการ เป็นครูที่ปรึกษานักเรียน มีประสบการณ์ในการทำงาน 18 ปี ปัญหาเด็กนักเรียนที่พบส่วนใหญ่คือสภาพครอบครัวแตกแยก ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ นักเรียนจึงหันไปคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมคล้ายๆกันและมั่วสุมนำไปสู่ปัญหาภายนอก สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เกิดจากสภาพครอบครัว เพราะนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่แตกแยก ขาดความอบอุ่น ขาดการชี้แนะในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่รู้ว่าอะไรผิด อะไรถูก นักเรียนจึงกลายเป็นคนขาดคุณธรรม จริยธรรม วิธีการแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มนี้ โรงเรียนใช้วิธีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนเพื่อละลายพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จัดอบรมภาวะความเป็นผู้นำโดยแกนนำเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการเสียสละ นอกจากนี้

นี้ก็ได้รับการประสานกับผู้ปกครองในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหา และออกเยี่ยมบ้านนักเรียน พบปะผู้ปกครอง ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

คนที่ 4 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียนขนาดกลาง ที่เปิดสอนตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1-3 ประสบการณ์ในการทำงาน 26 ปี ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นปัญหามากที่สุดในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เนื่องจากครูที่ปรึกษาไม่ได้ทราบข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนหรือไม่ได้มีการสอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่นผู้ปกครอง ครูผู้สอน หรือเพื่อนๆ ไม่ได้ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน จึงทำให้การแก้ปัญหาไม่ตรงกับสภาพปัญหาและไม่ได้ผล นอกจากนี้ปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ก็ทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงจะมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อหาทางป้องกัน แก้ไข และจัดกิจกรรมครูพ่อ ครูแม่รับผิดชอบนักเรียน โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นหลัก หากเป็นกลุ่มที่เสี่ยงมาก ก็จะประสานกับหน่วยงานภายนอก เช่นสถานีดารวจ โรงพยาบาล ในการส่งต่อ โดยโรงเรียนเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพิ่มขึ้น มีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างจริงจัง

คนที่ 5 ตำแหน่งครู ชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวของโรงเรียน ประสบการณ์ในการทำงาน 9 ปี ในโรงเรียนขนาดกลาง ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ เกเร หนีเรียน ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ และปัญหาความยากจนซึ่งมีทุกระดับ เนื่องจากสภาพครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่ เป็นครอบครัวที่มีปัญหาครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น ผู้ปกครองไปทำงานที่อื่นทิ้งนักเรียนให้อยู่กับญาติ ครอบครัวมีฐานะยากจน ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่นักเรียน และผู้ปกครองยังไม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน นอกจากนี้สภาพแวดล้อมทางสังคมก็เป็นส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้นักเรียนมีพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจึงทำได้ลำบาก ในการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง วิธีการที่ได้มาซึ่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น จะใช้แบบประเมินประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) การสังเกต ติดตามพฤติกรรม การเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อใช้ในการคัดกรองนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหา เมื่อพบนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงก็จะ มีการประสานกับผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหา แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนได้ทั้งหมด โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายและส่งเสริมทักษะชีวิตมากขึ้น และส่งเสริมด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญาของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

คนที่ 6 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียนขนาดใหญ่ เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 รับผิดชอบด้านบริหารงานบุคคล ประสบการณ์ในการทำงาน 25 ปี ในการดำเนินงาน

ของโรงเรียน ได้มอบหมายครูที่ปรึกษารับผิดชอบนักเรียน โดย ติดตามนักเรียนจนจบช่วงชั้น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดูแลนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นปัญหามากที่สุดในการดำเนินงาน ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์ SDQ. ของนักเรียนในส่วนที่นักเรียนเป็นผู้ตอบคำถาม มักเป็นคำตอบที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ผลการวิเคราะห์ออกมาเกิดความคลาดเคลื่อนไม่ตรงกับสภาพปัญหา นักเรียนที่มาจากครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครอง คิ้มเกล้า ทะเลาะวิวาท ตัดการพนัน หรือถูกทิ้งให้อยู่กับญาติ ทำให้นักเรียนขาดความอบอุ่น เป็นเด็ก เก็บกดแล้วมาแสดงออกที่โรงเรียน จับกลุ่มมั่วซุม สร้างปัญหา โรงเรียนจึงจัดกิจกรรมแก้ปัญหา นักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยจัดอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม อบรมด้านทักษะชีวิต และเชิญหน่วยงาน ค่างๆมาให้การฝึกอบรมนักเรียน เช่น สาธารณสุข ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง นักจิตวิทยา พระ วิทยากร เป็นต้น ซึ่งทำให้แก้ปัญหาให้นักเรียนได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ก็มีการเข้าค่ายและส่งเสริม กิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาเพิ่มเติม โรงเรียนได้มีการจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับบุคลากรทุกปี เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คนที่ 7 ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ โรงเรียนเปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1 – 3 มีประสบการณ์ในการทำงาน 26 ปี ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนในโรงเรียนที่พบมากที่สุดส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือแต่งกายไม่ดูระเบียบ ขอบฝ่าฝืนกฎ ระเบียบของโรงเรียน สาเหตุน่าจะมาจากความอยากเด่น อยากดังของนักเรียนต้องการให้มีคนมาสนใจ ส่วนปัญหาด้านเศรษฐกิจคือความยากจน ปัญหาด้านอื่นๆมีไม่มากนัก ทั้งนี้โรงเรียนได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียนค่อนข้างหลากหลาย และความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครองก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จึงทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นจะแก้ไขได้ ทั้งนี้โรงเรียนได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านงบประมาณอย่างเพียงพอ การทำงานของทั้ง 3 ทีมร่วมมือกันอย่างจริงจัง ทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้ครบทั้ง 5 ด้าน

คนที่ 8 ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนขนาดกลาง ปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนว มี ประสบการณ์ในการทำงาน 31 ปี โรงเรียนเปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนในระดับที่พึงพอใจ ส่วนใหญ่ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ปัญหานักเรียน จนสามารถลดปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี โรงเรียนจะจัดประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลของโรงเรียน คือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เนื่องจากครูไม่ได้รับข้อมูลที่แท้จริง และข้อมูลไม่หลากหลาย ทำให้ครูมีข้อมูลของนักเรียนไม่เพียงพอ การแก้ปัญหา

นักเรียนจึงไม่ตรงกับสภาพปัญหาที่เป็นจริง การแก้ปัญหาจึงไม่ตรงจุด นักเรียนกลุ่มเสี่ยงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจในการเรียน ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้ นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เนื่องมาจาก การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ขาดความอบอุ่น จากครอบครัว ค่านิยมสวนทางกับเศรษฐกิจของครอบครัว ผู้ปกครองปลูกฝังวุฒิการศึกษามากกว่า ความรู้ ไม่สนับสนุนให้เด็กรู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น วิธีการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เหล่านี้โรงเรียนจะปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการคิด แก้ปัญหา ที่ถูกต้อง และการจัดอบรมคุณธรรม จริยธรรม

คนที่ 9 ตำแหน่งครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนขนาดเล็ก ประสบการณ์ในการทำงาน 22 ปี รับผิดชอบงานบริหารวิชาการของโรงเรียน การส่งต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นปัญหามากในการ ดำเนินงานของโรงเรียน เนื่องจากไม่มีผู้รับผิดชอบด้านนี้โดยตรง และไม่ค่อยมีเวลาในการ ดำเนินงาน นอกจากนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบยังไม่ชัดเจน ไม่สามารถช่วยแก้ไขให้ได้ทันเหตุการณ์ นักเรียนส่วนมากมีผลการเรียนอ่อนเนื่องจากขาดความสนใจในการเรียน พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เกเร ขาดวินัยและความรับผิดชอบ ซึ่งมีนักเรียนทุกระดับชั้นที่มีพฤติกรรมเช่นที่กล่าวมา ซึ่ง สาเหตุสำคัญคือกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โรงเรียน นักเรียนขาดคุณธรรม จริยธรรมและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ยังดำเนินงานไม่จริงจัง จริงใจการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มปกติโดยใช้วิธี การออกเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ ตัวนักเรียนและเพื่อน การวิเคราะห์ SDQ ซึ่งนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จะใช้วิธีการประสานแจ้งผู้ปกครอง จัดประชุมผู้ปกครอง ซึ่งได้รับความร่วมมือกับผู้ปกครองใน ระดับปานกลาง แจ้งครูที่ปรึกษาให้ช่วยกำกับ ดูแล การเยี่ยมบ้านพบปะผู้ปกครอง เพื่อร่วมแก้ไข ปัญหาในเบื้องต้น นอกจากนี้ยังจัดอบรมหรือส่งนักเรียนเข้ารับการอบรมตามโอกาสหรือหน่วยงาน ต่างๆที่เกี่ยวข้องจัด ส่วนนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเก่ง จะสอนเสริมให้กับนักเรียนที่ต้องการเข้า ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และร่วมกิจกรรมโครงการ To Be Number One การที่จะดำเนินการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ต้องได้รับรู้ร่วมกัน ดกลงหาวิธีการดำเนินงานร่วมกันอย่างจริงจัง

คนที่ 10 ตำแหน่ง ครูที่ปรึกษา และ ปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนว ในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1 - 3 ประสบการณ์ในการทำงาน 28 ปี สาเหตุสำคัญที่ทำให้มีนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือการเรียนการสอนขาดการประเมินผลอย่างจริงจัง ครูผู้สอนมีภาระงานมากเกินไป ทำให้การ ดูแลนักเรียนไม่เต็มที่และสภาพครอบครัวที่ขาดการดูแล เอาใจใส่จากผู้ปกครอง พฤติกรรมของ นักเรียนที่พบมาก ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน เช่นอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ เป็นเรื่องของการแต่งกายไม่เรียบร้อยหรือฝ่าฝืนกฎ ระเบียบของโรงเรียน ทรงผม ซึ่งโรงเรียนมี

มาตรการในการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ โดยการให้คำแนะนำ ดักเตือน คอยเฝ้าระวัง พฤติกรรม และทำโทษเมื่อกระทำผิดซ้ำอีก และมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองโดยการ ออกเยี่ยมบ้านนักเรียนที่มีปัญหาหรือเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ซึ่ง สามารถแก้ไขปัญหาได้ จนไม่ต้องมีการส่งต่อ และต้องการให้มีการจัดตั้งเครือข่ายนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้ดูแลซึ่งกันและกัน

คนที่ 11 ตำแหน่ง ผู้บริหาร โรงเรียน ช่วงชั้นที่ 1 - 3 ประสพการณ์ในการทำงาน 26 ปี มีนักเรียนในความดูแลประมาณ 300 คน ปัญหาที่พบในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา เนื่องจาก สภาพครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่จะถูกทิ้งให้อยู่กับผู้สูงอายุ ผู้ปกครองๆไปทำงานต่างถิ่น และสภาพครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น ขาดการเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด ทำให้นักเรียนหัน ไปคบเพื่อนและถูกชักจูงไปในทางที่ผิดๆ เช่นการเสพสิ่ง เสพติด เหล้า บุหรี่ ยาบ้า หลบเรียน ฯลฯ ทำให้นักเรียนเกียจคร้าน ขาดความรับผิดชอบ ขาดวินัย ในตนเอง และด้านการเรียน ส่งผลให้การเรียนตกต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอ่อน ซึ่งสาเหตุส่วน หนึ่งมาจากสภาพแวดล้อมของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครอง และสภาพแวดล้อมทาง สังคมที่นักเรียนอาศัยอยู่ วิธีการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนที่ไม่พึงประสงค์ โรงเรียนจะให้ครู ที่ปรึกษาพบกับนักเรียนทุกเช้า หลังจากเสร็จกิจกรรมหน้าเสาธงโดยการ โฮมรูม เพื่อให้ครูที่ปรึกษา ได้พบปะ พูดคุย สอบถามปัญหาของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และ ตรวจสอบการมาโรงเรียนของนักเรียน เมื่อพบปัญหาก็มจะมีประสานกับผู้ปกครอง โดยการแจ้ง เตือนเป็นหนังสือราชการถึงผู้ปกครอง นอกจากนี้ก็จะมีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนก่อนเปิดภาค เรียน เพื่อสร้างความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสร้าง สัมพันธภาพอันดีระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง ต้องพัฒนาครูทุกคนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง

คนที่ 12 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียน ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ที่เปิดสอนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 เป็นโรงเรียนประจำอำเภอ มีนักเรียนประมาณ 600 คน ประสพการณ์ ในการทำงาน 18 ปี การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน มอบหมายให้ครู ที่ปรึกษาห้องละ 2 คน ดูแลนักเรียนที่รับผิดชอบและติดตามนักเรียนจนจบช่วงชั้น มีการประชุม ผู้ปกครองนักเรียนทุกระดับเมื่อเปิดภาคเรียน เพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจ แนวทางการดำเนิน งาน แนวปฏิบัติของโรงเรียน ในแต่ละภาคเรียนจะมีการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Hoom Room Meeting) ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของแต่ละห้องเรียน มีการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง นอกจากนี้โรงเรียนยังมีการแต่งตั้งครูหัวหน้าระดับ เพื่อช่วยดูแล กำกับ ติดตามการดำเนินงานของ

ครูที่ปรึกษาในแต่ละระดับตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัญหาที่พบบ่อยในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือด้านการคัดกรองนักเรียน เนื่องจาก ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และแปลผลไม่ค่อยตรงกับสภาพความเป็นจริง และขาดข้อมูลที่เป็นระบบ ทำให้การแก้ไขปัญหามีไม่ตรงจุด และไม่สามารถแก้ไขปัญหาคืออย่างจริงจัง ด้านปัญหานักเรียนที่พบบ่อยในโรงเรียน ด้านการขาดวินัยและความรับผิดชอบ เช่นการแต่งกาย การหนีเรียน ความตรงต่อเวลา ผู้สาว และปัญหาด้านการเรียน ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจาก สภาพครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองสนใจ ไม่ค่อยเคร่งครัดหรือเอาใจใส่ และสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เป็นตัวอย่างไม่ดี เช่น ผู้ปกครอง หรือคนในชุมชน ค้มเหล้า สูบบุหรี่ เล่นการพนัน คุณภาพมากอนาจาร เป็นต้น โรงเรียนแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยครูที่ปรึกษาจะออกเยี่ยมบ้าน พบปะผู้ปกครองหรือเชิญผู้ปกครองนักเรียนเมื่อพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อร่วมมือหาทางแก้ไขปัญหานอกจากนี้ยังมีการประสานกับฝ่ายกิจการนักเรียน เมื่อพบว่าแก้ปัญหานักเรียนแล้วนักเรียนยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่ยังไม่ถึงกับมีการส่งต่อภายนอก นักเรียนกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนจะมีการจัดค่าย คุณธรรม จริยธรรม โดยการจัดที่โรงเรียนเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้การอบรม เช่น พระสงฆ์ ทหาร สาธารณสุข และส่งนักเรียนเข้าร่วมกับหน่วยงานภายนอกที่จัดขึ้นเป็นประจำ ส่วนนักเรียนกลุ่มเก่งหรือปกติ โรงเรียนจะส่งเสริมด้านวิชาการ เช่น ส่งเข้าร่วมการแข่งขันทักษะวิชาการต่างๆ การสอนเสริม การจัดกิจกรรมสำคัญต่างๆ ในโรงเรียนให้นักเรียนได้ร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ เช่น วันภาษาไทย วันวิทยาศาสตร์ วันคริสต์มาส เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนยังส่งเสริมด้านศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน อย่างเช่นด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา การที่จะดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้ผลนั้น บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ต้องเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

คนที่ 13 ตำแหน่งครูที่ปรึกษา โรงเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนขนาดกลาง ประสพการณ์ในการทำงาน 18 ปี ปัญหาที่พบในการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพราะมีข้อมูลที่ไม่เพียงพอในการรู้จักนักเรียน ส่งผลต่อการคัดกรองนักเรียน จะทำให้ไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาหรือส่งเสริมนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ปัญหานักเรียนที่พบบ่อยได้แก่ ครอบครัวแตกแยก ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแล จึงคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมแบบเดียวกัน พากันหนีเรียน มั่วสุม และการเห็นตัวอย่างที่ไม่ดีจากครอบครัว ซึ่งมีตั้งแต่ระดับ ม.1 - ม.6 ซึ่งสาเหตุทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเหล่านี้ เนื่องมาจากสาเหตุครอบครัวเป็นหลัก เพราะนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่แตกแยก ขาดความอบอุ่น ขาดการชี้แนะในสิ่งที่ถูกและผิด จึงทำให้กลายเป็นคนขาดคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนจึงใช้วิธีการคัดกรองนักเรียน

เป็นกลุ่ม โดยการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การเยี่ยมบ้าน การวิเคราะห์ SDQ โฮมรูม และสังเกต พฤติกรรมของกลุ่มเพื่อน และการทำงานเป็นทีม ถ้านักเรียนกลุ่มเสี่ยงโรงเรียนจะแก้ปัญหาโดย การจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนเพื่อลดหลายพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จัดอบรมภาวะ ผู้นำโดยนักเรียนที่เป็นแกนนำ ปลูกฝังความเสียสละ และจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา ให้ความช่วยเหลือในด้านทุนปัจจัยพื้นฐานและทุนการศึกษา ส่วนกลุ่มเก่งหรือกลุ่มปกติ โรงเรียน จะส่งเสริมด้านวิชาการ เช่น จัดการเรียนรู้อัตนศึกษา กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การจัดทำโครงการ คุณธรรม จริยธรรม ในกรณีที่มีนักเรียนมีปัญหาจะประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง โดยมีเครือข่าย ผู้ปกครอง ออกเยี่ยมบ้านและเชิญผู้ปกครองมาพบ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองด้วยดี และ ถ้าปัญหารุนแรงจนไม่สามารถแก้ไขได้ก็จะส่งต่อภายนอกโดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน อื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล กลุ่มสังคมจิตบำบัด โรงเรียน ได้มีนโยบายการพัฒนา ระบบดูแลนักเรียนโดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ จัดอบรม สัมมนา เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ กับบุคลากรในการดำเนินงานระบบดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารและฝ่ายอำนวยการ ต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาอย่างจริงจังและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

คนที่ 14 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสบการณ์ในการทำงาน 25 ปี ปัญหาที่พบในการดำเนินงานระบบ ดูแลของโรงเรียนที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพราะผลการ วิเคราะห์ข้อมูล SDQ ในส่วนของนักเรียนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลนั้น ส่วนมาก มักได้คำตอบที่ไม่ตรงกับ ความเป็นจริง ส่วนปัญหานักเรียนที่พบมากที่สุด ในโรงเรียน ได้แก่ ปัญหาครอบครัวของนักเรียนเอง เช่น พ่อ แม่แยกทางกัน บิดาหรือมารดาเสียชีวิต ทำให้ต้องอยู่กับพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยง หรืออยู่กับ ญาติ ซึ่งทำให้ขาดการดูแล อบรมสั่งสอน นอกจากนี้พ่อ แม่คิดการพนัน ดื่มเหล้า ทะเลาะวิวาท ทุบตี เด็กต้องดูแลตัวเองและต้องดูแลน้องๆ ทำให้เก็บกดและมาแสดงออกที่โรงเรียน สาเหตุ สำคัญที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือเป็นปัญหา คือการขาดความอบอุ่นจาก ครอบครัววิธีที่โรงเรียนใช้ในการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มปกติ คือการวิเคราะห์ SDQ การเยี่ยมบ้าน การโฮมรูม การแก้ปัญหาพฤติกรรมของ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือนักเรียน ที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โรงเรียนใช้วิธีการอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม อบรมทักษะชีวิต ได้แก่ สาธารณสุข โรงพยาบาล ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง นักจิตวิทยา พระวิทยากร โรงเรียน จัดกิจกรรมช่วยเหลือหรือส่งเสริมนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยการ เข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริม กิจกรรมศิลปะ ดนตรี กีฬา การส่งเสริมนักเรียนกลุ่มเก่งหรือกลุ่มปกติ โรงเรียนดำเนินการ โดยการ ส่งเสริมด้านกิจกรรม ศิลปะ ดนตรี กีฬา แข่งทักษะด้านวิชาการ การอบรมเยาวชนแกนนำ วิธีการแก้ ปัญหาและประสานความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนและผู้ปกครองใช้วิธีสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง

จัดประชุมผู้ปกครอง สอดส่อง ดูแล แจ้งพฤติกรรม ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนดำเนินการประสานความร่วมมือไปยังโรงพยาบาล ส่งนักเรียน กลุ่มเสี่ยงไปทำกิจกรรม เช่นการเลิกลุหรี่ การให้คำปรึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถ แก้ปัญหานักเรียน ได้อย่างจริงจัง ต้องการให้มีการอบรมเสริมความเข้มแข็งให้กับครูที่ปรึกษาทุกคน เกิดความตระหนักว่าระบบการดูแลนักเรียนนั้นสำคัญเกี่ยวกับการดูแลนักเรียน โรงเรียนมีนโยบายในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและสนับสนุนการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือการจัดอบรมเสริมความเข้มแข็งทุกปี กำชับให้ครูได้ทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำนวน 14 คนอย่างไม่เป็นทางการ ทำให้ทราบว่า สภาพปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกิดจากการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียน ยังไม่ให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเท่าที่ควร เนื่องจากสภาพครอบครัวของนักเรียนที่แตกแยก พ่อ แม่หย่าร้างกัน มีการทะเลาะวิวาท ประพฤติคนเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี หรือการที่ผู้ปกครองไปประกอบอาชีพที่อื่นทิ้งให้นักเรียนอยู่กันตามลำพังหรืออยู่กับญาติ ทำให้นักเรียนขาด การอบรม ดูแล ขาดการเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีวินัย เกเร หนีเรียน คี้มเหล้า สูบบุหรี่ คบเพื่อนไม่ดี และการขาดข้อมูลนักเรียนรายบุคคล เช่นการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทำได้ไม่ครบถ้วน เนื่องจากงบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ทำให้ข้อมูลนักเรียนไม่ครบถ้วน หลากหลาย ในการแก้ไขปัญหาก็ทำให้การแก้ปัญหาไม่ตรงจุด

ส่วนความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องการให้มีการจัดอบรมเสริมความรู้ให้กับบุคลากรในการดำเนินงานให้เข้มแข็ง จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนและกิจกรรมที่นักเรียนมีความถนัดและ สนใจ จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้เพียงพอเพียง การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง มีการนิเทศ กำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. ความสำคัญของการวิจัย
4. วิธีดำเนินการวิจัย
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ
 - 7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามตัวแปร สถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน

2. ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3

2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาในการกำหนดวิธีการที่เหมาะสม เพื่อดูแล ช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมนักเรียน

3. เป็นแนวทางการกำหนดคน นโยบายและแผนงานในการพัฒนา ดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสร้างเสริมคุณภาพนักเรียนให้มีทักษะชีวิตที่ดี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัด ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 101 คน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 101 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 1,793 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใช้ประชากรทั้งหมด ส่วนครูที่ปรึกษาได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 10 (จุมพล สวัสดิ์ยากร. 2520 : 179 ; อ่างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ 2542 : 149) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างกระจายตามอำเภอ แล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รวมทั้งสิ้น 382 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งพัฒนาและดัดแปลงจากแบบสอบถามที่กรมสุขภาพจิตร่วมกับกรมสามัญศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 50 ข้อและแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการดำเนินงาน และความต้องการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 50 ข้อ มีระดับความคิดเห็นและความต้องการ เป็น 5 ระดับ คือ สภาพปัญหา/ความต้องการมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 4 การสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัย ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ไปถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของ ผู้วิจัยกับผู้บริหาร โรงเรียนและครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 ฉบับ และให้โรงเรียนรวบรวมส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วส่งคืนผู้วิจัย

2. ผู้วิจัย ไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.1 จำนวนข้อมูลที่ได้รับ

แบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือวิจัย ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 382 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.00 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบ 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.00

2.2 การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้วมีการจัดกระทำข้อมูล ดังนี้

2.2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

2.2.2 จัดแยกแบบสอบถามตามสถานภาพของผู้ตอบ ตรวจสอบและให้คะแนนแบบ สอบถามเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งการวิเคราะห์ดำเนินการ ดังนี้

3.1 สถานภาพของกลุ่มประชากรวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ คำร้อยละ และนำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

3.2 ศึกษาความคิดเห็นสภาพปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นสภาพปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

3.4 ศึกษาความคิดเห็นความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นความต้องการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

3.6 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการแจกแจงความถี่ คำร้อยละ การจัดอันดับ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3.7 การสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

การแปลความหมายข้อมูลของค่าเฉลี่ย ของแบบสอบถามตอนที่ 2 ได้กำหนดตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง ระดับสภาพปัญหา/ความต้องการพัฒนามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง ระดับสภาพปัญหา/ความต้องการมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง ระดับสภาพปัญหา/ความต้องการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง ระดับสภาพปัญหา/ความต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง ระดับสภาพปัญหา/ความต้องการน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 – 4 ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการดำเนินงาน รายด้านและ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียง 3 ลำดับแรกจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ การวิเคราะห์ความสามารถเกี่ยวกับพหุปัญญา ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ได้แก่ การจัดหาหรือสร้างเครื่องมือคัดกรองนักเรียนและการใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียน การแปลผลและสรุปผลจากเครื่องมือคัดกรอง การคัดกรองและการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นกลุ่มๆ เพื่อดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ได้แก่ การจัดหา สร้าง ฝึกทักษะการใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน และการใช้เครื่องมือวัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน การส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ได้แก่ การป้องกันและแก้ไขปัญหเกี่ยวกับวินัยและความประพฤติ การป้องกันและแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติดและเรื่องเพศ การป้องกันและแก้ไขปัญหเกี่ยวกับการเรียน ด้านการส่งต่อ ได้แก่ การส่งต่อภายใน โรงเรียนและบันทึกการส่งต่อ การจัดระบบการส่งต่อ การจัดทำข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่ช่วยเหลือ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3 – 4 ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนก ตามสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏว่า ผู้บริหาร โรงเรียน และครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการดำเนินงานแตกต่างกัน ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหาร โรงเรียนกับครูที่ปรึกษา และหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กับครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการดำเนินงานแตกต่างกัน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหากับด้านการส่งต่อ

เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความเห็นต่อสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3

ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา มีความเห็นต่อความต้องการพัฒนาการดำเนินงานรายด้านและโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยเรียง 3 ลำดับแรก จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนสำหรับนำไปใช้งาน ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ได้แก่ การจัดหาหรือสร้างเครื่องมือคัดกรองนักเรียนและการใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียน การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การคัดกรองและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นกลุ่มๆ เพื่อดำเนินงานต่อไป ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคัดกรองนักเรียน ได้แก่ การป้องกันและแก้ไขปัญหากับวินัยและความประพฤติ การป้องกันและแก้ไขปัญหากับสารเสพติดและเรื่องเพศ การป้องกันและแก้ไขปัญหากับการเรียน ด้านการส่งต่อ ได้แก่ การจัดระบบส่งต่อ การส่งต่อภายในโรงเรียนและบันทึกการส่งต่อ และการจัดทำข้อมูลของนักเรียนที่ช่วยเหลือ มีความเห็นเท่ากันคือ

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ปรากฏว่า หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกัน ผู้บริหาร โรงเรียนกับครูที่ปรึกษา และหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนแตกต่างกัน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นต่อความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหาและด้านการส่งต่อแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความเห็นต่อความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างาน และครูที่ปรึกษา ร้อยละ 30.00 มีความคิดเห็นว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่เป็นระบบ ไม่ชัดเจน ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 22.35 ครูมีภาระงานมาก ร้อยละ 12.35 และผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างาน และครูที่ปรึกษา ร้อยละ 26.47 มีความคิดเห็นต้องการพัฒนาความร่วมมือของครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 24.11 ต้องการรับการสนับสนุนงบประมาณ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ อย่างเพียงพอ ร้อยละ 22.35 ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการนิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ได้เสนอแนะให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา และส่งเสริมสังคมให้มีความเข้มแข็ง

ตอนที่ 6 สรุปผลจากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 พบว่า ปัญหาที่นักเรียนส่วนใหญ่ คือ ด้านความ รับผิดชอบ ความมีวินัย เกเร หนีเรียน ดื้อไม่เชื่อฟัง คุยเพื่อนไม่ดี สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนมี

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่างๆเหล่านี้ ส่วนใหญ่เกิดจากสภาพครอบครัวของนักเรียนที่แตกแยก พ่อแม่หย่าร้างกัน ทะเลาะวิวาท การเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี หรือผู้ปกครองไปประกอบอาชีพที่อื่น ทิ้งให้นักเรียนอยู่กันตามลำพังหรืออยู่กับญาติ การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่ขาด การเอาใจใส่ดูแล กิจกรรมที่โรงเรียนจัดสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ การเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม การอบรมภาวะผู้นำ ส่งเสริมกิจกรรมศิลปะ ดนตรี กีฬา และการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ส่วนนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเก่ง โรงเรียนดำเนินการส่งเสริมในด้านการสอนเสริม ส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่หน่วยงานจัด เช่นการแข่งขันทักษะทางด้านวิชาการ และสนับสนุนกิจกรรมที่นักเรียนต้องการปฏิบัติ

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบใหม่ในการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะ โรงเรียนขยายโอกาสหรือ โรงเรียนที่สอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (สังกัด สปข.เดิม) ยังไม่ได้เข้าสู่ระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง บุคลากรบางโรงเรียนยังไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่องนี้ จึงทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดความชัดเจนในการดำเนินงาน หรือการดำเนินงานยังไม่เป็นระบบ ซึ่งจะอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า มีปัญหาในการใช้แบบประเมินต่างๆ การวิเคราะห์ความสามารถทางพุทธิปัญญา และการใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียน ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่ามีเครื่องมือในการประเมินพฤติกรรม วิเคราะห์และแปลผลนักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความซับซ้อน มีขั้นตอนที่หลากหลาย เช่นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แบบประเมินพฤติกรรม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประดิษฐ์ แสนจันทร์ (2551) ที่ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายโรงเรียนชุมชนแพศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ขาดบุคลากรที่มีความรู้เรื่องระบบการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) นอกจากนี้ การจัดทำข้อมูลด้านต่างๆของนักเรียนยังไม่ครอบคลุม เพียงพอ ซึ่งข้อมูลจะมีความจำเป็นสำหรับครูที่ปรึกษาในการรู้จัก

นักเรียน เพื่อที่จะนำไปสู่การคัดกรองนักเรียนอย่างถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริง เช่นการประสานกับผู้ปกครองนักเรียน การเยี่ยมบ้านที่ทำให้ครูที่ปรึกษาได้รับทราบข้อมูล แต่ครูก็มีภาระงานสอนมาก รวมถึงงานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย จึงทำให้ไม่มีเวลาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของไพบุลย์ ไพรหง (2543 : 71) ที่ได้ศึกษาภาพลักษณ์ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ครูโรงเรียนมัศึกษามีภาระงานมาก จึงทำให้มีเวลาเอาใจใส่ต่อนักเรียนน้อยลง นอกจากนี้งบประมาณในการดำเนินงานก็มีไม่เพียงพอหรือน้อย จึงทำให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำได้ไม่เต็มที่ เช่นการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ซึ่งมีเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบางแห่งกว้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (อุทธนา เรื่องไพศาล. 2547 ; อ้างถึงใน ชาญชัย กาศักดิ์. 2550) ที่ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี พบว่า ปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากครูมีภาระมาก ไม่มีเวลาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุน เป็นผลทำให้ครูขาดข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า มีปัญหาการจัดหา หรือสร้างเครื่องมือคัดกรอง การใช้เครื่องมือคัดกรอง การแปลผลและการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นกลุ่ม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดเครื่องมือในการคัดกรอง วิเคราะห์นักเรียนอย่างเป็นระบบ ครูที่ปรึกษาเองก็ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือ วิธีการคัดกรองที่ถูกต้อง รวมถึงการแปลผลจากการคัดกรอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (อุทธนา เรื่องไพศาล. 2547 : 50 ; อ้างถึงใน ชาญชัย กาศักดิ์. 2550) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี พบว่า ปัญหาด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากครูมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ส่วนใหญ่ขาดความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานและขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง การคัดกรองนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการตัดสินใจตัดสินพฤติกรรมนักเรียน อาจส่งผลต่อการจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการช่วยเหลือ แก้ไขหรือส่งเสริมอย่างถูกต้องตรงกับสภาพปัญหาและความเป็นจริง การคัดกรองนักเรียนจะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนในด้านต่างๆ

1.3 การส่งเสริมนักเรียน พบว่า มีปัญหาในการจัดหา สร้างฝึกทักษะการใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน และการส่งเสริม สนับสนุนด้านงบประมาณ ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ใช้ในการวัดศักยภาพของนักเรียนอย่างทั่วถึง หรือมีไม่ครบทุกด้าน และเครื่องมือที่ใช้วัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษ

ของนักเรียนก็มีขั้นตอน วิธีการในการวัด หรือประเมินพร้อมทั้งการแปลผลที่ให้ความถูกต้อง เชื่อถือได้ ซึ่งต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ โดยตรง เช่น ครูแนะแนวที่ได้รับการฝึกอบรม มาโดยตรง แต่ในโรงเรียนส่วนมากไม่มีบุคลากรแนะแนวตรงตามสาขา โดยเฉพาะ โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (เชิดชู กาพวงค์, 2539 : 7-9 ; อ้างถึง ในชาญชัย กาศักดิ์, 2550) ที่ได้ศึกษาปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา พบว่า ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีน้อย จำเป็นต้องใช้ความรู้ ความ สามารถของครูที่มีอยู่อย่างเต็มกำลังความสามารถ นอกจากนี้ก็ยังมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ที่ใช้ในการสนับสนุนในการดำเนินการ ไม่เพียงพอ จึงทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนทำได้ไม่ครบทุกด้าน เนื่องจากงบประมาณของโรงเรียนที่ได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุน รายหัวของนักเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดกลางและเล็กจำเป็นต้องใช้ในการบริหารจัดการ ด้านอื่นๆที่มีความจำเป็นมากกว่า จึงทำให้การจัดสรรงบประมาณในด้านนี้มีน้อยหรือไม่เพียงพอ

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหากับวินัย และความประพฤติ สารเสพติดและเรื่องเพศ และปัญหาเกี่ยวกับการเรียน เป็นปัญหาในลำดับต้นๆ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก สภาพครอบครัวที่ผู้ปกครองต้องมีการประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์ ทำให้เยาวชนขาดการดูแลเอาใจใส่ อย่างจริงจัง การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองกับโรงเรียนในการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียน ยังไม่ดีเท่าที่ควร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาญชัย กาศักดิ์ (2550) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอินทร์บุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาสิงห์บุรี พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความจำเป็นในการประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัว จึงเป็นไปได้น้อยมาก ที่จะสามารถดำเนินการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง ดำเนินงานเพื่อปรับปรุงพัฒนานักเรียน และอาจเป็นที่ตัวนักเรียนเองที่ขาดวินัยในตนเอง ขาดความ รับผิดชอบทางด้านการเรียน ไม่สนใจการเรียน และครูขาดการเอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจัง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสิษฐ์ พานนนท์ (2545 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาวินัยของนักเรียน มัธยมศึกษาตามทัศนคติของผู้บริหาร ครูและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า นักเรียนขาดวินัยในระดับมาก อาจเนื่องมาจากสาเหตุตัวนักเรียนเอง พื้นฐาน ทางครอบครัวและสังคมของนักเรียน บทเรียนไม่น่าสนใจ ครูไม่ให้ความสนใจและเอาใจใส่นักเรียน และรวมถึงการระบาดของสารเสพติดในปัจจุบัน ส่งผลให้เยาวชนเกิดความอยากรู้อยากลอง รวมถึงการมีสัมพันธ์ทางเพศในวัยรุ่น ซึ่งเป็นค่านิยมของวัยรุ่นในปัจจุบัน

1.5 ด้านการส่งต่อ พบว่า มีปัญหาการจัดระบบการส่งต่อ และการจัดทำข้อมูลนักเรียน ที่ช่วยเหลือ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ในการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาเมื่อพบนักเรียนที่มีปัญหา ก็จะ

ดำเนินการแก้ไขในเบื้องต้น เช่น ประสานกับครูที่เกี่ยวข้องหรือประสานผู้ปกครอง ออกเยี่ยมบ้าน จนสามารถแก้ปัญหาได้ แต่เมื่อพบว่าดำเนินการแล้วไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ก็จะทำการส่งต่อไปยังฝ่ายปกครองหรืองานกิจการนักเรียนแล้วแต่กรณี โดยการประสานด้วยวาจาแต่ไม่มีการส่งต่อข้อมูลของนักเรียน ทำให้ความต่อเนื่องในการแก้ปัญหาค่อนข้างสะดุดหรือใช้เวลาในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น อาจเป็นได้ว่าครูที่ปรึกษาฯ ขาดแนวปฏิบัติในการส่งต่อที่ชัดเจน จึงไม่ได้ดำเนินการส่งต่อตามระบบ ทำให้การดำเนินงานด้านนี้ขาดข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่ช่วยเหลือเพื่อทำการติดตามผลการช่วยเหลือหรือเป็นข้อมูลของนักเรียนในกรณีที่มีการส่งต่อภายนอก และการติดตามผลการช่วยเหลือในโอกาสต่อไป

2. ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษามีความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบใหม่ในการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสหรือโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (สังกัด สปข. เดิม) ยังไม่ได้เข้าสู่ระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง บุคลากรบางโรงเรียนยังไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่องนี้ จึงทำให้ไม่มีความรู้ความเข้าใจ ขาดความชัดเจนในการดำเนินงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประพนธ์ หลีสิน (2549 : 68) ที่ได้ศึกษา “พฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน ในชนบทกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน” กล่าวว่า ปัจจุบันการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในชนบทยังไม่สามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริง เนื่องจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวิธีการดำเนินงาน มีกิจกรรมหลากหลาย ขั้นตอนหลายองค์ประกอบ อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานและครูที่ปรึกษา มีความต้องการพัฒนาการใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน และการใช้เครื่องมือต่างๆ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก แบบประเมินต่างๆ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือวิเคราะห์ จะมีขั้นตอน ซับซ้อนและยุ่งยาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประดิษฐ์ แสนจันทร์ (2551) ที่ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนศูนย์เครือข่าย โรงเรียนชุมแพศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 5 พบว่า ขาดบุคลากรที่มีความรู้เรื่องระบบการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) มีการนำแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไปใช้น้อย ซึ่งถ้าครูที่ปรึกษาขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้หรือการแปลผลก็จะทำให้ได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน ไม่ตรงกับความเป็นจริง พัฒนาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ

ของนักเรียนสำหรับนำไปใช้งาน เพื่อช่วยเหลือแก้ไข หรือจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้อง กับความสามารถหรือศักยภาพของนักเรียนกลุ่มต่างๆตามผลการคัดกรอง สอดคล้องกับผลการ วิจัยของ ศรีเทพ วาด โคนสูง (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงาน สารสนเทศตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนพระทองคำ กิ่งอำเภอพระทองคำ จังหวัด นครราชสีมา พบว่า ปัญหาการขาดข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวนักเรียนอย่างเป็นระบบ ทำให้ ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่นครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา ครูฝ่ายปกครอง ขาดข้อมูลในการที่จะช่วยเหลือแก้ไข

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานและครูที่ปรึกษา มีความต้องการพัฒนาการจัดหา หรือสร้างเครื่องมือคัดกรองนักเรียนและวิธีการ ใช้เครื่องมือ คัดกรองนักเรียน มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การคัดกรองนักเรียนมี ความสำคัญมากในการแบ่งกลุ่มนักเรียน และการที่จะตัดสินว่านักเรียนอยู่กลุ่มใดนั้น จำเป็นต้อง มีข้อมูลที่หลากหลายเพียงพอ เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ต้องมีประสิทธิภาพ มีเกณฑ์การ คัดกรองที่ชัดเจนและมีมาตรฐาน และครูที่ปรึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม คัดกรองนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง และจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อช่วยเหลือ และส่งเสริมตรงตามศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ควรได้รับการดูแลช่วยเหลือ แก้ไขอย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ เนื่องจากนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือ เบี่ยงเบนได้ง่ายมากกว่ากลุ่มอื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โนเบิล (Noble. 2001 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้นจัดอยู่ในภาวะเสี่ยง ต้องเอาใจใส่ทำให้ทำให้ นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แซนเดอร์ส (Sander. 2001 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมจัดอยู่ในภาวะเสี่ยง จำเป็นต้องให้ความ ช่วยเหลือ โดยครูที่ปรึกษาคัดกรองนักเรียนและจัด โปรแกรมให้คำปรึกษา

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ต้องการให้มีการส่งเสริม สนับสนุนด้าน งบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน การใช้เครื่องมือวัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของ นักเรียน ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก ในการจัดกิจกรรมช่วยเหลือ ส่งเสริมหรือพัฒนาศักยภาพนักเรียน กลุ่มต่างๆ ไม่ว่าจะเป็กลุ่มเก่ง กลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงในแต่ละกิจกรรม จำเป็นต้องใช้งบประมาณ ในการดำเนินกิจกรรม เป็นจำนวนมาก เช่นการส่งเสริมทักษะด้านวิชาการ กิจกรรมตามความ สามารถพิเศษ เช่นศิลปะ ดนตรี กีฬา และการจัดค่ายพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับผล การวิจัยของ (นิลยา วีระพันธ์. 2536 ; อ้างถึงใน ประดิษฐ์ แสนขันธุ์. 2551) ที่พบว่า โรงเรียน มัธยมศึกษามีการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก แต่สถานศึกษาส่วน ใหญ่ โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก ได้รับงบประมาณในการดำเนินงานด้านนี้ น้อยหรือไม่เพียงพอ รวมทั้งต้องการจัดหาฝึกทักษะการใช้เครื่องมือวัดศักยภาพหรือความสามารถ

พิเศษของนักเรียน โรงเรียนต้องมีเครื่องมือในการวัดศักยภาพนักเรียน เพื่อที่จะได้ทราบว่านักเรียนแต่ละคนมีศักยภาพหรือความสามารถด้านใด เพื่อที่จะได้จัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนให้ตรงกับความสามารถของนักเรียนอย่างแท้จริง

2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า ต้องการพัฒนาแก้ไขเกี่ยวกับด้านวินัยและความประพฤติ ด้านสารเสพติดและเรื่องเพศ ด้านการเรียน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ปัจจุบันปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมานี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเกือบจะทุกแห่ง โดยเฉพาะ โรงเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ขาดความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและส่วนรวม ไม่สนใจการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สอดคล้องกับผลการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนในจังหวัดบุรีรัมย์ (สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดบุรีรัมย์, 2548 : 11-22) พบว่า นักเรียนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีพฤติกรรมเสี่ยงในอัตราที่สูง มีสถิติอยู่ในลำดับต้นๆของจังหวัด ซึ่งได้แก่ การหนีเรียน การสูบบุหรี่ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเสพยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ ความเครียดและคิดฆ่าตัวตาย หากปล่อยไว้ก็จะกลายเป็นปัญหาที่ยากแก่การแก้ไขหรือลุกลามออกไปมากขึ้น ซึ่งผลพวงของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ถูกใช้ในทางทำลายและมีอิทธิพลอย่างมากต่อวัยรุ่นที่ขาดวินัยในตนเอง อาจส่งผลต่อชีวิต อนาคตของวัยรุ่นและส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติ

2.5 ด้านการส่งต่อ พบว่า ภาพรวมมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะการจัดระบบการส่งต่อ การจัดทำข้อมูลนักเรียนที่ส่งต่อ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ปัญหาการส่งต่อส่วนใหญ่ เป็นการส่งต่อภายใน ไม่ค่อยมีการส่งต่อภายนอกหรือมีก็น้อยมาก จึง ไม่ต้องการประสานกับหน่วยงานภายนอกซึ่งมีขั้นตอนที่ยุ่งยากมากและแนวปฏิบัติในการส่งต่อก็ไม่ชัดเจนหรือไม่ทราบขั้นตอนที่แน่ชัด แต่ในการส่งต่อภายในของนักเรียนที่ช่วยเหลือมายังผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่นครูแนะแนว ครูปกครองหรือฝ่ายกิจการนักเรียนก็ต้องมีข้อมูลเพื่อใช้ในการพิจารณาช่วยเหลือ และมีการส่งต่ออย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความสะดวกในการส่งข้อมูลเพื่อการช่วยเหลือสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (บุษณา เรื่องไฟศาล, 2547 ; อ่างถึงใน ชาญชัย กาศักดิ์, 2550) ที่ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี พบว่า ปัญหาด้านการส่งต่ออยู่ในระดับปานกลาง การส่งต่อนั้นจะต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

3. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และครูที่ปรึกษา ปรากฏผล ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา พบว่า มีความเห็นต่อสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งต่อ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปรึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหาร โรงเรียนและหัวหน้างานในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่ปรึกษามีภาระงานมากทั้งงานสอนและงานพิเศษอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย และยังคงทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนอีกจำนวนหลายสิบคน ถึงแม้จะมีนโยบายให้ทุกโรงเรียนดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แต่ครูที่ปรึกษาก็ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงาน ขาดความชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิจัยของภิรมย์ ลีกุล (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า ครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านสนับสนุนการเรียนการสอน ทำให้ครูต้องรับผิดชอบงานด้านต่างๆมาก ส่วนผู้บริหาร โรงเรียนและหัวหน้างานเป็นผู้วางแผนการทำงานและมีหน้าที่ในการนิเทศ กำกับ ติดตามแต่ไม่ได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติ จึงทำให้ไม่ทราบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดีพอเช่นครูที่ปรึกษา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะ-กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้โรงเรียนนำไปปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้ครูทุกคนนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการดำเนินการช่วยเหลือและพัฒนา นักเรียนตามศักยภาพ สถานศึกษาทุกแห่งและบุคลากรจึงตระหนักและให้ความสำคัญกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนทุกคน เช่น การจัดทำระเบียบสะสม การใช้แบบประเมินพฤติกรรม การเยี่ยมบ้านซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลสำคัญที่ครูที่ปรึกษาต้องทราบและทำการวิเคราะห์นักเรียนออกเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มเก่ง กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง และหาวิธีการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนในแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสมตามศักยภาพ

3.2 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

และครูที่ปรึกษาต่อความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ แยกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยครูที่ปรึกษา มีค่าเฉลี่ยความต้องการพัฒนาสูงกว่าผู้บริหารและหัวหน้างานในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นผู้ปฏิบัติ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในบทบาท หน้าที่ ครูที่ปรึกษา จึงต้องการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเกี่ยวกับวิธีการและการใช้เครื่องมือ แบบประเมินต่างๆ รวมถึงการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจำลอง สายใจ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน แก้งเหนือพิทยาคม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า บุคลากรที่ได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนใหญ่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีความรู้ความเข้าใจ สามารถดำเนินงานตามกระบวนการขั้นตอนได้ครบถ้วน ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้อย่างถูกต้อง และให้มีการนิเทศ กำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อ พบว่า หัวหน้างานและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะครูที่ปรึกษา เป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ แต่ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ในการดำเนินงาน รวมถึงความไม่ชัดเจนของนโยบายและมาตรการของฝ่ายอำนาจการ จึงทำให้ต้องการที่จะพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นระบบเพื่อที่จะสามารถดำเนินการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประหยัด คีเพ็ช (2546) ที่ได้ทำการวิจัยการพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม พบว่า หลังจากดำเนินงานพัฒนาบุคลากรตามขั้นตอน บุคลากร ได้พัฒนาตนเอง มีความรู้ความเข้าใจและดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนได้ ส่วนด้านการส่งเสริมนักเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก การส่งเสริมนักเรียนเป็นสิ่งที่โรงเรียนและครูที่ปรึกษาต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มปกติ ให้สอดคล้อง กับความต้องการ ความสนใจและสภาพปัญหาของนักเรียน โดยต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อส่งเสริมความสามารถพิเศษ เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา หรือการเข้าค่ายพัฒนาต่างๆ มีการวัดศักยภาพ ของนักเรียนว่านักเรียนมีความสามารถ มีจุดเด่นในด้านใด ทั้งนี้เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพนักเรียนให้ถึงขีดสุด

4. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ปรากฏผลดังนี้

4.1 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการทำงานที่มีวิธีการ ขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบและต้องทำงานเป็นทีม ซึ่งประกอบด้วยทีมนำ คือคณะผู้บริหาร มีหน้าที่ในการวางแผน กำหนดนโยบายและนิเทศ กำกับ ติดตาม ทีมสนับสนุน คือทีมหลักในการสนับสนุนประสานงานด้านวิชาการและอื่นๆ ทีมทำ เป็นทีมสมาชิกรับผิดชอบการทำงานโดยตรง คือ ทีมระดับชั้นครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ให้มีคุณภาพ จะเห็นได้ว่าทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จึงได้รับทราบข้อมูลและตระหนักถึงปัญหาด้านต่างๆที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานเป็นอย่างดี

4.2 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน ที่เช่นนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาบุคลากรถือเป็นหน้าที่หลักอย่างหนึ่งของสถานศึกษา ที่ต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการทำงาน โดยเฉพาะการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ถือเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้ครูทุกคนนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาใช้ในการดำเนินการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ไขปัญหาดังๆ โดยร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือและพัฒนาเด็กเรียนตามศักยภาพของผู้เรียน สถานศึกษาทุกแห่งและบุคลากรจึงตระหนักและให้ความสำคัญกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีความต้องการพัฒนาเพื่อนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหาร หัวหน้างานและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า การดำเนินงานยังไม่เป็นระบบ ไม่ชัดเจน และขาดการนิเทศ กำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะการที่บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กอปรกับการที่ผู้บริหารเองก็ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านนี้เท่าที่ควร ไม่มีการนิเทศ กำกับ ติดตามจึงทำให้

ผลการปฏิบัติงานไม่ประสบผลสำเร็จ ครูที่ปรึกษาก็มีภาระงานมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ยุทธนา เรื่องไพศาล, 2547 : 50 ; อ้างถึงใน ชาญชัย กาศักดิ์, 2550) ที่ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี พบว่า ครูมีภาระงานมาก จึงไม่มีเวลาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเต็มที่หรือทำได้ไม่ครบทุกด้าน ส่วนความต้องการพัฒนาการดำเนินงานผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานและครูที่ปรึกษา เห็นว่า ควรมีการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ครบทั้ง 5 ด้าน ถ้าขาดการดำเนินงานด้านใดด้านหนึ่ง ก็จะส่งผลกระทบต่อการทำงานทั้งระบบได้ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือแก้ไขได้ไม่ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง ให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน เช่นครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการทำงานเป็นทีม มีการประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก โรงเรียน โดยเฉพาะผู้ปกครองในการร่วมมือแก้ไขปัญหาของนักเรียนหรือบุคลากร ต้องให้ความร่วมมือและข้อมูลที่ต้องการเพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง และงบประมาณก็เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งในแต่ละด้านก็มีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการและเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายประมาณ เช่นการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถทำได้ครบร้อยละ 100 เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุน อาจทำให้ขาดข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างรอบด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (สวัสดิ์ สุวรรณอักษร, 2535 : 32 ; อ้างถึงใน ชาญชัย กาศักดิ์, 2550) นอกจากนี้ ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการนิเทศ ติดตามงานต่อเนื่อง เพื่อที่ผู้ปฏิบัติจะได้เกิดแรงกระตุ้นและเอาใจใส่ ถ้าไม่มีการติดตามผลบุคลากรก็อาจเกิดความเฉื่อยชา ไม่สนใจเท่าที่ควร

จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการพัฒนาการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรนำผลการวิจัยไปใช้ และศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1.1 ด้านสภาพปัญหาการดำเนินงาน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ครูที่ปรึกษามีปัญหาการใช้แบบประเมินต่างๆ การจัดหา สร้าง ฝึกทักษะการใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน การวิเคราะห์ความสามารถเกี่ยวกับปัญหา ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลนักเรียนรายบุคคลจะเป็นสิ่งสำคัญช่วยในการคัดกรองนักเรียนแต่ละคน ได้อย่างถูกต้อง โรงเรียนควรมีการจัดอบรมให้บุคลากร/ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้แบบประเมินต่างๆ การวิเคราะห์ผลจากแบบประเมินที่ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้บุคลากรสามารถนำความรู้ไปดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดหาเครื่องมือในการวัดศักยภาพนักเรียน สนับสนุน งบประมาณในการดำเนินงานให้เพียงพอ

1.2 ด้านความต้องการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด คือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับวินัยและความประพฤติ สารเสพติดและเรื่องเพศ การเรียนมากตามลำดับ เนื่องจากนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 เป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น จึงต้องการแสดงออก และการยอมรับจึงมักทำอะไรตามแบบเพื่อน โรงเรียนและครูที่ปรึกษาจึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีการแสดงออกภายในขอบเขตที่ถูกต้องเหมาะสม และให้นักเรียนได้ค้นพบความสามารถของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น

1.3 เมื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาการดำเนินงาน ของผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา พบว่า ครูที่ปรึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหาร โรงเรียน และหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจาก ครูที่ปรึกษาถือเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ต้องดูแล ใกล้ชิด นักเรียน ที่รับผิดชอบและดำเนินงานตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน จึงทำให้รับทราบข้อมูลต่างๆ และปัญหาจากการดำเนินงานอยู่เสมอ อีกทั้งครูที่ปรึกษามีภาระงานมาก บางครั้งการดำเนินงานจึงไม่สามารถทำได้

ครบทั้ง 5 ด้าน จึงควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และให้ขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร
อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานูรรีรัมย์ เขต 3 เท่านั้น ผลการวิจัยอยู่ในขอบเขตจำกัด ฉะนั้นจึงควรมีการทำวิจัย
โดยขยายขอบเขตของประชากรให้ครอบคลุมไปยังเขต หรือจังหวัดอื่นๆ

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจความคิดเห็นจากผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้างาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จึงน่าจะมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ชุมชนและบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พัฒนากิจกรรมดำเนินชีวิต ระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544). คู่มือพัฒนาคุณลักษณะทางอารมณ์ ศีลธรรมและจริยธรรม ระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- (2545). เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนว
ดำเนินการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- (2546). คู่มือครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์
สาระสำคัญ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2543). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2544). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
ฉบับผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา
- (2545, 17 ตุลาคม). ผลการจัดประชุมสมัชชากรรมการนักเรียนมัธยมศึกษา.
กรมสามัญศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ
- กรมสุขภาพจิต. (2541). คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตคนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สำหรับครู.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการ โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- (2543). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานกิจการ โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- (2544). คู่มือครูที่ปรึกษา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)

- กรมสุขภาพจิต. (2546). คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1-6 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- กรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษา. (2546 ก). คู่มือการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 - ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6) กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
กิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- (2546 ข). คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้น ที่ 3 - ช่วงชั้นที่ 4
(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6) กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการ โรงพิมพ์องค์การ
สงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
ธนพรการพิมพ์
- การดูแลช่วยเหลือนักเรียน. (2549). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://rakdee.nct.wijai.krabi.doc>
ค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2551
- กิตติภพ เกาแก้ว. (2547 :). การพัฒนาครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานตามระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัด
บุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อุดลำนานา.
- จำลอง สายใจ. (2546 :). การพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
แก่งหนือพิทยาคม อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์. กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
อุดลำนานา.
- ชาญชัย กาศักดิ์. (2550). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http://www.Singarea.moe.go.th/
lawan/data/article_chanchai.pdf](http://www.Singarea.moe.go.th/lawan/data/article_chanchai.pdf) ค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2551
- ทรงพล ภูมิพัฒน์. (2541). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ธวัชชัย จันทร์ผ่อง. (2549). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://wwwV.charkam.com/article/> ค้นเมื่อ
16 มิถุนายน 2551
- ธีระ ชาญยุทธขรรจง. (2527, ธันวาคม). "อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีผลต่อการกระทำผิดของวัยรุ่น"
วารสารเนชั่นเนว. 65 - 69
- แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. (2549). (ออนไลน์).
แหล่งที่มา : www.ubn2.obec.go.th/kmc/datav1/e-book/naencaw.pdf ค้นเมื่อ
10 พฤษภาคม 2551

- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ประมวล ดิคคินสัน. (2520). วิทยุร่วมวิทยุเร่ง. กรุงเทพมหานคร : แพร์พิทยา.
- ประยูร มณีสาร. (2532). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมศึกษาธิการ
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประเสริฐ สาลีเกิด. (2543). การศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายการป้องกันและแก้ปัญหาการ
ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น
- ประหัด คีเพ็ช. (2546 :). การพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้
กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม.
วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัย มหาสารคาม. อุดรธานี.
- ประพนธ์ หลีสิน. (2549, ธันวาคม). "พฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนในชนบทกับระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน" วารสารวิทยาจารย์ 106 (2) : 34 – 39
- ประดิษฐ์ แสนจันทร์. (2551). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http://www. Vcharkarn.com/article/](http://www.Vcharkarn.com/article/)
ค้นเมื่อ 19 กันยายน 2551
- พิสิทธิ์ พานนนท์ (2545 :). การศึกษาวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของ
ผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์. อุดรธานี.
- ไพบุลย์ ไพรหง. (2543). ภาพลักษณ์ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขต
พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก วิทยานิพนธ์. ปริญญาโท บัณฑิต ชลบุรี : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน อุดรธานี.
- ภิรมย์ ลีกุล. (2546 :). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์. กศ.ม.
(การบริหาร การศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราไพพรรณี. อุดรธานี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). พฤติกรรมวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. (2549). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http://www.
kpp1med.org/index.php](http://www.kpp1med.org/index.php) ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2551

โรงเรียนสาขปิฎญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์. (2545). เรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.htm.

วิสิทธิ์ คลังสิน. (2539). การศึกษาสาเหตุการทะเลาะวิวาทของนักเรียน/นักศึกษา

อาชีวศึกษา ประเภทช่างอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์.

ครุศาสตร์อุตสาหกรรม. (การบริหารอาชีวศึกษา) กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยี

พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. อัดสำเนา

ศรียรรณา เขียววัฒน์ชัย. (2539). "บทบาทของครอบครัวกับการป้องกันและแก้ไขยาเสพติด

ในเด็กและเยาวชน," รวมบทความวิทยานิพนธ์ ปี 2539-2542. กรุงเทพฯ : วิทยาลัย

ป้องกันราชอาณาจักร.

ศรีเทพ วาด โลกสูง. (2547 : บทความย่อ). การพัฒนาการดำเนินงานสารสนเทศตามระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนพระทองคำ กิ่งอำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา.

วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม. อัดสำเนา

สมชาย ธัญชนกุต. (2526). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.

สมพงษ์ จิตระดับ. (2530). การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์เอเอสพริ้นติ้งเฮาส์.

สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2551). (ออนไลน์). แหล่งที่มา

: <http://www.panyathai.or.th/wiki/index>. ค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2551

สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). มาตรฐานการศึกษา

เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร :

บริษัทจุดทอง จำกัด

..... (2546). คู่มือการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตและแก้วิกฤติสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

..... (2549). เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอน ตามเจตนารมณ์

กระทรวงศึกษาธิการ "2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน : แนวทางการประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษา โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. (ม.ป.ป.). พระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.

กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด

- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ. (2548).
(ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.kpp1med.org/index>. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2551
- สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548) รายงานผลการศึกษา”โครงการสำรวจ
พฤติกรรมเสี่ยงของเด็กในจังหวัดบุรีรัมย์” เอกสารประกอบการอบรม. บุรีรัมย์
สำรวจ คงสืบชาติ. (2547). การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสติปัญญาในโรงเรียน
มัธยมศึกษาอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุชา จันทน์เอม. (2540). จิตวิทยาเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2544). การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา
- อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ. (2547, เมษายน – มิถุนายน). “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน,”
วารสารวิชาการ. 7(2) : 59 – 64.
- Blodt, D. L. (1968). A Comparision of the Attitude of Elementary Teachers toward
Elementary School Problem. **Dissertation Abstract International**. 29 : 2429
- Crawley, K.E. (1983). “Teacher and Student Perceptions with Regard to Classroom Condition,
Procedures, and Student Behavior in classes of Teachers Trained in Assertive
Discipline Methods” **Dissertation Abstracts InternationaL**. 43 : 2840 – A, March.
- Enciso, R. P. (2000). “ Perceptions of Student Discipline : Viewpoints of Students,
Teachers, and Administrators”. **Dissertation Abstract International**.
56 : 39-40.
- Hoban, A. E. (1998). The Effects of Prosocial Skills Training on Students with
Discipline Problem. **Dissertation Abstract International**. 72 : 36-01.
- Noble, A. L. (2001). An Assessment of Teacher and Students Perceptions Regarding
Necessary Elements for Secondary School Disclipine System and How those
Elements Align with Total Quality Management Theory. **Dissertation Abstract
International**. 110 : 62-01A.

Rogers, E.M. (1972). **Communication Strategies for Family Planning**. New York :
The Free Press.

Sanders K. (2001). An Investigation of the Relationships among Status of Control,
Self-reports Behavior and Discipline Referrals among Ninth Grade Students.
Dissertation Abstract International. 105 : 62 06A

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

หนังสือราชการสำหรับการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๕๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต ๓

ด้วย นางสาวกมลทิพย์ ราชแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนช่วงชั้นที่ ๓-๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต ๓ โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอลความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษา เข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่าน
ด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๙๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๔๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอกวมนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณจันทร์หอม ประทุมสันต์

ด้วย นางสาวกมลทิพย์ ราชแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓ โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างถ่องแท้ จึงใคร่ขอกวมนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ร. ชว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คย ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๔๕๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสันติ นิรัมย์

ด้วย นางสาวกมลทิพย์ ราชแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพปัญหา และความต้องการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓ โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ร. นพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ณะองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๔๕๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณชนภณ ชนะสีรังกูร

ด้วย นางสาวกมลทิพย์ ราชแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓ โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ร. งาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คို့ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๔๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน โนนเจริญพิทยาคม

ด้วย นางสาวกมลทิพย์ ราชแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนช่วงชั้นปีที่ ๓-๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๓ โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้า ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวกมลทิพย์ ราชแก้ว ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๙๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศบ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๔๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบุพิทยาคม

ด้วย นางสาวกมลทิพย์ ราชแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนช่วงชั้นปีที่ ๓-๔ ตั้งกักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๓ โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้า ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวกมลทิพย์ ราชแก้ว ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๙๙

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๔๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมสร้างตนเองฯ

ด้วย นางสาวกัญญา ราชแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนช่วงชั้นปีที่ ๓-๔ ตั้งกวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต ๓ โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้า ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวกัญญา ราชแก้ว ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๙๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ 04084/ 4

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3
ด.สี่รสหการ อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์ 31110

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด

ด้วยนางสาวกมลทิพย์ ราชแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 ในกรนี้ นักศึกษามีความประสงค์จะเก็บรวบรวม
ข้อมูลในโรงเรียนในสังกัด โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 จึงแจ้งให้โรงเรียนในสังกัดให้ความ
อนุเคราะห์แก่นักศึกษาผู้ทำการวิจัย ขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุภณ พลเดช)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาระดับมัธยม
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3

งานบริหารทั่วไป

กลุ่มอำนาจการ

โทร. 0-4463-2290

โทรสาร 0-4463-1548

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อสอบถามรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา ช่วงชั้นที่ 3 - 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพตำแหน่ง

- () ผู้บริหารโรงเรียน
() หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
() ครูที่ปรึกษา

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

- (.....) น้อยกว่า 5 ปี
(.....) 5 - 10 ปี
(.....) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข และ ด้านการส่งต่อ

2. แต่ละข้อจะมีระดับของปัญหาและความต้องการพัฒนา ให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	ระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนามากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนามาก
3	หมายถึง	ระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนาปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนาน้อย
1	หมายถึง	ระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนาน้อยที่สุด

3. โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับสภาพปัญหาการดำเนินงานและความต้องการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในแต่ละข้อตามความเป็นจริง

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

สภาพปัญหา					รายการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ความต้องการพัฒนา				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
....	/	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	/
					1.การวางแผนงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					

เครื่องหมาย / อยู่ในช่องระดับสภาพปัญหาหมายเลข 4 หมายถึง สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การวางแผนงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีปัญหาในระดับ "มาก" ส่วนความต้องการพัฒนา อยู่ในช่องหมายเลข 4 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาในเรื่องการวางแผนงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับ "มาก"

สภาพปัญหา					รายการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ความต้องการพัฒนา				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
					1. การวางแผนงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
					2. การจัดทำระเบียบสะสม					
					3. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)					
					4. การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)					
					5. การวิเคราะห์ความสามารถเกี่ยวกับพหุปัญญา					
					6. ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียน					
					7. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านอารมณ์ของนักเรียน					
					8. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสติปัญญาของนักเรียน					
					9. การจัดทำข้อมูลการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล					
					10. การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนสำหรับนำไปใช้งาน					
					ด้านการคัดกรองนักเรียน					
					11. การกำหนดเกณฑ์ของโรงเรียนเพื่อการคัดกรอง					
					12. การกำหนดแนวทาง และวิธีการคัดกรองนักเรียน					
					13. การจัดแผนการทำปฏิทินงานการคัดกรองนักเรียน					
					14. การเผยแพร่และการรับทราบแนวทางวิธีการคัดกรองนักเรียน					

สภาพปัญหา					รายการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ความต้องการพัฒนา				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					15. การจัดหา หรือสร้างเครื่องมือคัดกรองนักเรียน และ การใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียน					
					16. การแปลผลและสรุปผลจากเครื่องมือคัดกรอง					
					17. การคัดกรองและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นกลุ่มๆ เพื่อดำเนินงานต่อไป					
					18. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนด้านสุขภาพ					
					19. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนกลุ่มเสี่ยง					
					20. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนแยกตามลักษณะ ครอบครัว					
					ด้านการส่งเสริมนักเรียน					
					21. การจัดหา สร้าง ฝึกทักษะการใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัด ศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน					
					22. การใช้เครื่องมือวัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษ ของนักเรียน					
					23. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือ ความสามารถพิเศษ					
					24. การนำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความ สามารถพิเศษ ไปใช้ในคาบกิจกรรมโฮมรูม					
					25. การนำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความ สามารถพิเศษ ไปใช้ในการแนะแนว					
					26. การจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพ นักเรียนตามผลการคัดกรอง เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา ฯลฯ					
					27. การจัดแผนกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียน					
					28. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน					
					29. การนำเสนอ ประสาทสัมพันธ์ผลงาน และยกย่อง เชิดชูเกียรตินักเรียน					
					30. การส่งเสริม สนับสนุนค่านิยมประมาณเพื่อพัฒนา ศักยภาพนักเรียน					

สภาพปัญหา					รายการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ความต้องการพัฒนา				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
					31. การจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาตามสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน					
					32. การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือเกี่ยวกับการเรียน					
					33. การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือเกี่ยวกับสารเสพติด และเรื่องเพศ					
					34. การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือเกี่ยวกับวินัยและ ความประพฤติ					
					35. การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล					
					36. การประชุมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนเป็น รายกรณี					
					37. การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหา					
					38. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับ ทักษะชีวิต					
					39. การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน					
					40. การประเมินและติดตามผลการป้องกันและแก้ไข					
					ด้านการส่งต่อ					
					41. การจัดระบบการส่งต่อ					
					42. การส่งต่อภายใน โรงเรียนและการบันทึกการส่งต่อ					
					43. การพิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อการส่งต่อภายนอก					
					44. การประสานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อการส่งต่อภายนอก					
					45. การประสานเครือข่ายภายนอก ในกรณีที่จำเป็นต้องส่งต่อ ภายนอก					
					46. การจัดทำข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่ช่วยเหลือ					
					47. การส่งตัวนักเรียนไปยังหน่วยงาน องค์กรภายนอก					
					48. การบันทึกและรายงานการส่งต่อ					
					49. การติดตามผลการส่งต่อ และการสรุปผลการส่งต่อ					
					50. การร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน ภายหลังการส่งต่อ					

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- 1. ท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลนักเรียนในโรงเรียนอย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

- 2. ท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาระบบการดูแลนักเรียนในโรงเรียนอย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

- 3. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

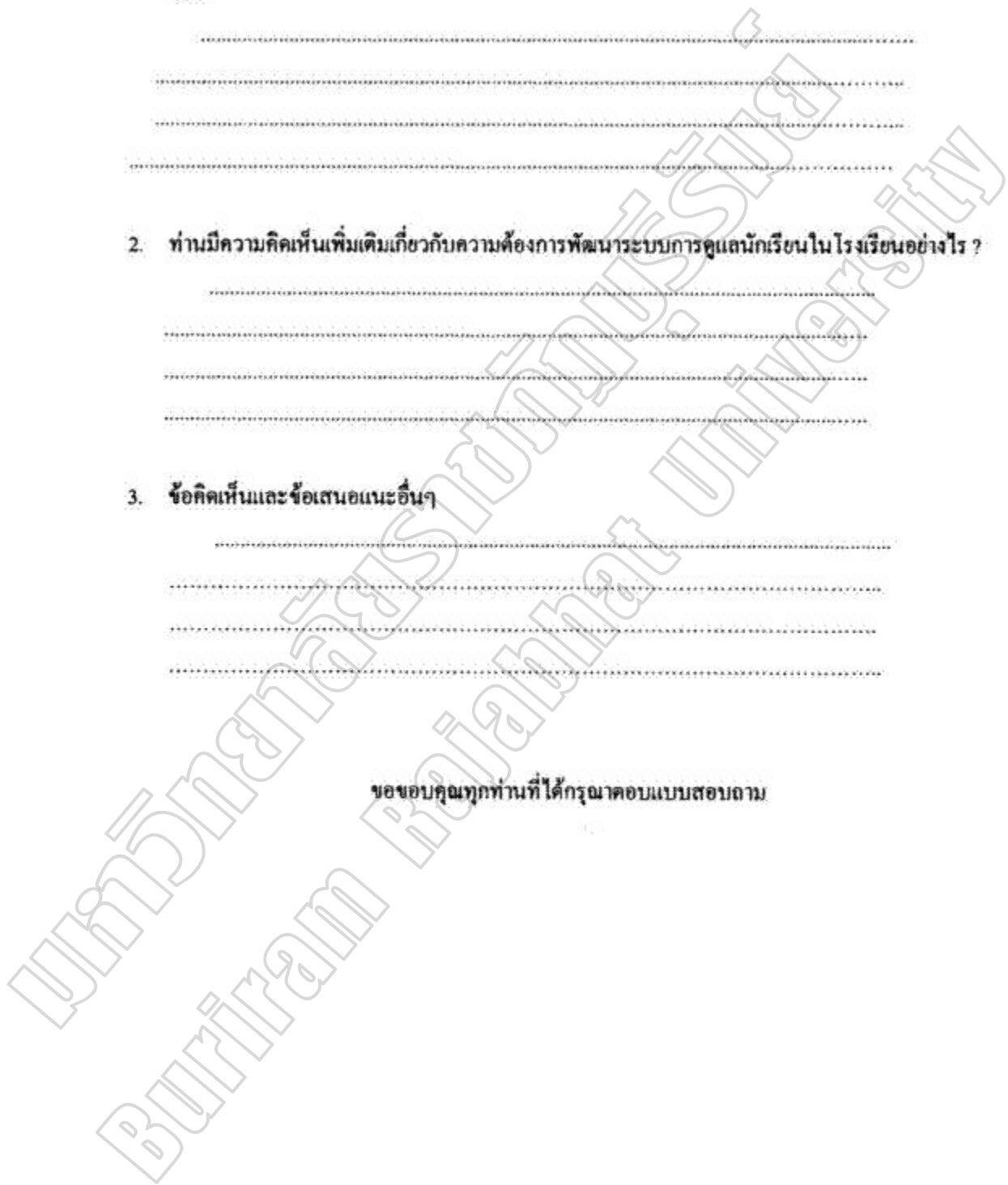
.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนก

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านสภาพปัญหา

รายการประเมิน	กลุ่มสูง (n=15 คน)		กลุ่มต่ำ (n=15 คน)		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การวางแผนงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.71	.488	2.57	.535	-7.833	.000
2. การจัดทำระเบียบสะสม	3.71	.951	2.71	.756	-2.178	.050
3. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)	3.71	.756	2.57	.535	-3.266	.007
4. การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)	3.86	.690	2.86	.690	-2.711	.019
5. การวิเคราะห์ความสามารถเกี่ยวกับพหุปัญญา	3.86	.690	2.57	.787	-3.250	.007
6. ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียน	4.14	.378	2.57	.787	-4.763	.000
7. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านอารมณ์ของนักเรียน	3.86	.378	2.29	.488	-6.736	.000
8. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสติปัญญาของนักเรียน	4.00	.577	2.29	.488	-6.000	.000
9. การจัดทำข้อมูลการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.75	.535	2.29	.488	-8.356	.000
10. การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนสำหรับนำไปใช้งาน	3.57	.787	2.14	.378	-4.330	.001
11. การกำหนดเกณฑ์ของโรงเรียนเพื่อการคัดกรอง	4.00	.577	2.14	.690	-5.461	.000
12. การกำหนดแนวทาง และวิธีการคัดกรองนักเรียน	4.14	.378	2.29	.488	-7.961	.000

ค่าอำนาจจำแนกขอลแบบสอบถามด้านสภาพปัญหา (ต่อ)

รายการประเมิน	กลุ่มสูง (n=15 คน)		กลุ่มต่ำ (n=15 คน)		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
13. การจัดแผนการทำงาน การคัดกรองนักเรียน	4.00	.577	2.43	.976	-3.667	.003
14. การเผยแพร่และการรับทราบ แนวทางวิธีการคัดกรองนักเรียน	4.29	.488	2.14	.378	-9.186	.000
15. การจัดหา หรือสร้างเครื่องมือ คัดกรองนักเรียน และ การใช้ เครื่องมือคัดกรองนักเรียน	4.29	.488	2.43	.535	-6.789	.000
16. การแปลผลและสรุปผลจาก เครื่องมือคัดกรอง	4.43	.535	2.29	.488	-7.833	.000
17. การคัดกรองและจัดทำข้อมูล นักเรียนเป็นกลุ่มๆเพื่อ ดำเนินงานต่อไป	4.71	.488	2.29	.488	-9.311	.000
18. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนด้านสุขภาพ	4.43	.535	2.43	.535	-7.000	.000
19. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.43	.535	2.29	.488	-7.833	.000
20. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนแยกตามลักษณะ ครอบครัว	4.43	.535	2.29	.951	-5.196	.000
21. การจัดหา สร้าง ฝึกทักษะการ ใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัด ศักยภาพหรือความสามารถ พิเศษของนักเรียน	4.29	.488	2.57	.976	-4.157	.001

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านสภาพปัญหา (ต่อ)

รายการประเมิน	กลุ่มสูง (n=15 คน)		กลุ่มต่ำ (n=15 คน)		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
22. การใช้เครื่องมือวัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน	4.29	.488	2.14	.690	-6.708	.000
23. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความสามารถพิเศษ	4.29	.488	2.57	.976	-4.157	.001
24. การนำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความสามารถพิเศษไปใช้ในคาบกิจกรรมโฮมรูม	4.43	.787	2.29	.488	-6.124	.000
25. การนำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความสามารถพิเศษไปใช้ในการแนะแนว	4.29	.756	2.43	.535	-5.307	.000
26. การจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพนักเรียนตามผลการคัดกรอง เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา ฯลฯ	4.43	.535	2.43	.535	-7.000	.000
27. การจัดแผนกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียน	4.29	.488	2.29	.756	-5.881	.000
28. การจัดกิจกรรมประชุมปกครองชั้นเรียน	4.29	.756	2.57	.976	-3.674	.003
29. การนำเสนอ ประชาสัมพันธ์ ผลงานและยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียน	4.57	.535	2.43	.535	-7.500	.000

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านสภาพปัญหา (ต่อ)

รายการประเมิน	กลุ่มสูง (n=15 คน)		กลุ่มต่ำ (n=15 คน)		t	Sig
	X	S.D.	X	S.D.		
30. การส่งเสริม สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพ	4.57	.535	3.29	1.113	-2.756	.017
31. การจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดตามสารสนเทศผลการ คัดกรองนักเรียน	4.43	.535	2.86	.690	-4.763	.000
32. การป้องกันและแก้ไขปัญหากเกี่ยวกับการเรียน	4.43	.535	2.57	.535	-6.500	.000
33. การป้องกันและแก้ไขปัญหากเกี่ยวกับ สารเสพติด และเรื่องเพศ	4.57	.535	3.14	.378	-5.774	.000
34. การป้องกันและแก้ไขปัญหากเกี่ยวกับวินัยและความประพฤติ	4.29	.756	2.86	.900	-3.216	.007
35. การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล	4.29	.756	2.43	.787	-4.503	.001
36. การประชุมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน เป็นรายกรณี	4.29	.488	2.71	.756	-4.621	.001
37. การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาก	4.43	.535	2.14	.900	-5.779	.000
38. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับทักษะชีวิต	4.14	.690	2.29	.756	-4.801	.000
39. การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	4.29	.756	2.00	.577	-6.358	.000
40. การประเมินและติดตามผลการป้องกันและแก้ไข	4.14	.690	2.14	.690	-5.422	.000

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านสภาพปัญหา (ต่อ)

รายการประเมิน	กลุ่มสูง (n=15 คน)		กลุ่มต่ำ (n=15 คน)		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
41. การจัดระบบการส่งต่อ	4.43	.535	1.86	.378	-10.392	.000
42. การส่งต่อภายใน โรงเรียนและ การบันทึกการส่งต่อ	4.43	.535	1.86	.378	-10.392	.000
43. การพิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อ การส่งต่อภายนอก	4.43	.535	2.00	.577	-8.167	.000
44. การประสานกับผู้ปกครอง นักเรียนเพื่อการส่งต่อภายนอก	4.71	.488	2.00	.577	-9.500	.000
45. การประสานเครือข่ายภายนอก ในกรณี ที่จำเป็นต้องส่งต่อภายนอก	4.71	.488	1.86	.378	-12.247	.000
46. การจัดทำข้อมูลส่วนตัวของ นักเรียนที่ช่วยเหลือ	4.29	.488	2.00	.000	-12.394	.000
47. การส่งตัวนักเรียน ไปยัง หน่วยงานองค์กรภายนอก	4.43	.535	2.29	.488	-7.833	.000
48. การบันทึกและรายงานการส่งต่อ	4.29	.488	2.00	.000	-12.394	.000
49. การติดตามผลการส่งต่อ และ การสรุปผลการส่งต่อ	4.29	.488	2.14	.690	-6.708	.000
50. การร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนภายหลัง การส่งต่อ	4.29	.488	2.14	.900	-5.539	.000

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านความต้องการพัฒนา

รายการประเมิน	กลุ่มสูง (n=15 คน)		กลุ่มต่ำ (n=15 คน)		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การวางแผนงานการเรียนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.43	.787	3.14	.690	-3.250	.007
2. การจัดทำระเบียบสะสม	4.43	.787	2.86	.690	-3.973	.002
3. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)	4.43	.787	3.43	.976	-2.111	.056
4. การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)	4.71	.488	3.57	.976	-2.771	.017
5. การวิเคราะห์ความสามารถเกี่ยวกับพหุปัญญา	4.75	.535	3.14	.900	-3.612	.004
6. ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียน	4.71	.488	3.14	.900	-4.062	.002
7. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านอารมณ์ของนักเรียน	4.71	.488	3.71	.756	-2.941	.012
8. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสติปัญญาของนักเรียน	4.71	.488	3.29	.488	-5.477	.000
9. การจัดทำข้อมูลการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.57	.535	2.57	.535	-11.023	.000
10. การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนสำหรับนำไปใช้งาน	4.57	.535	3.14	.690	-4.330	.001
11. การกำหนดเกณฑ์ของโรงเรียนเพื่อการคัดกรอง	4.57	.535	3.14	.900	-3.612	.004
12. การกำหนดแนวทาง และวิธีการคัดกรองนักเรียน	4.86	.378	3.14	.900	-4.648	.001

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านความต้องการพัฒนา (ต่อ)

รายการประเมิน	กลุ่มสูง (n=15 คน)		กลุ่มต่ำ (n=15 คน)		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
13. การจัดแผนการทำปฏิทินงาน การคัดกรองนักเรียน	4.71	.488	2.86	.900	-4.801	.000
14. การเผยแพร่และการรับทราบ แนวทางวิธีการคัดกรองนักเรียน	4.71	.488	2.71	.756	-5.881	.000
15. การจัดหา หรือสร้างเครื่องมือ คัดกรองนักเรียน และ การใช้ เครื่องมือคัดกรองนักเรียน	4.86	.378	3.29	.756	-4.919	.000
16. การแปลผลและสรุปผลจาก เครื่องมือคัดกรอง	4.71	.488	3.57	1.134	-2.449	.031
17. การคัดกรองและจัดทำข้อมูล นักเรียนเป็นกลุ่มๆเพื่อ ดำเนินงานต่อไป	5.00	.000	3.57	.967	-3.873	.002
18. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนด้านสุขภาพ	5.00	.000	3.43	.976	-4.260	.001
19. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.86	.378	3.14	.900	-4.648	.001
20. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ นักเรียนแยกตามลักษณะ ครอบครัว	4.71	.488	3.57	.535	-4.178	.001
21. การจัดหา สร้าง ฝึกทักษะการ ใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัด ศักยภาพหรือความสามารถ พิเศษของนักเรียน	4.57	.535	2.57	.535	-11.023	.000

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านความต้องการพัฒนา (ต่อ)

รายการประเมิน	กลุ่มสูง (n=15 คน)		กลุ่มต่ำ (n=15 คน)		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
22. การใช้เครื่องมือวัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน	4.86	.378	3.00	.816	-5.461	.000
23. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความสามารถพิเศษ	4.86	.000	2.86	.690	-6.725	.000
24. การนำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความสามารถพิเศษไปใช้ในคาบกิจกรรมโฮมรูม	5.00	.000	3.00	.813	-6.481	.000
25. การนำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความสามารถพิเศษไปใช้ในการแนะแนว	4.86	.378	3.14	.900	-4.648	.001
26. การจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพนักเรียนตามผลการคัดกรอง เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา ฯลฯ	4.86	.378	3.14	.690	-5.765	.000
27. การจัดแผนกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียน	4.71	.488	3.29	.951	-3.536	.004
28. การจัดกิจกรรมประชุมปกครองชั้นเรียน	4.71	.488	3.57	.787	-3.266	.007
29. การนำเสนอ ประชาสัมพันธ์ ผลงานและยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียน	5.00	.000	3.43	.535	-7.778	.000

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านความต้องการพัฒนา (ต่อ)

รายการประเมิน	กลุ่มสูง (n=15 คน)		กลุ่มต่ำ (n=15 คน)		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
30. การส่งเสริม สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพ	5.00	.000	3.43	.1.134	-3.667	.003
31. การจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดามสารสนเทศผลการ คัดกรองนักเรียน	4.86	.378	3.57	.535	-5.196	.000
32. การป้องกันและแก้ไขปัญหเกี่ยวกับ การเรียน	4.86	.378	3.71	.756	-3.578	.004
33. การป้องกันและแก้ไขปัญหเกี่ยวกับ สารเสพติด และเรื่องเพศ	5.00	.000	3.86	.690	-4.382	.001
34. การป้องกันและแก้ไขปัญหเกี่ยวกับวินัยและความประพฤติ	4.86	.378	3.71	.756	-3.578	.004
35. การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล	4.86	.378	3.29	.488	-6.736	.000
36. การประชุมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน เป็นรายกรณี	4.57	.535	3.29	.488	-4.700	.001
37. การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ร่วมกับผู้ปกครองเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห	4.57	.535	3.00	.577	-5.284	.000
38. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับทักษะชีวิต	4.71	.488	3.29	.756	-4.201	.001
39. การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	4.71	.488	3.29	.756	-4.201	.001
40. การประเมินและติดตามผลการป้องกันและแก้ไข	4.57	.535	3.14	.690	-4.330	.001

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามด้านความต้องการพัฒนา (ต่อ)

รายการประเมิน	กลุ่มสูง (n=15 คน)		กลุ่มต่ำ (n=15 คน)		t	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
41. การจัดระบบการส่งต่อ	4.71	.488	3.43	.787	-3.674	.003
42. การส่งต่อภายในโรงเรียนและ การบันทึกการส่งต่อ	4.86	.378	3.29	.488	-6.736	.000
43. การพิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อ การส่งต่อภายนอก	4.86	.378	3.29	.488	-6.736	.000
44. การประสานกับผู้ปกครอง นักเรียนเพื่อการส่งต่อภายนอก	4.71	.488	3.57	.535	-4.178	.001
45. การประสานเครือข่ายภายนอก ในกรณี ที่จำเป็นต้องส่งต่อภายนอก	4.86	.378	3.57	.535	-5.196	.000
46. การจัดทำข้อมูลส่วนตัวของ นักเรียนที่ช่วยเหลือ	5.00	.000	3.57	.976	-3.873	.002
47. การส่งตัวนักเรียน ไปยัง หน่วยงานองค์กรภายนอก	5.00	.000	3.57	.535	-4.804	.000
48. การบันทึกและรายงานการส่งต่อ	5.00	.378	3.57	.535	-5.774	.000
49. การติดตามผลการส่งต่อ และ การสรุปผลการส่งต่อ	4.86	.000	3.57	.976	-6.000	.000
50. การร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนภายหลัง การส่งต่อ	5.00	.000	3.57	.787	-5.284	.000

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
RELIABILITY ANALYSIS SCALE (ALPHA)

Item - Total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha If Item Deleted
Q1	156.65	826.855	.525	.967
Q2	156.68	829.855	.464	.968
Q3	156.40	830.099	.494	.967
Q4	156.23	830.525	.438	.968
Q5	156.29	827.407	.541	.967
Q6	156.30	829.154	.523	.967
Q7	156.41	825.049	.600	.967
Q8	156.41	823.569	.604	.967
Q9	156.56	828.343	.474	.967
Q10	156.34	826.787	.593	.967
Q11	156.74	816.815	.692	.967
Q12	156.73	816.855	.711	.967
Q13	156.73	817.995	.699	.967
Q14	156.49	823.290	.636	.967
Q15	156.30	823.745	.597	.967
Q16	156.35	825.357	.593	.967
Q17	156.37	826.425	.619	.967
Q18	156.75	825.455	.626	.967
Q19	156.45	821.848	.668	.967
Q20	156.54	823.634	.609	.967

	Scale Mean	Scale Variance	Corrected Item Total Correlation	Alpha If Item Deleted
Q21	156.18	825.872	.596	.967
Q22	156.18	826.080	.578	.967
Q23	156.44	822.289	.649	.967
Q24	156.61	822.693	.629	.967
Q25	156.60	823.501	.644	.967
Q26	156.60	825.895	.604	.967
Q27	156.83	818.894	.626	.967
Q28	156.71	823.297	.577	.967
Q29	156.91	822.491	.649	.967
Q30	156.21	829.345	.451	.968
Q31	156.53	822.710	.661	.967
Q32	156.25	823.794	.636	.967
Q33	156.23	825.717	.508	.967
Q34	156.01	826.319	.493	.967
Q35	156.68	819.782	.667	.967
Q36	156.54	822.500	.634	.967
Q37	156.65	818.717	.705	.967
Q38	156.70	821.626	.668	.967
Q39	156.55	82.367	.680	.967
Q40	156.40	823.135	.622	.967
Q41	156.64	817.926	.648	.967
Q42	156.65	819.161	.668	.967
Q43	156.88	816.633	.658	.967
Q44	156.96	816.187	.629	.967
Q45	156.98	814.265	.628	.967

	Scale	Scale	Corrected	Alpha
	Mean	Variance	Item	If Item
	If Item	If Item	Total	Deleted
	Deleted	Deleted	Correlation	
Q46	156.72	821.843	.673	.967
Q47	157.04	818.658	.551	.967
Q48	156.97	820.241	.631	.967
Q49	156.82	819.452	.622	.967
Q50	156.99	819.877	.561	.967

N of cases = 30.0

N of Item = 50

Alpha = .968

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามกับเนื้อหา และความมุ่งหมาย
ของการวิจัย (IOC) ของผู้วิจัย

ข้อที่	รายการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คะแนนการพิจารณา			$\sum R$	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1	การวางแผนงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1	1	1	3	1.00
2	การจัดทำระเบียบสะสม	1	1	1	3	1.00
3	การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)	1	1	1	3	1.00
4	การใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)	1	1	1	3	1.00
5	การวิเคราะห์ความสามารถเกี่ยวกับพหุปัญญา	1	0	1	2	0.66
6	ใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในการรู้จักนักเรียน	1	0	1	2	0.66
7	การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านอารมณ์ของนักเรียน	1	1	1	3	1.00
8	การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสติปัญญาของนักเรียน	1	1	1	3	1.00
9	การจัดทำข้อมูลการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคล	1	1	1	3	1.00
10	การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนสำหรับนำไปใช้งาน	1	1	1	3	1.00
	ด้านการคัดกรองนักเรียน					
11	การกำหนดเกณฑ์ของโรงเรียนเพื่อการคัดกรอง	1	1	1	3	1.00
12	การกำหนดแนวทาง และวิธีการคัดกรองนักเรียน	1	1	1	3	1.00
13	การจัดแผนการทำปฏิทินงานการคัดกรองนักเรียน	1	1	1	3	1.00
14	การเผยแพร่และการรับทราบแนวทางวิธีการคัดกรองนักเรียน	1	1	1	3	1.00
15	การจัดหา หรือสร้างเครื่องมือคัดกรองนักเรียน และการใช้ เครื่องมือคัดกรองนักเรียน	1	1	1	3	1.00
16	การแปลผลและสรุปผลจากเครื่องมือคัดกรอง	1	1	1	3	1.00
17	การคัดกรองและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นกลุ่มๆเพื่อ ดำเนินงานต่อไป	1	1	1	3	1.00

ผลการประเมินความสอดคล้อง (ต่อ)

ข้อที่	รายการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คะแนนการพิจารณา			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
18	การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนด้านสุขภาพ	1	1	1	3	1.00
19	การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	1	1	1	3	1.00
20	การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนแยกตามลักษณะครอบครัว ด้านการส่งเสริมนักเรียน	1	1	1	3	1.00
21	การจัดหา สร้าง ฝึกทักษะการใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัดศักยภาพ หรือความสามารถพิเศษของนักเรียน	1	1	1	3	1.00
22	การใช้เครื่องมือวัดศักยภาพหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน	1	1	1	3	1.00
23	การจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือ ความสามารถพิเศษ	1	1	1	3	1.00
24	การนำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความสามารถ พิเศษไปใช้ใน कार्यक्रम โสมรุม	1	1	1	3	1.00
25	การนำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนที่มีศักยภาพหรือความสามารถ พิเศษไปใช้ในการแนะแนว	1	1	1	3	1.00
26	การจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพนักเรียนตามผล การทดลอง เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา ฯลฯ	1	1	1	3	1.00
27	การจัดแผนกิจกรรม โสมรุมของโรงเรียน	1	1	1	3	1.00
28	การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	1	1	1	3	1.00
29	การนำเสนอ ประชาสัมพันธ์ผลงาน และยกย่องเชิดชูเกียรติ นักเรียน	1	1	1	3	1.00
30	การส่งเสริม สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพ นักเรียน	1	1	1	3	1.00

ผลการประเมินความสอดคล้อง (ต่อ)

ข้อที่	รายการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คะแนนการพิจารณา			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
31	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห การจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหตาม สารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน	1	1	1	3	1.00
32	การป้องกันและแก้ไขปัญหเกี่ยวกับการเรียน	1	1	1	3	1.00
33	การป้องกันและแก้ไขปัญหเกี่ยวกับสารเสพติด และเรื่องเพศ	1	1	1	3	1.00
34	การป้องกันและแก้ไขปัญหเกี่ยวกับวินัยและความประพฤติ	1	1	1	3	1.00
35	การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล	1	1	1	3	1.00
36	การประชุมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนเป็น รายกรณี	1	1	1	3	1.00
37	การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญห	1	1	1	3	1.00
38	การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับ ทักษะชีวิต	1	1	1	3	1.00
39	การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	1	1	1	3	1.00
40	การประเมินและติดตามผลการป้องกันและแก้ไข	1	1	1	3	1.00
	ด้านการส่งต่อ					
41	การจัดระบบการส่งต่อ	1	1	1	3	1.00
42	การส่งต่อภายใน โรงเรียนและการบันทึกการส่งต่อ	1	1	1	3	1.00
43	การพิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อการส่งต่อภายนอก	1	1	1	3	1.00
44	การประสานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อการส่งต่อภายนอก	1	1	1	3	1.00
45	การประสานเครือข่ายภายนอก ในกรณีที่จำเป็นต้องส่งต่อภายนอก	1	1	1	3	1.00

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวกมลทิพย์ ราชแก้ว
วันเดือนปีเกิด	16 พฤษภาคม 2509
สถานที่เกิด	อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	277 ถนนกศบบริรักษ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โทรศัพท์ 08-1878-8169
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	รองผู้อำนวยการ โรงเรียนไทยเจริญวิทยา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนไทยเจริญวิทยา อำเภอปะคำ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2526 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2528 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอก พลศึกษา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ พ.ศ. 2530 การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.ม.) วิชาเอกพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา พ.ศ. 2552 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์